Sesdek ŝakproblemoj

La unua esperanta ŝaklibro.

J. Paluzíe

KRATERO

ŜAKPROBLEMOJ

Jozefo Paluzíe Lucena

KRATERO

Jozefo Paluzíe Lucena. 1909
La origina teksto estas publika havaĵo
Pri ĉi tiu eldono:
Kratero. 2021.
Toni Espinosa
V.1.1
(CC BY-NC-SA 4.0)
Atribuite-Nekomerce-Samkondiĉe 4.0 Tutmonda

KRATERO

www.crater.es

SESDEK

ŜAKPROBLEMOJ

VERKITAJ DE

JOZEFO PALUZÍE LUCENA

BARCELONO
FILOJ DE PALUZÍE, ELDONISTOJ
1909

SESDEK

ŜAKPROBLEMOJ

VERKITAJ DE

JOZEFO PALUZÍE LUCENA

BARCELONO

FILOJ DE PALUZÍE, ELDONISTOJ

1909

(Faksimila paĝo)

Antaŭparolo

Nuntempe oni povas facile revivigi antikvajn paperlibrojn kiuj estas publikaj havaĵoj[1].

Ĉefe, ĉi tiu facileco ekzistas pro du kialoj. Unue, interretaj projektoj helpas onin aliri verkojn, kiuj aliatempe restis kaŝitaj en lokaj bibliotekoj[2]. Due, multiĝas servoj por presi librojn laŭpete, kiuj ebligas rapidan kaj ŝpareman represadon.

Simpla represado de libroj laŭ ilia origina aspekto povus ne interesi nuntempajn legantojn, do estus necese allogigi ĝin, ekzemple, per enkonduko, ilustraĵoj aŭ alispecaj ĝisdatigoj. Kompreneble, la origina verko estas respektenda. Certe, amantoj de paperaj libroj ĝojos pri la eblo presi revivigitajn malnovajn librojn kvankam uzado de paperaj libroj iĝas pli kaj pli eks-moda.

«Sesdek Ŝakproblemoj» de *J. Paluzíe* estas la unua ŝaklibro

---

[1] Ĝenerale, temas pri verkoj kies aŭtoroj mortis almenaŭ 70 jarojn antaŭe, sed tio dependas de la landoleĝo.

[2] Ekz. Europeana, Project Gutenberg, Internet Archive,...

tute verkita en Esperanto. La libro estas publika havaĵo kaj faka verko kiu estas uzebla ankaŭ nune. Tiuj ĉi interesaj kvalitoj invitas nin revivigi ĝin.

En ĉi tiu reeldono, ĉiuj bildoj de ŝaktabuloj estas ĝisdatitaj. Ankaŭ ni aldonis novajn ŝaktabulajn bildojn en la solvoparton de la libro por faciligi la legadon. La verko restas tiel kiel ĝi estis verkita, krom pri la modernigo de kelkaj mallongigoj aŭ la plibonigo de la aspekto de la ŝaknotacio. Plie, ni korektis erarojn kiel kelkajn tipografiajn mistajpojn aŭ la peonon el la ĉelo *d6* en la problemo 17, ĉar ĝi tute ne taŭgis laŭsolve.

La origina verko inkluzivis tradukojn al diversaj lingvoj de sia lasta parto, kiel estis la kutimo tiam kiam Esperanto unue divastiĝis. Laŭ nia tempo ni nur inkludas la esperantan fontan verkon. Krom en aliaj lokoj, oni povas trovi la originan ciferigitan verkon en la retejo de la «Biblioteca Digital Hispánica»[3].

Mi pardonpetas al la legantoj, ĉar malgraŭ niaj klopodoj eble ni enigis novajn erarojn dum la transskribo de la teksto. Mi kore dankas *Konstanze Schönfeld* (*Tuŝka*) pro ŝiaj konsiloj kaj korektado.

La Eldonisto

[3] http://bdh.bne.es

Enkonduko

Jozefo Paluzie Lucena (Barcelono. 1860 - 1938), profesie inĝeniero, estis ŝakisto kaj esperantisto. En 1909 li publikigis la verkon "Sesdek ŝakproblemoj", kiu estis la unua libro pri ŝako verkita en Esperanto.

Lia agado estis grava por la mondo de la ŝako je la fino de la 19a kaj de la frua 20a jarcentoj. Li verkis la unuan hispanan bibliografion pri ŝako kaj estis prezidanto de la Ŝaka Klubo de Barcelono, kiu estas konsiderita kiel la unua ŝakoklubo en Hispanio. Li verkis plurajn librojn pri ŝako kaj matematiko[4].

Dum la 5-a Universala Kongreso de Esperanto en Barcelono okazis kunveno de esperantistaj ŝakludantoj, al kiu Paluzíe partoprenis. Ili decidis restarigi la *Tutmondan Asocion de Ŝaklu-*

[4] Bibliografia datuma portalo de la Nacia Biblioteko de Hispanio. https://datos.bne.es

distoj el ĝia bedaŭrinda stato. Paluzíe mem proponis novan titolon por la revivigota asocio: *Ŝakluda Esperanta Tutmonda Asocio* (Ŝ.E.T.A)[5].

Eĉ povas esti, ke dum la kongreso Paluzíe donacis unu kopion de sia nova libro al Zamenhof kaj ke ili interparolis iomete pri ŝako. Kompreneble ni tute ne scias ĉu tio okazis, sed estas amuze fantazii pri tiu ĉi imago.

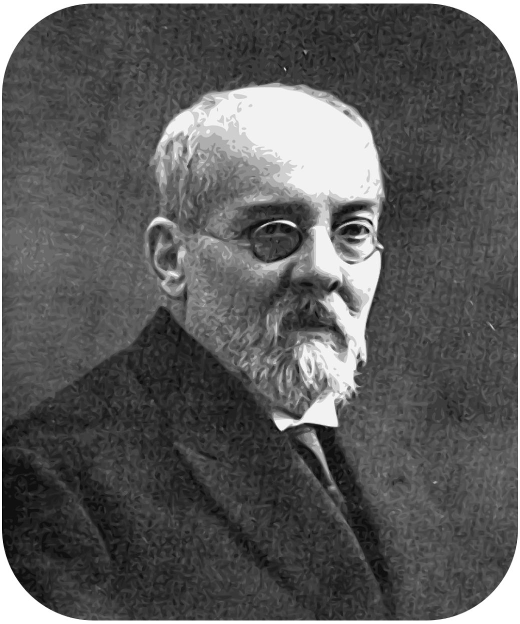

Jozefo Paluzíe Lucena

[5] La Suna Hispana. n-ro 73. Januaro 1910.

Enhavo

01	REKTAJ PROBLEMOJ	1
02	FANTAZIAJ PROBLEMOJ	53
03	SOLVOJ	65
04	VORTARETO	139
05	LASTA PAROLO	147

01

REKTAJ PROBLEMOJ

1

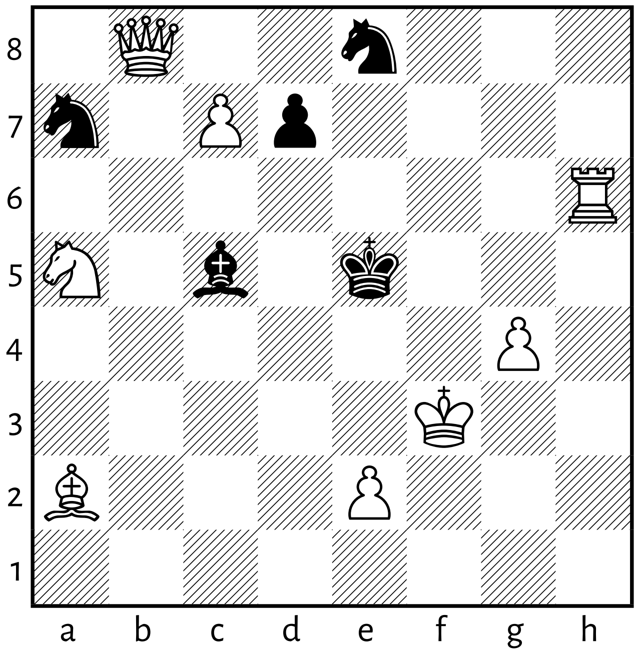

Ekludante, Blanko matos per la 2-a movo.

2

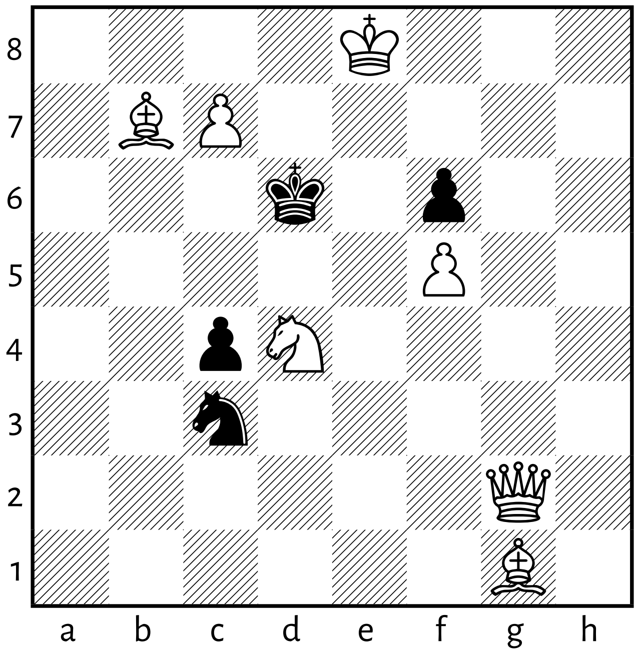

Ekludante, Blanko matos per la 2-a movo.

3

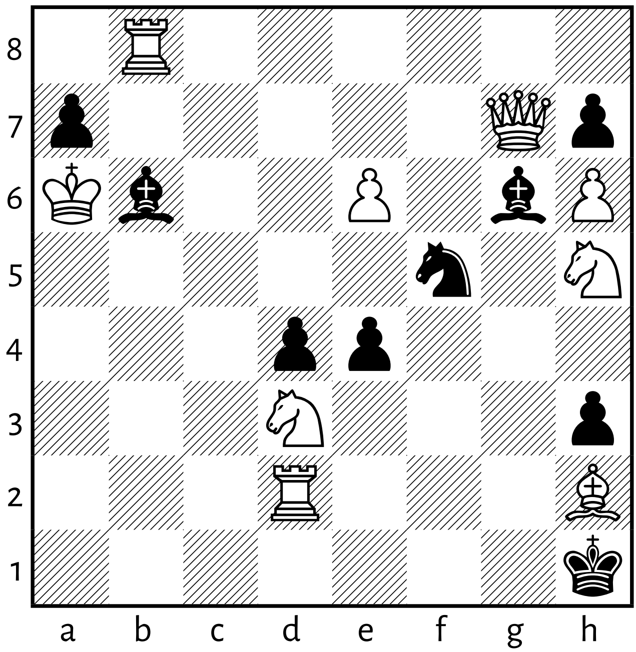

Eskludante, Blanko matos per la 2-a movo.

4

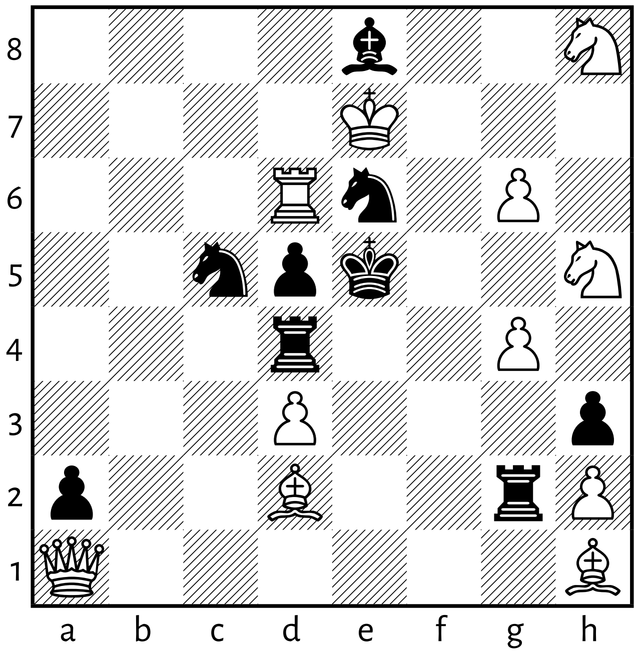

Ekludante, Blanko matos per la 2-a movo.

5

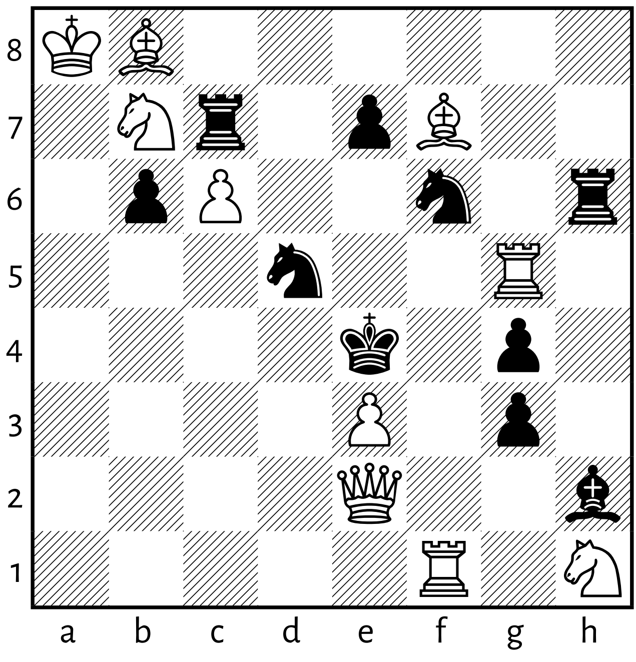

Ekludante, Blanko matos per la 2-a movo.

6

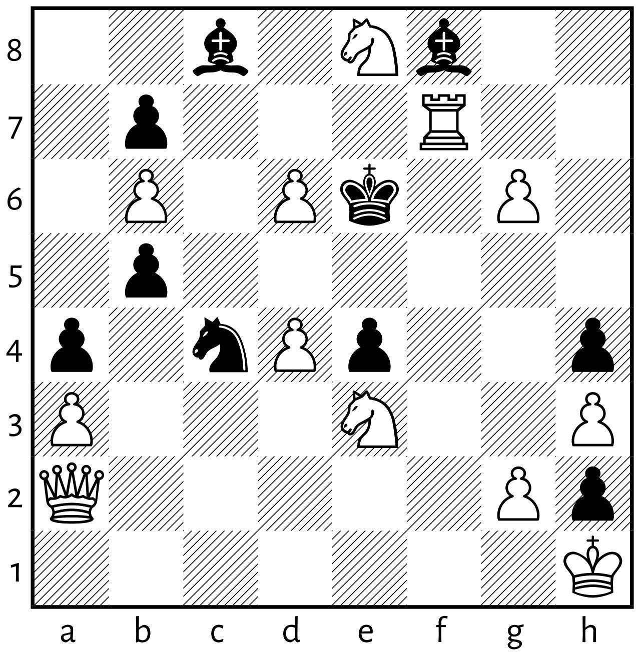

Ekludante, Blanko matos per la 2-a movo.

7

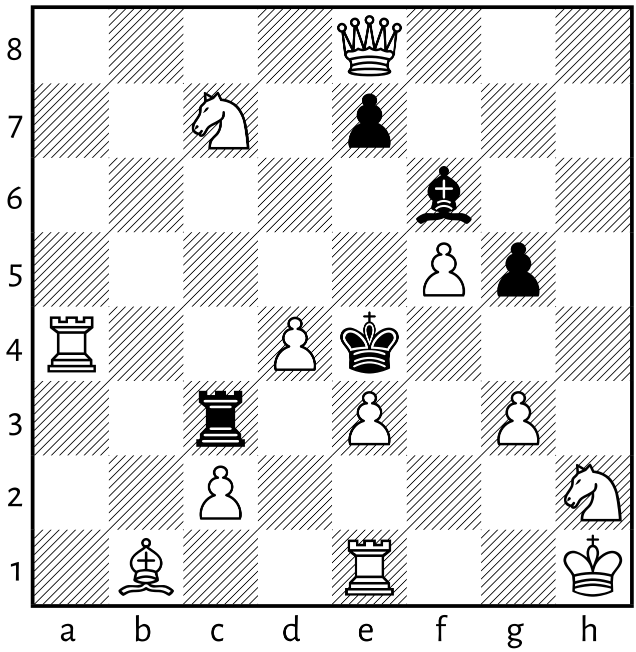

Ekludante, Blanko matos per la 2-a movo.

8

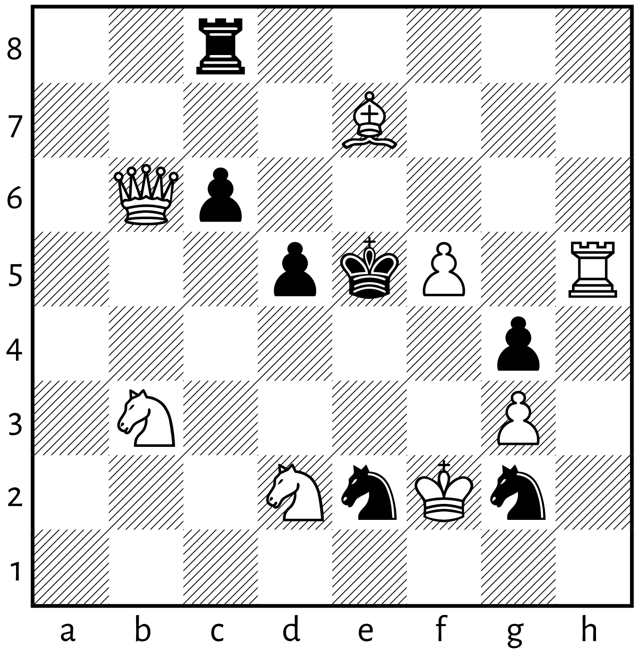

Ekludante, Blanko matos per la 2-a movo.

9

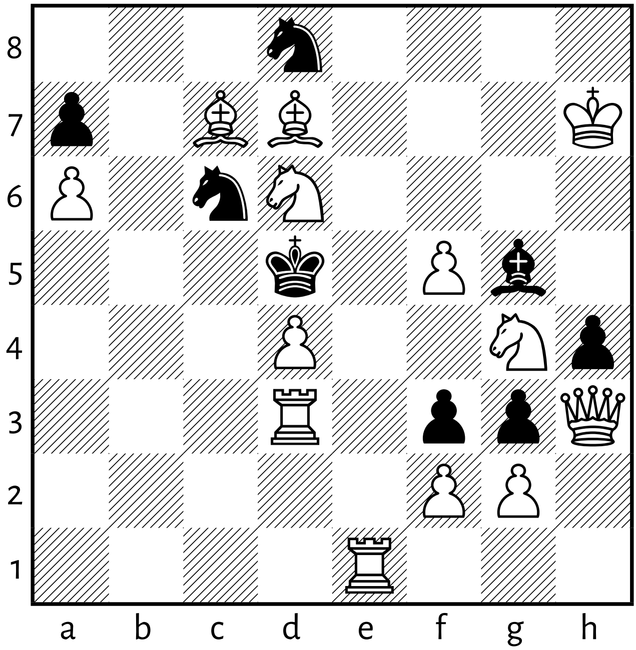

Ekludante, Blanko matos per la 2-a movo.

10

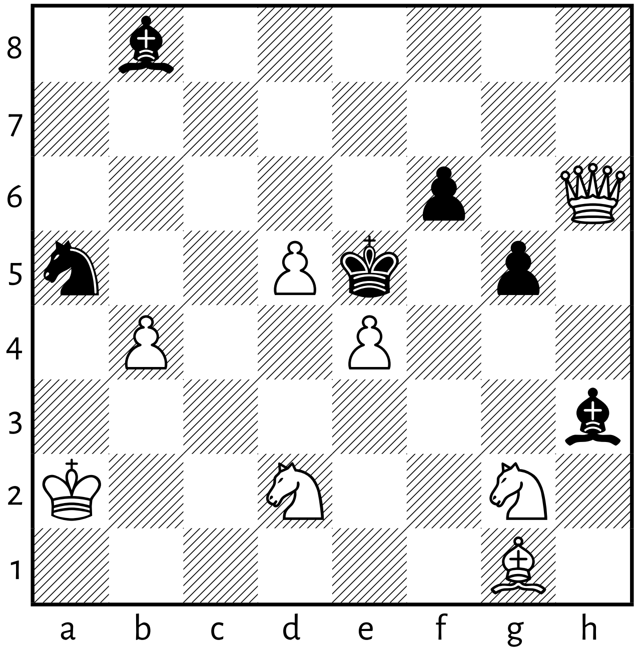

Eskludante, Blanko matos per la 2-a movo.

11

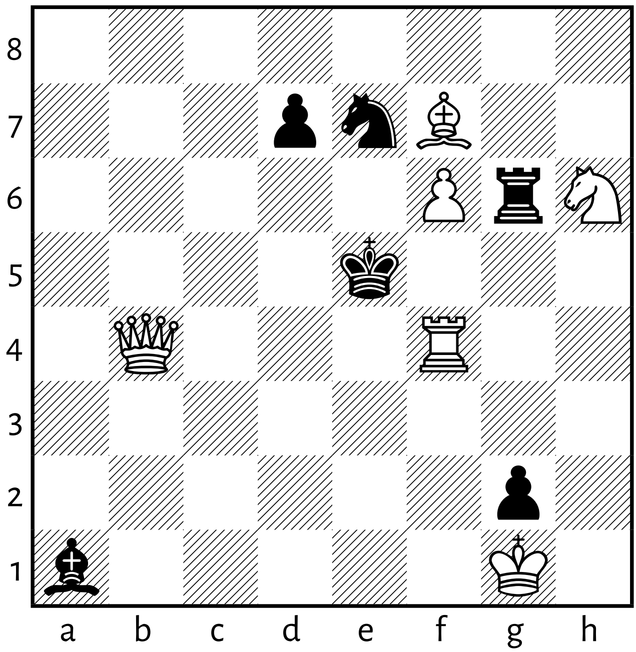

Ekludante, Blanko matos per la 2-a movo.

12

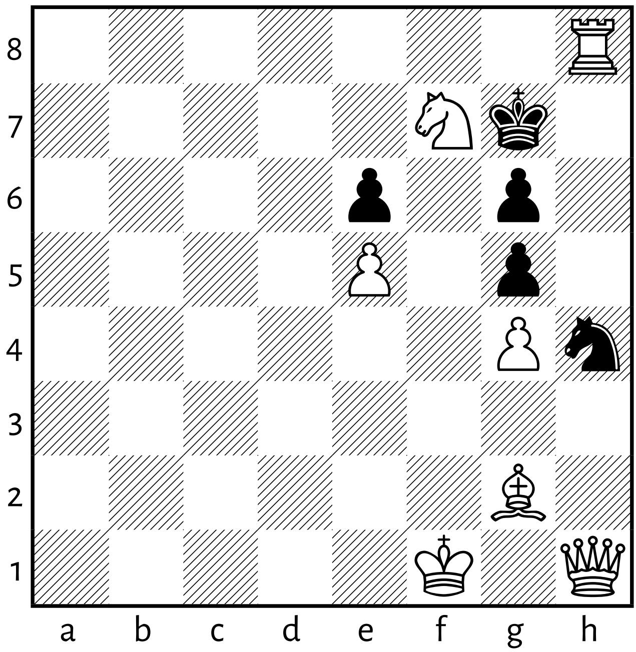

Ekludante, Blanko matos per la 2-a movo.

13

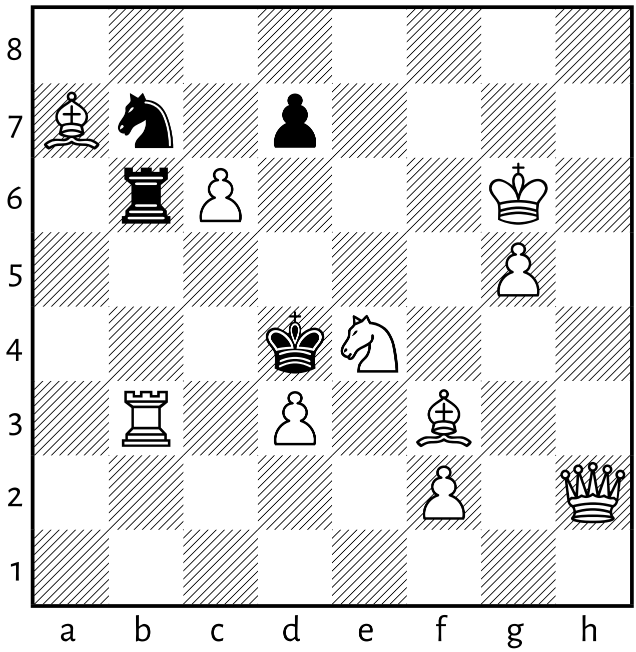

Ekludante, Blanko matos per la 2-a movo.

14

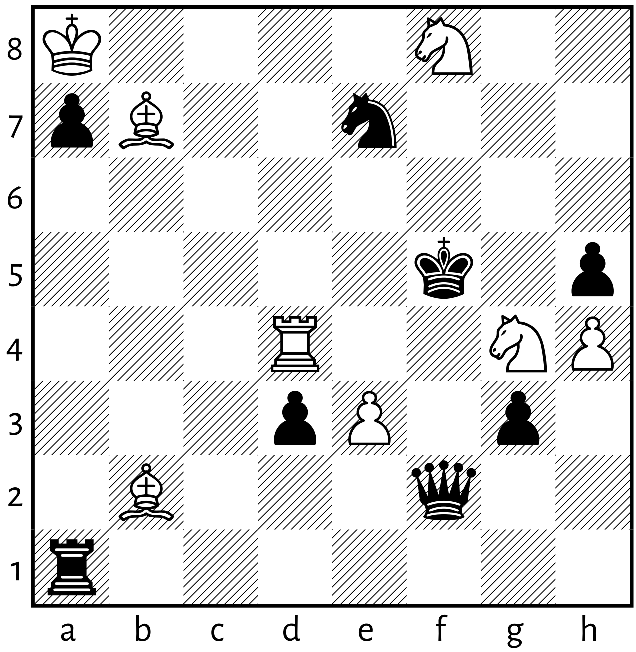

Ekludante, Blanko matos per la 2-a movo.

15

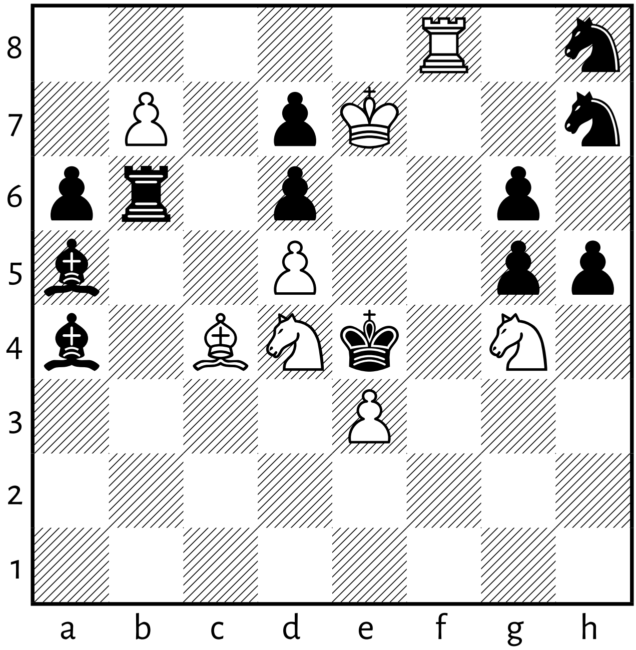

Ekludante, Blanko matos per la 2-a movo.

16

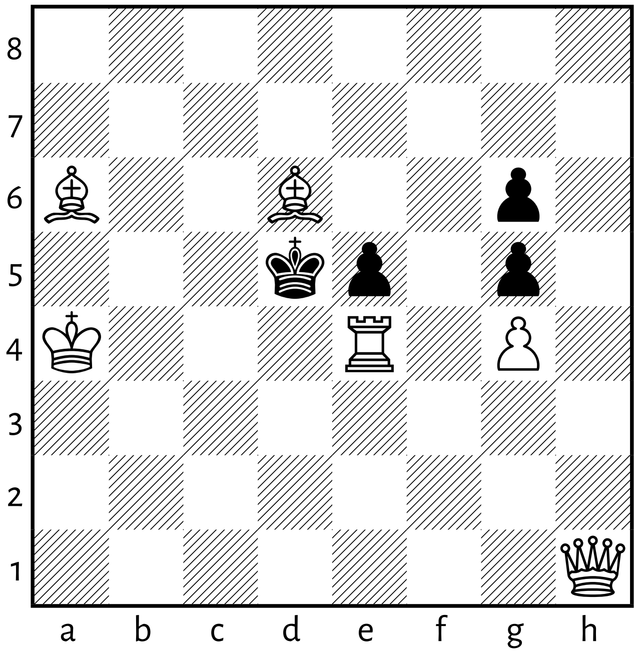

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

17

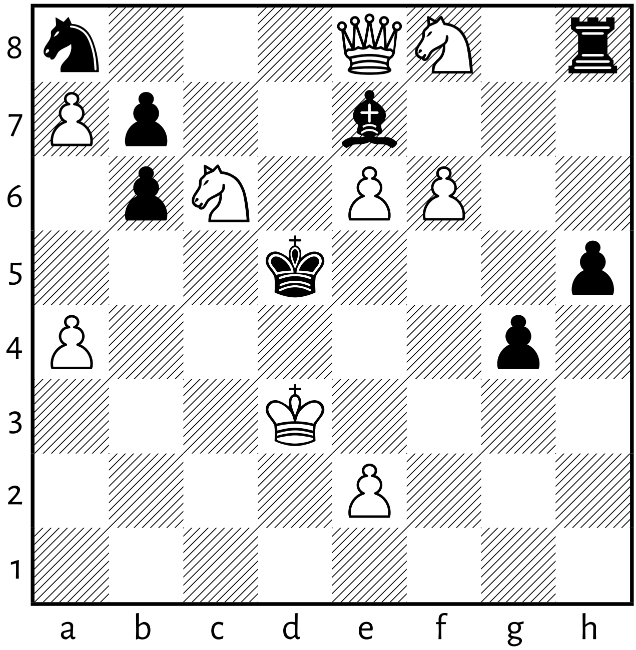

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo[1].

[1] Rimarko. Origine estis nigra Peono sur d6, kiu ne taŭgis laŭsolve.

18

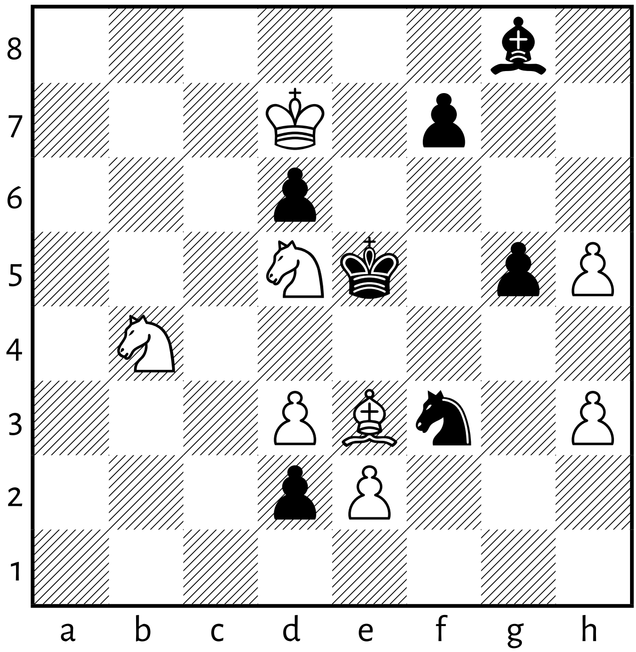

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

19

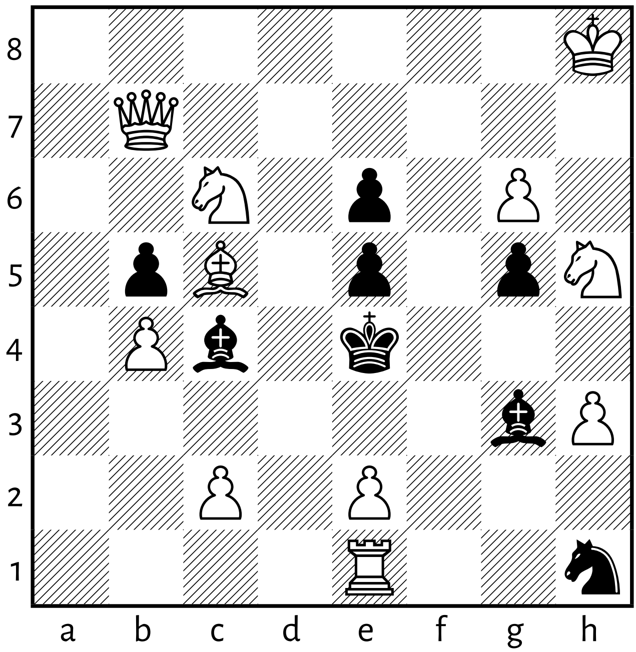

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

20

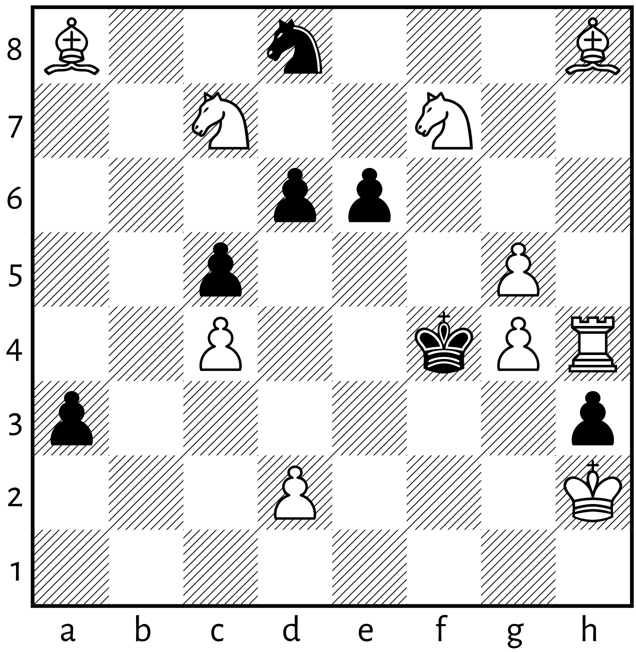

Eksludante, Blanko matos per la 3-a movo.

21

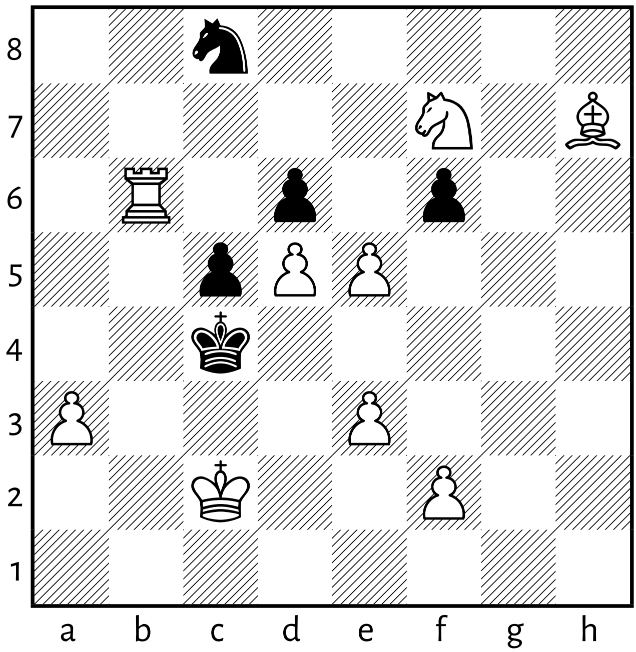

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

22

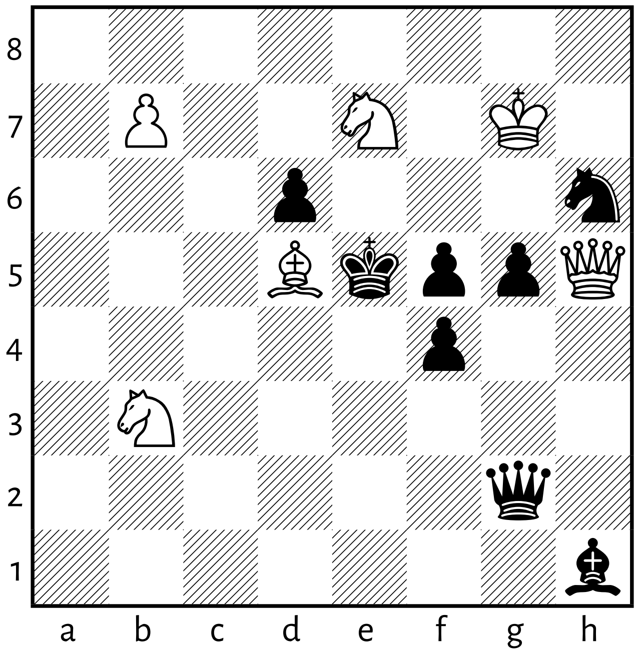

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

23

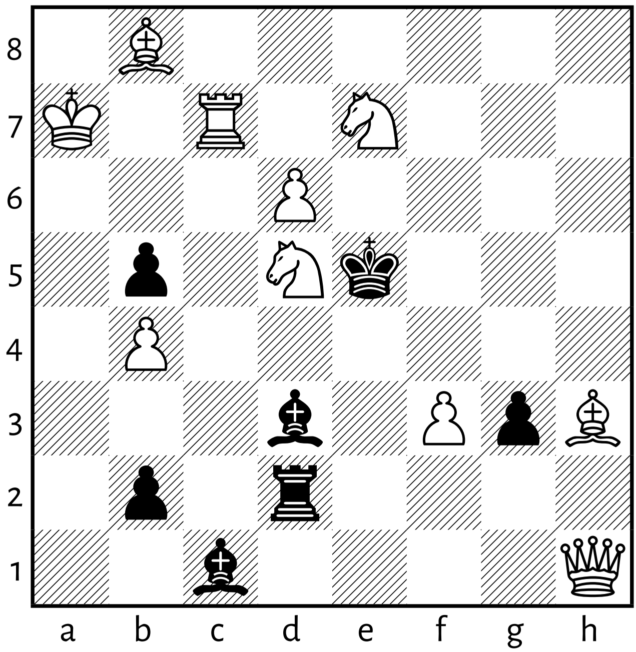

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

24

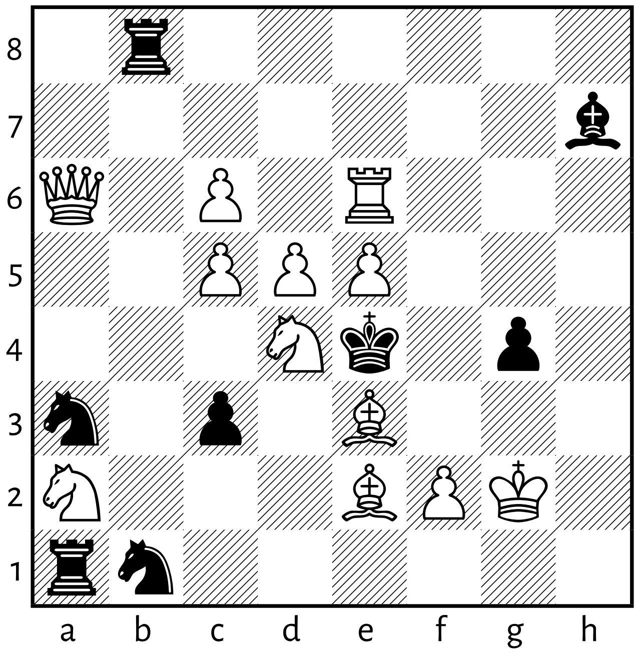

Eklúdante, Blanko matos per la 3-a movo.

25

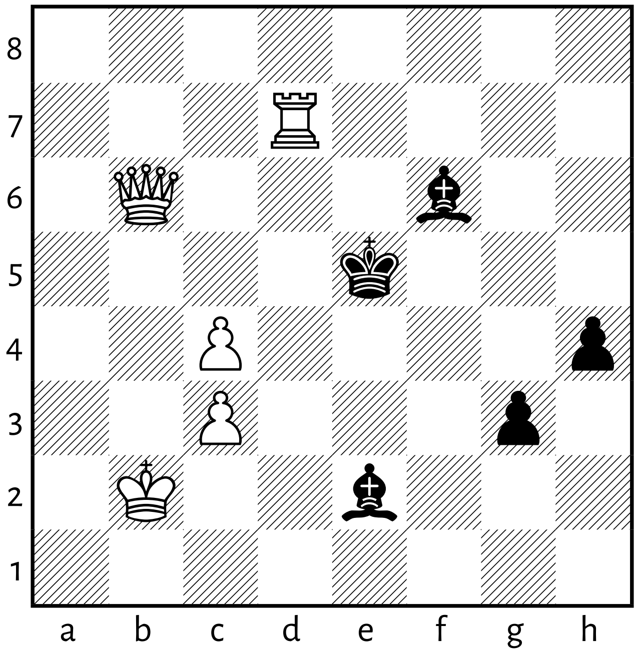

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

26

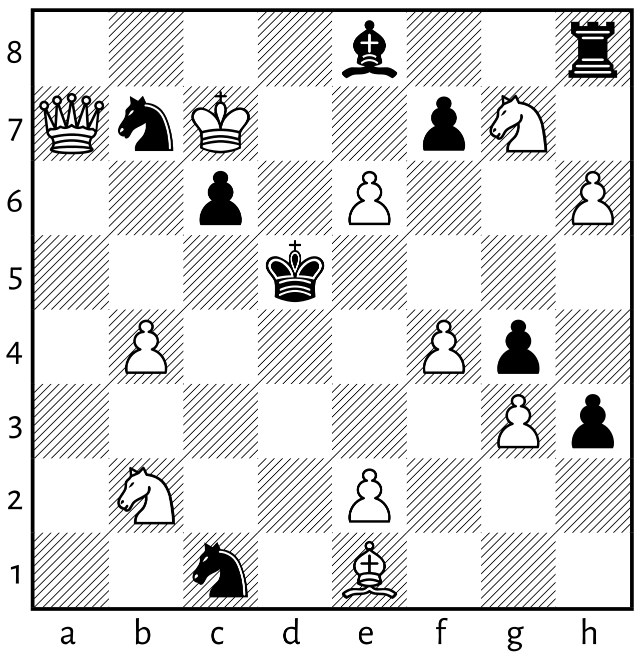

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

27

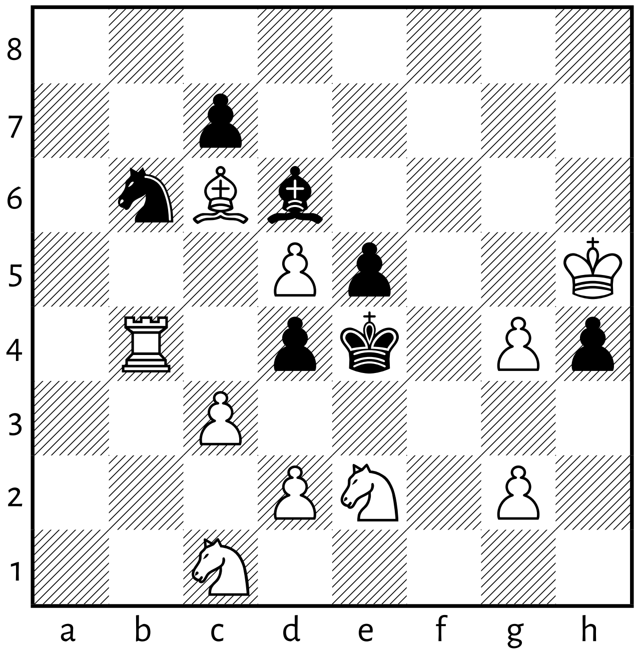

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

28

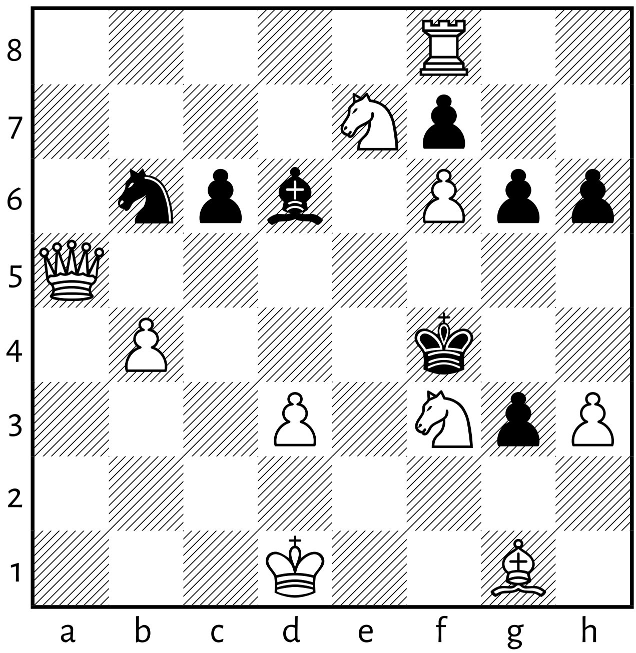

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

29

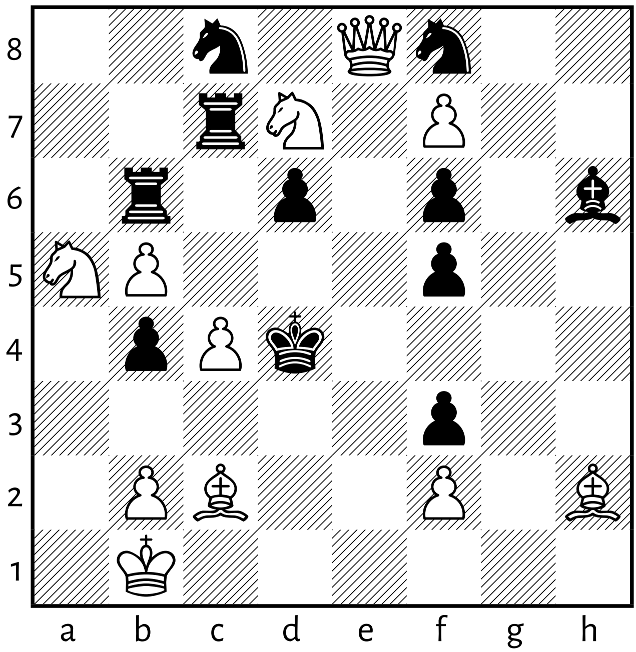

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

30

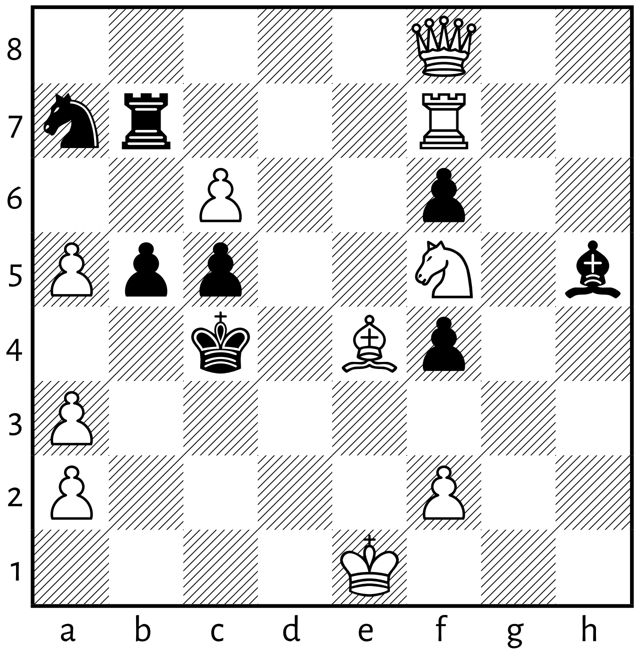

Eskludante, Blanko matos per la 3-a movo.

31

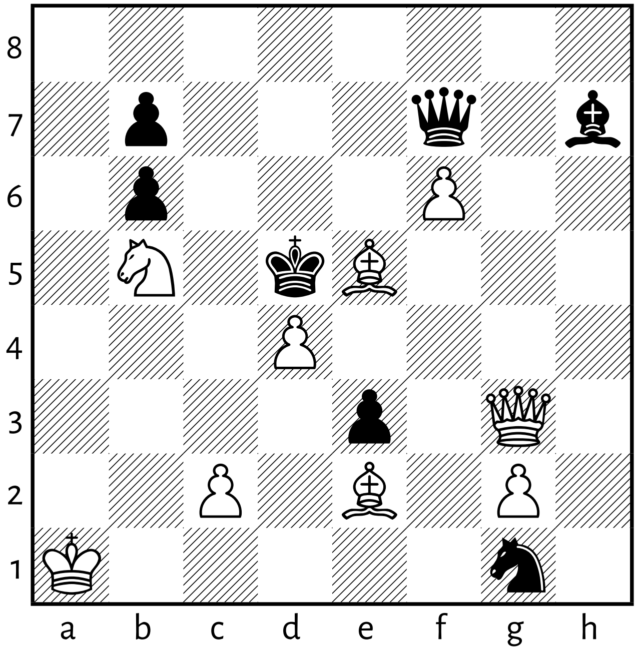

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

32

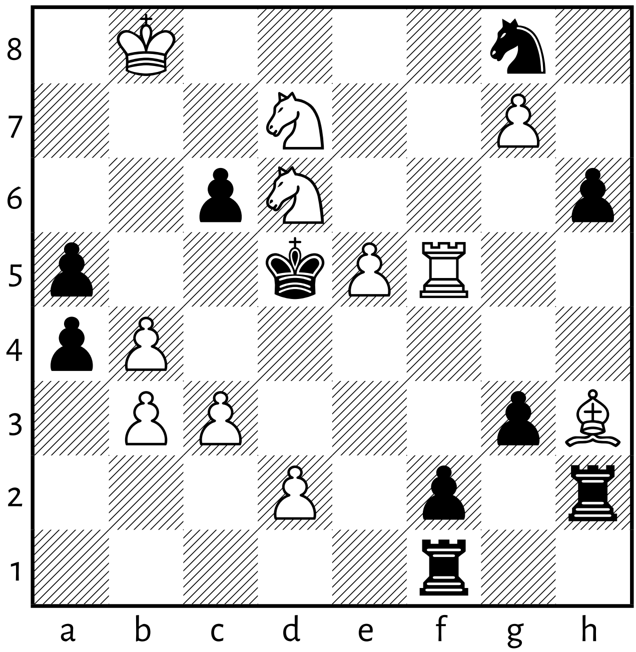

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

33

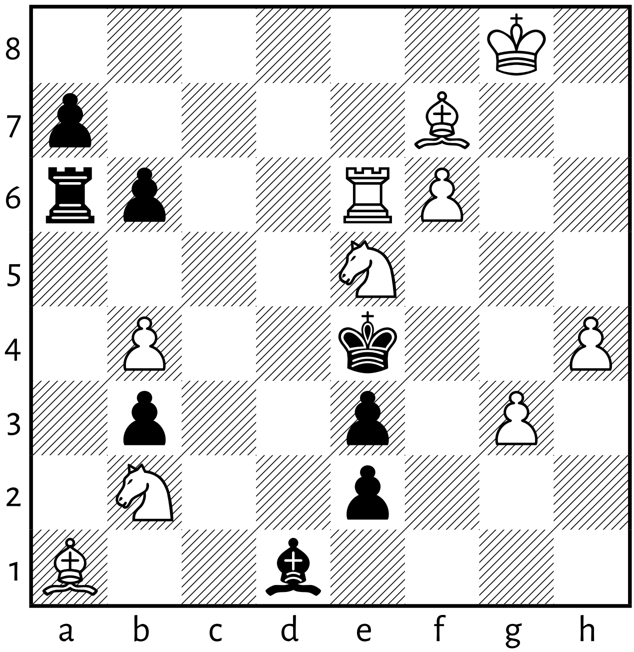

Eksludante, Blanko matos per la 3-a movo.

34

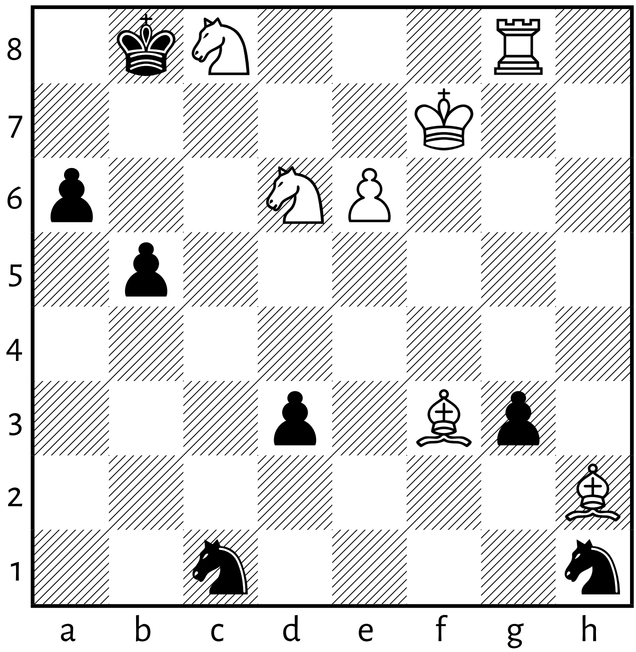

Eksludante, Blanko matos per la 3-a movo.

35

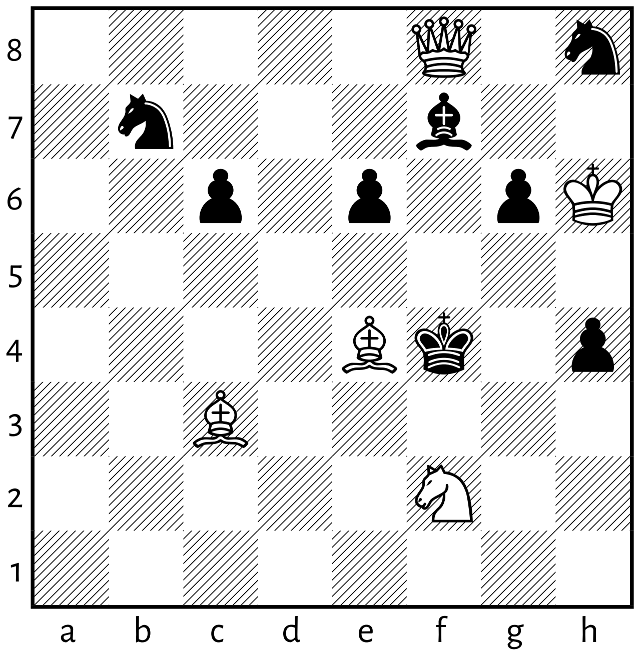

Eksludante, Blanko matos per la 3-a movo.

36

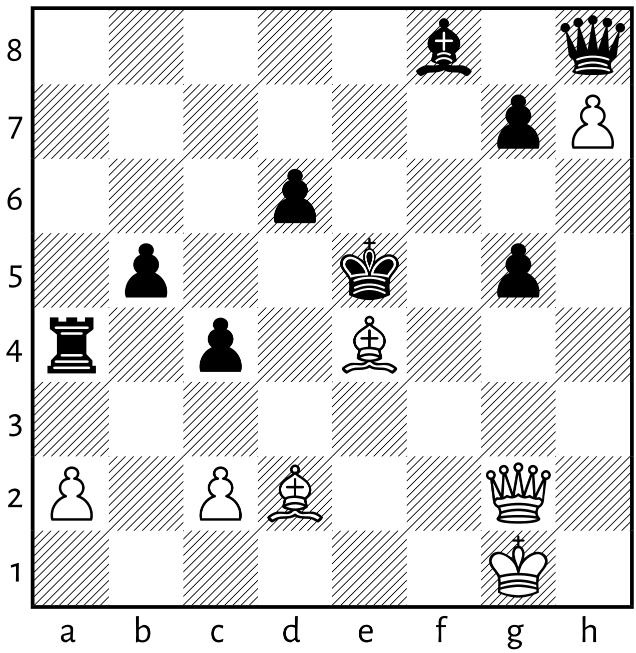

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

37

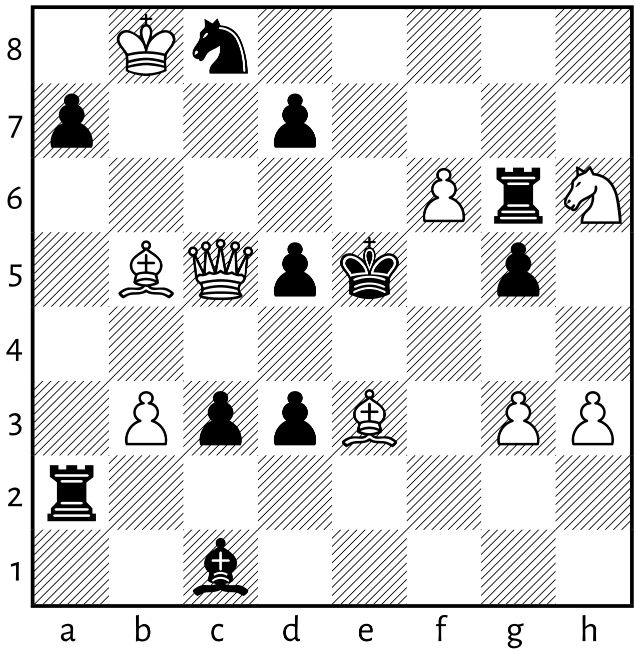

Eksludante, Blanko matos per la 3-a movo.

38

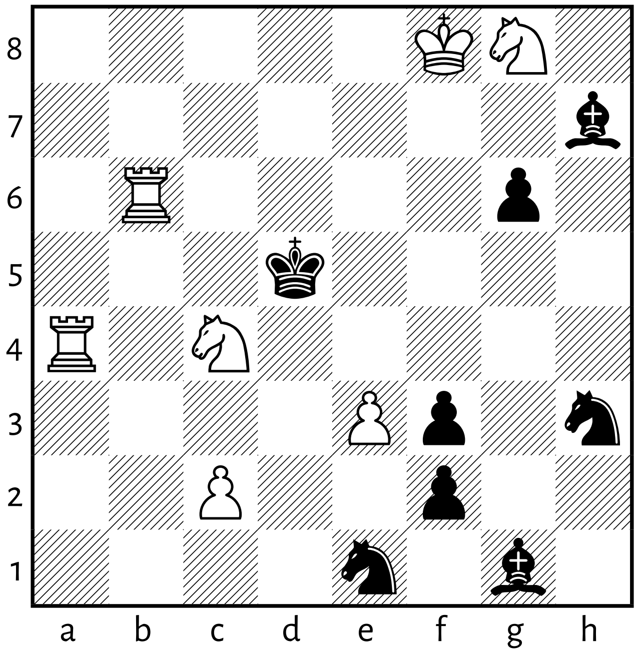

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

39

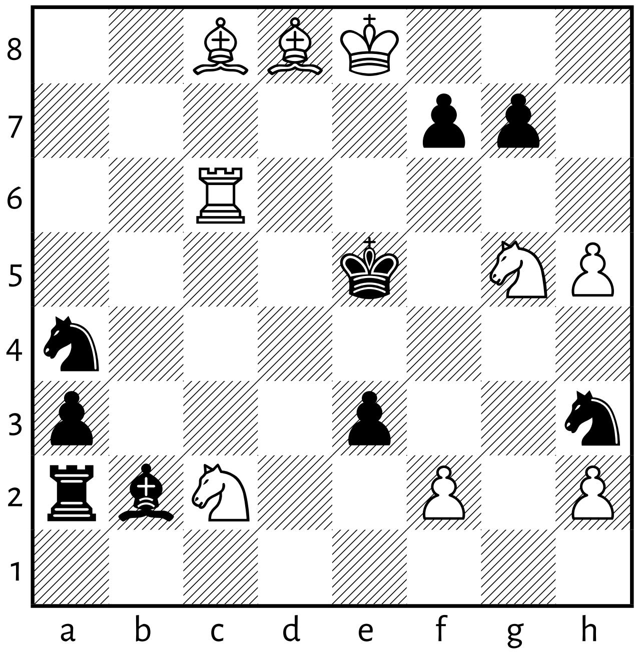

Eksludante, Blanko matos per la 3-a movo.

40

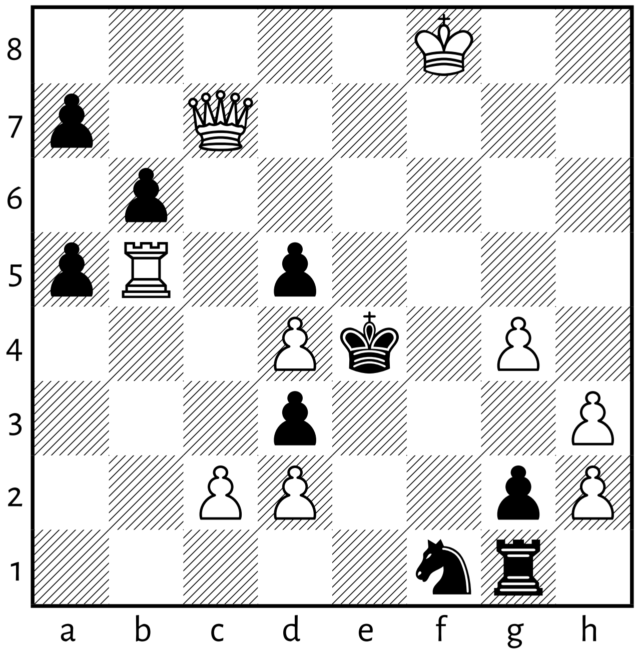

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

41

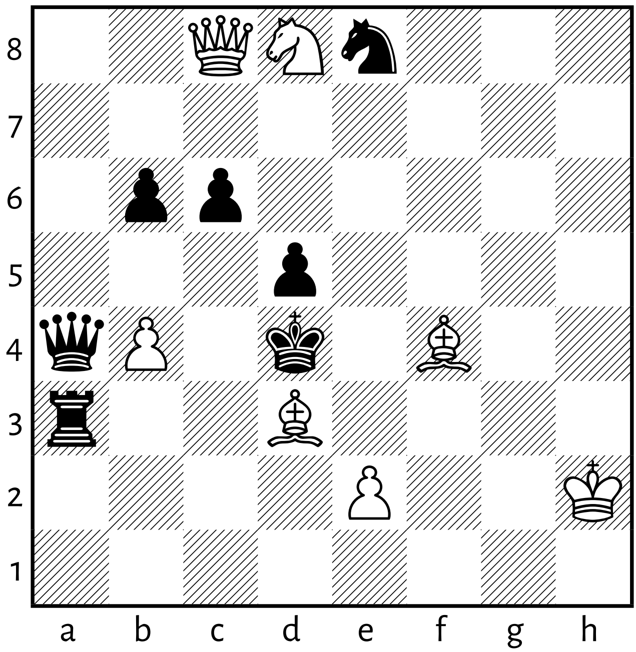

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

42

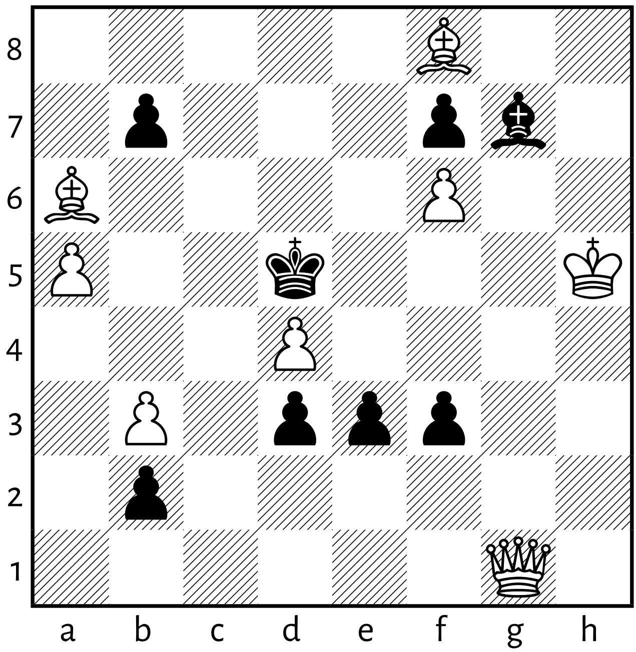

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

43

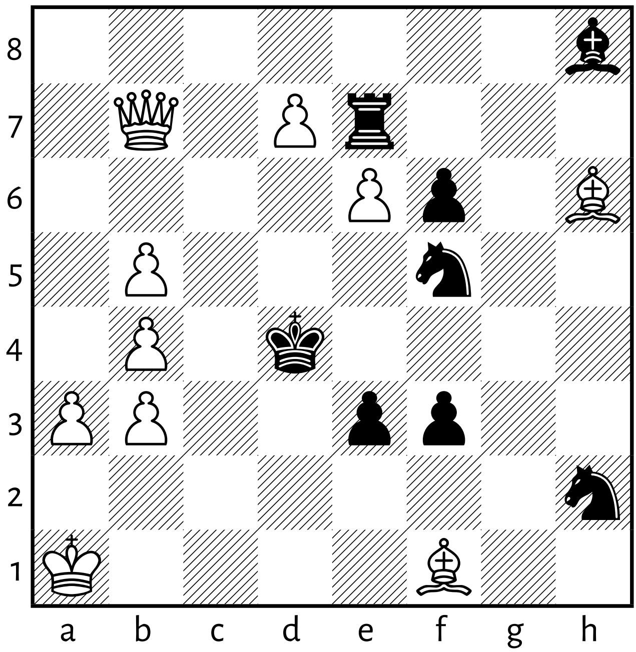

Eksludante, Blanko matos per la 3-a movo.

44

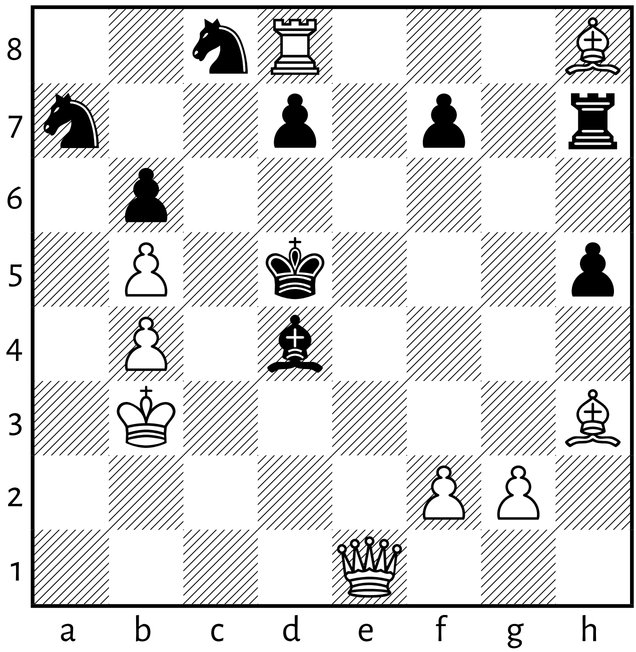

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

45

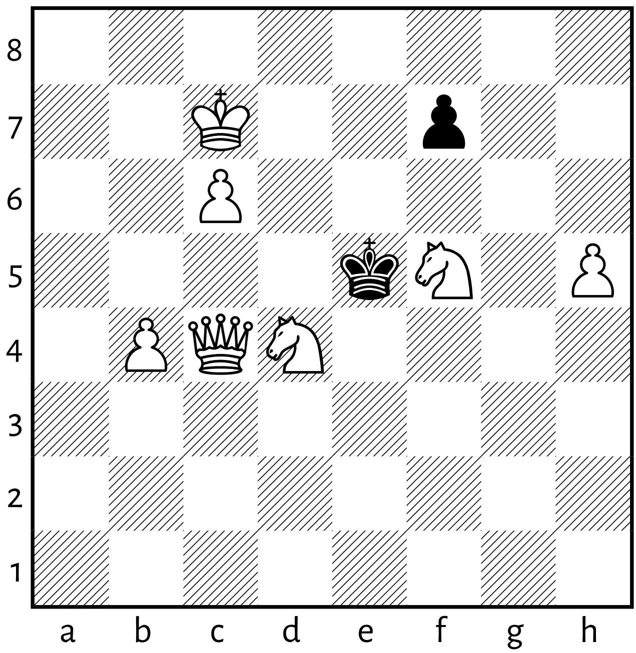

Ekludante, Blanko matos per la 3-a movo.

46

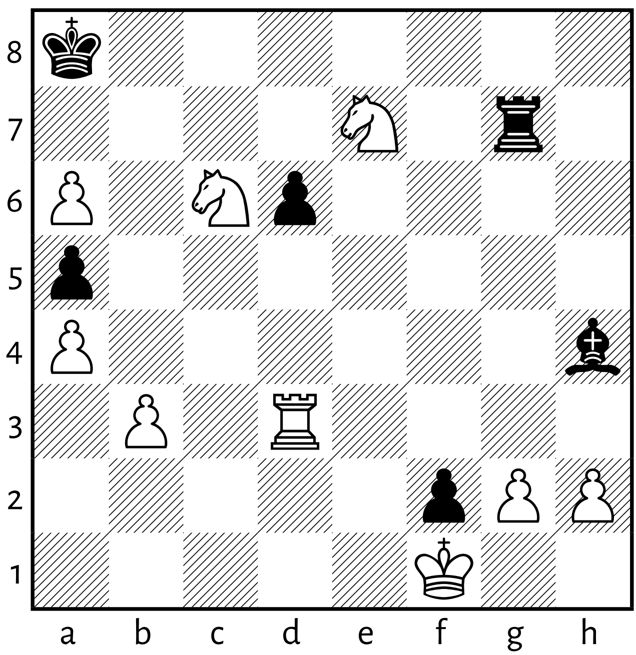

Ekludante, Blanko matos per la 4-a movo.

47

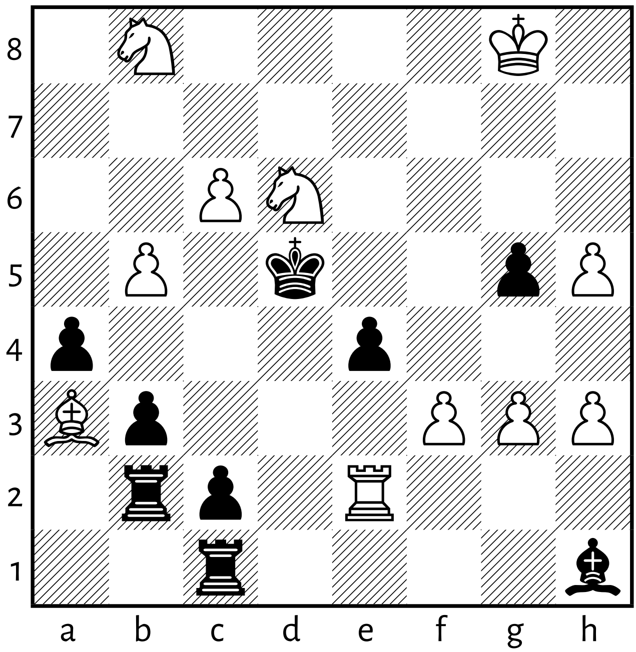

Ekludante, Blanko matos per la 4-a movo.

48

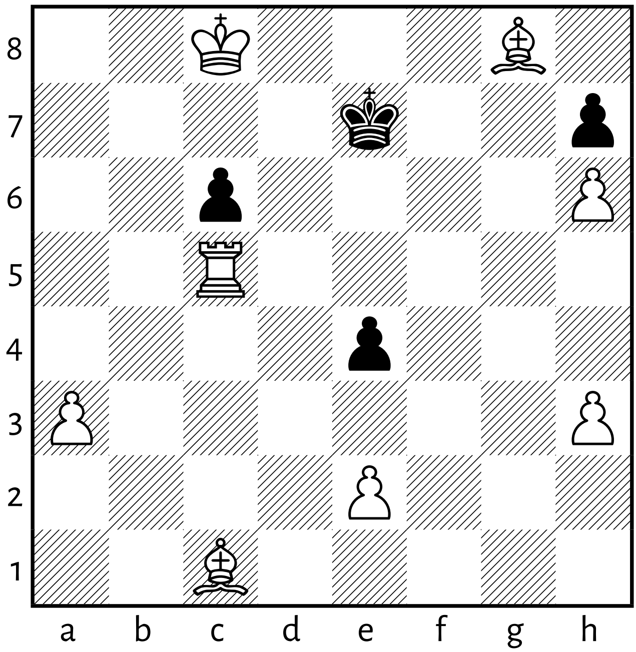

Ekludante, Blanko matos per la 4-a movo.

49

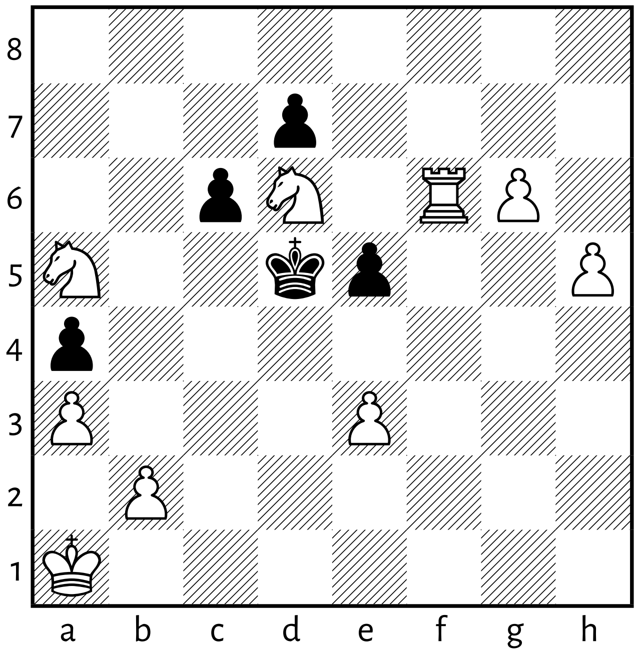

Ekludante, Blanko matos per la 4-a movo.

50

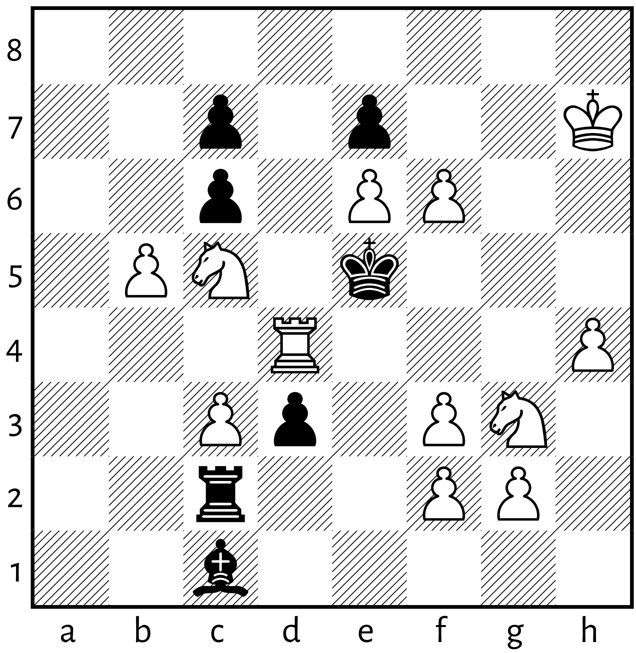

Ekludante, Blanko matos per la 4-a movo.

02

FANTAZIAJ PROBLEMOJ

51

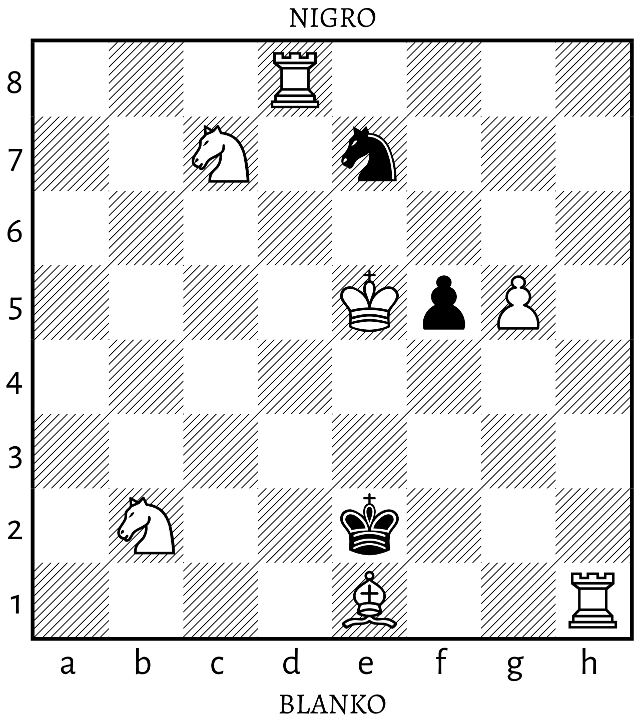

Blanko, kiu ĵus ludis, malfarante sian lastan movon kaj ludante alimaniere, matiĝos per la unua movo. Kiel?

52

NIGRO

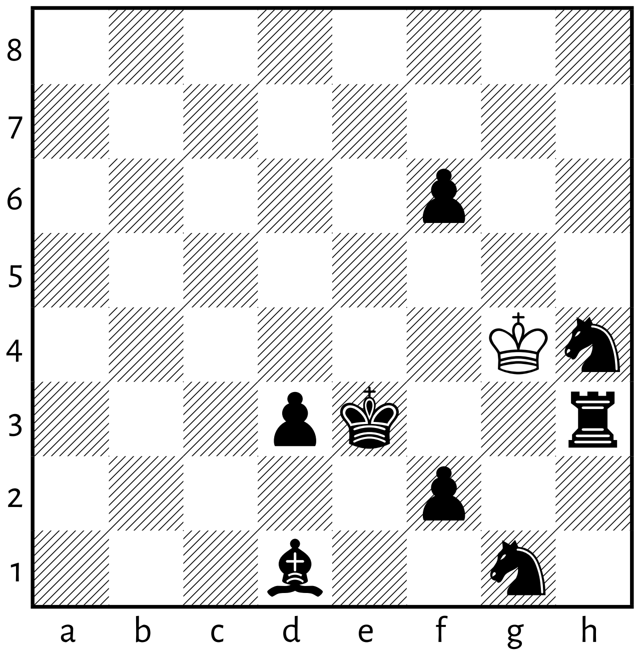

BLANKO

Nigro, respondante la lastan movon de Blanko, ĵus matis per unu movo, kiel oni vidas en la diagramo.

Blanko, anstataŭ la laste farita movo, (kiu estis la malplej bona el ĉiuj), povis fari la plej bonan, t. e., doni maton al Nigro per unu movo. Kiel ?

53

NIGRO

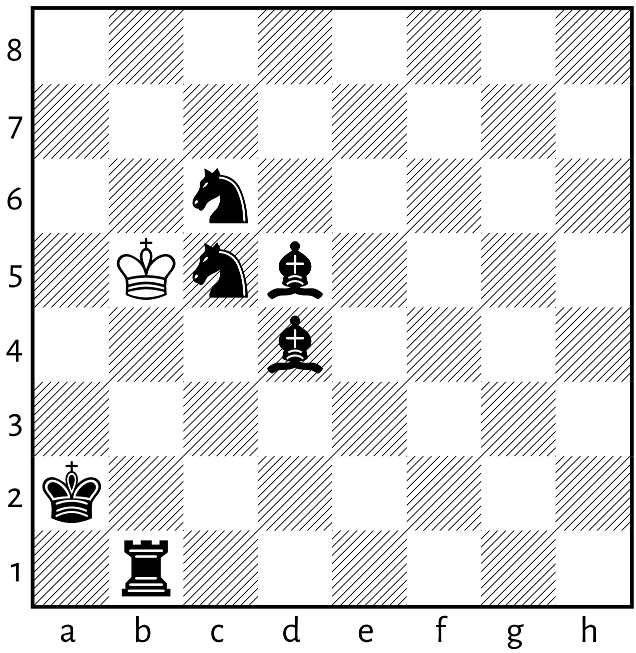

BLANKO

Nigro, respondante la lastan movon de Blanko, ĵus matis per unu movo, kiel oni vidas en la diagramo.

Blanko, anstataŭ la laste farita movo, (kiu eslis la malplej bona el ĉiuj), povis fari la plej bonan, t. e., doni maton al Nigro per unu movo. Kiel ?

54

NIGRO

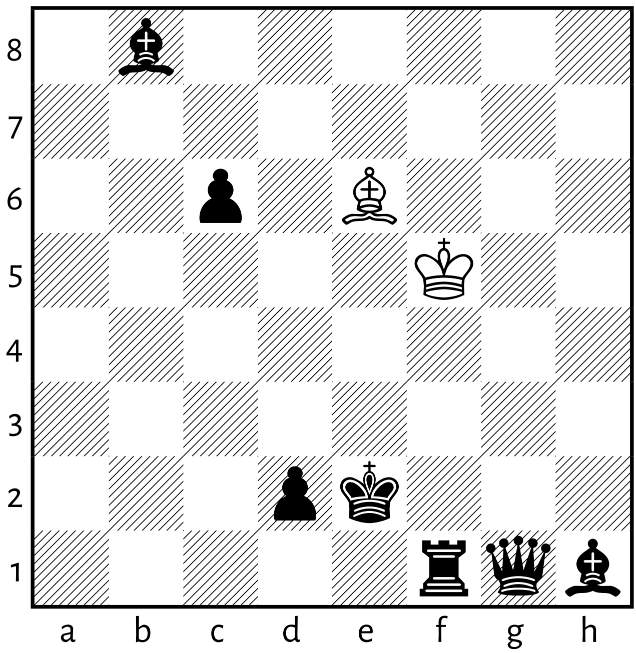

BLANKO

Nigro, respondante la lastan movon de Blanko, ĵus matis per unu movo, kiel oni vidas en la diagramo.

Blanko, anstataŭ la laste farita movo, (kiu eslis la malplej bona el ĉiuj), povis fari la plej bonan, t. e., doni maton al Nigro per unu movo. Kiel ?

55

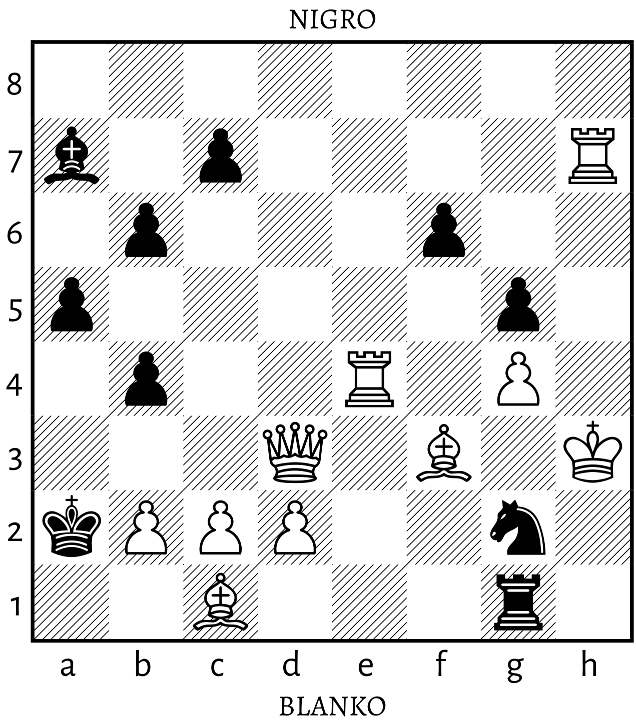

Ekludante, Blanko matos per la unua movo.

56

NIGRO

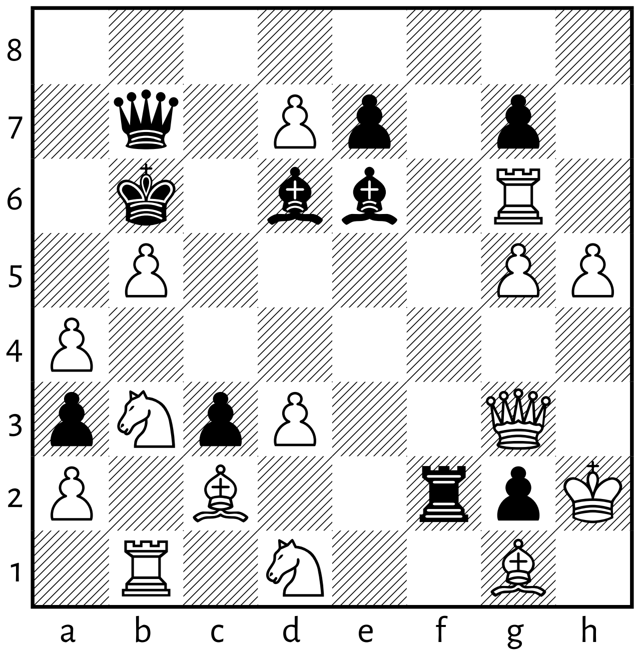

BLANKO

Ekludante, Blanko matiĝos per la unua movo.

57

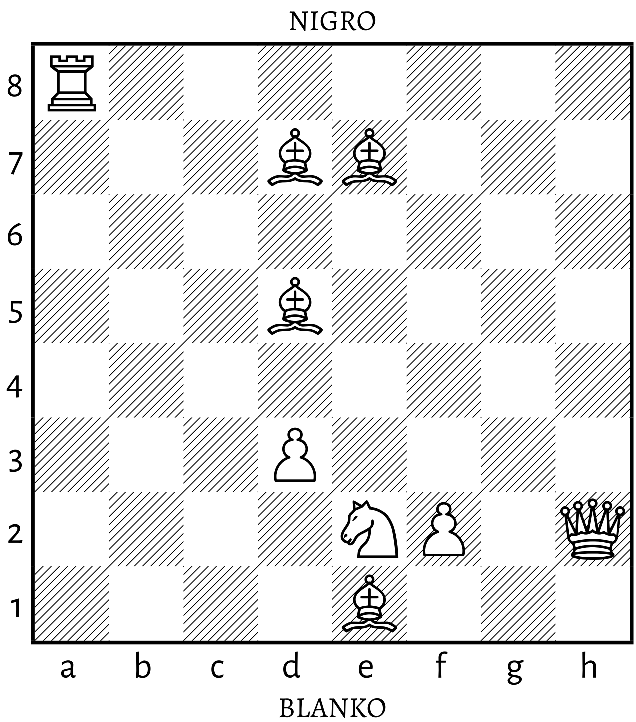

En tiu ĉi diagramo, oni determinu la koloron de la pecoj, antaŭsciante, ke kvin devas esti blankaj kaj kvar nigraj, kaj oni loku ambaŭ Reĝojn, blankan kaj nigran. Post tio, oni havos problemon multoblan, kies eldiro estas la jena:

1. Ekludante, Blanko aŭ Nigro matos per la unua movo.
2. Ekludante, Blanko aŭ Nigro matiĝos per la unua movo.

58

NIGRO

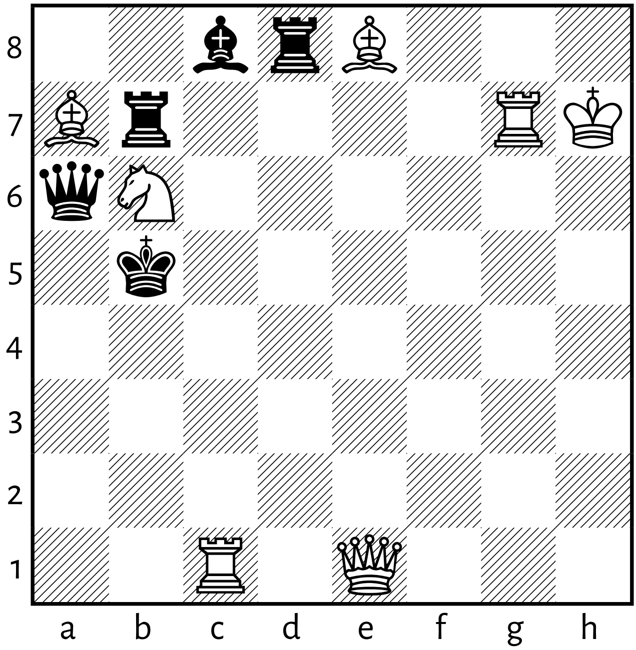

BLANKO

Blanko ĵus ludis, sed, anstataŭ doni ŝakon, ĝi povis mati per la unua movo. Kiel?

59

NIGRO

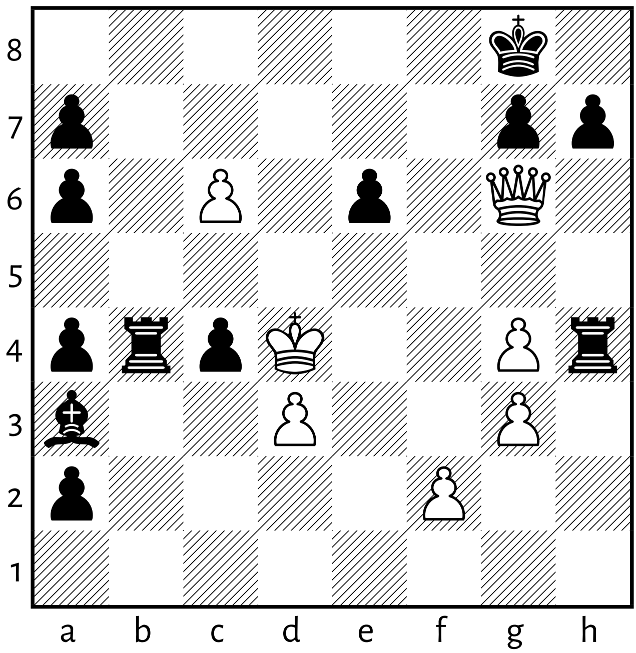

BLANKO

Blanko, kiu ĵus ludis, respondis ŝakon donitan de Nigro; sed, anstataŭ respondi per la farita movo, ĝi povis mati per unu movo. Kiel?

60

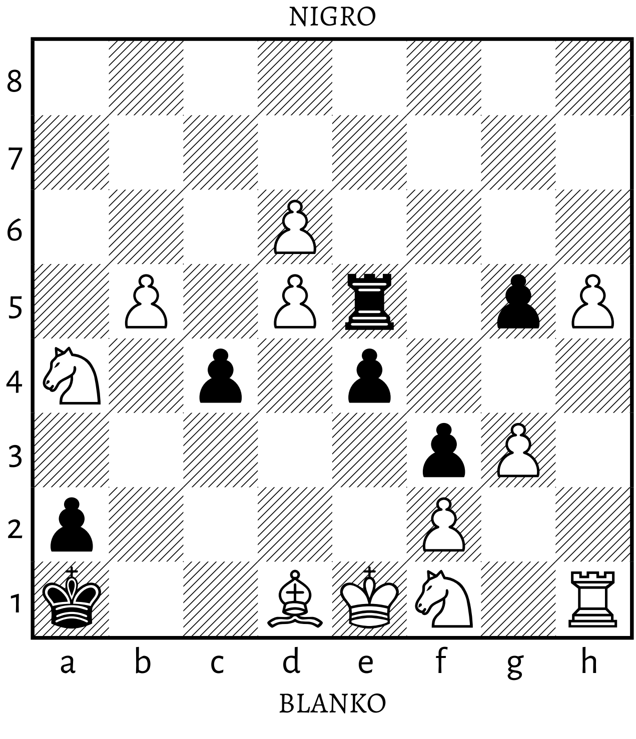

Alinginte tiun ĉi pozicion per ŝakludado, kiu havas la eblan minimumon da movoj, Blanko ekludas kaj matos per la movo tria.

03

SOLVOJ

MALLONGIGOJ KAJ SIGNOJ

♔ estas uzata anstataŭ Reĝo.
♕ . . . . Damo.
♖ . . . . Turo.
♗ . . . . Kuriero.
♘ . . . . Ĉevalo.
♙ . . . . Peono.
× . . . . kaptas.
+ . . . . ŝako.
++ . . . . mato.
++ reg . . . . mato regulara, t. e., pura kaj ŝparema.
! . . . . la plej bona movo aŭ la ĝusta movo.
∼ . . . . alia ajn movo.
La notasistemo uzata estas la algebra.

— AVERTO —

La apudaj al ĉiu solvo rimarkoj estas faritaj precipe por instruado de la novicoj. Tial, la aŭtoro petas la leganton, ke li ne kvalifiku malmodestaj iajn laŭdantajn frazojn, ĉar ili estas metitaj nur por klarigi kelkajn detalojn de konstruo.

REKTAJ PROBLEMOJ

1

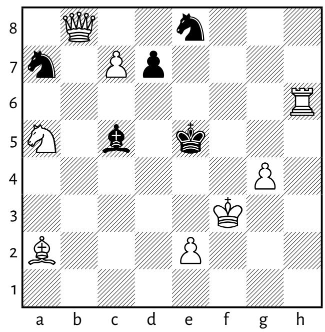

1. ♖d6, ♔×d6 2. c8 ♘++reg

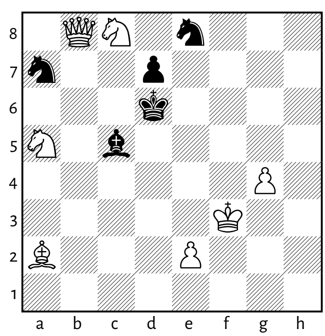

1..., ♗×d6 2. ♕b2++
1..., ♘×d6 2. ♕h8++
1..., ∼ 2. ♘c4++

Per ♙e2 oni evitas la duasolvon 1. ♕b2+, ♗d4 2. ♕h2++, kaj per ♘a7 tiun ĉi: 1. c8♕+, ∼ 2. ♘c6++ aŭ ♕++.

La ideo oferi Turon blankan al tri pecoj nigraj (♔, ♗ kaj ♘), estas traktita de multaj aŭtoroj. Nuntempe estas tre malfacile atingi originalecon en la dumovaj problemoj.

Tiu ĉi problemo estis publikigita unuafoje en la verko *ABC des échecs* de J. Preti, dua eldono, Parizo 1895.

2

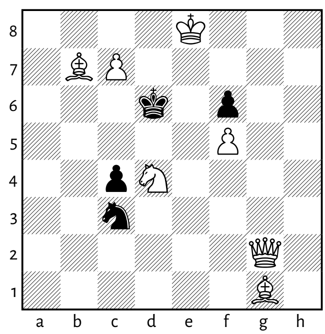

1. ♕b2, ♘∼ 2. ♘b5++reg

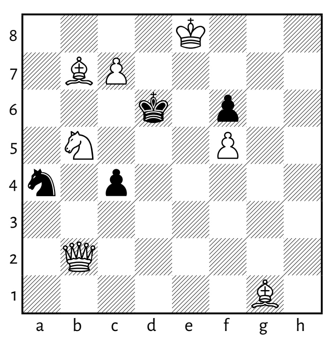

1..., ♔c5 2. ♘b5++
1..., ♔e5 2. ♕h2++
1..., ♔×c7 2. ♗h2++

Sen ♙c7, okazus tiu ĉi duasolvo: 1. ♕c6+, ♔e5 2. ♕c7++.

La ŝlosilo estas probleminda, t. e., ĝi havas la tutan karakteron de la bonaj ŝlosiloj. Oni rimarku, ke la Damo forlasas sian tre potencantan situacion, kaj lokiĝas malantaŭ du Ĉevalojn por agi ĉe la ĉelo e5. Tiu ĉi ideo jam estas traktita de multaj aŭtoroj.

Publikigita unuafoje en la revuo *Ruy López*, Barcelona, Decembro 1896.

3

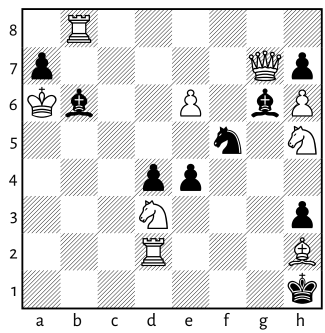

1. ♘c5, ♙d3 2. ♕a1 ++

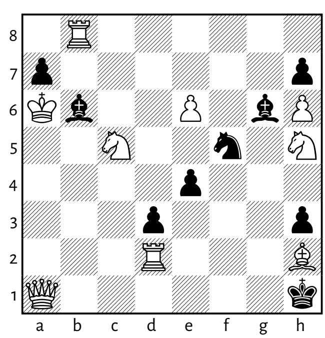

1..., ♙e3 2. ♕b7 ++

1..., ♗(g6)∼ 2. ♕g1 ++

1..., ♗(b6)∼ 2. ♖b1 ++
1..., ♘∼ 2. ♘g3 ++

♙e6 evitas tiun ĉi duasolvon: 1. ♕g8.

Solvoj trompantaj kaj iliaj nuraj defendoj : 1. ♖a2 aŭ c2, ♝a5! 1. ♕b7, ♝×h5! 1. ♘e5 aŭ f4, ♙d3!

Blokado plena. Produktiĝas unu mato nova: tiu, kiu sekvas post 1..., ♙d3. La Ĉevalo faranta la ŝlosilon povas ludi en sia kampo plena de movado (ok ĉeloj). De peco blanka (en tiu ĉi okazo ♘d3) la malproksimiĝo de la Reĝo nigra, estas probleminda.

Tiu ĉi problemo ne havas maton regularan; la ŝakproblemistoj de la skoloj angla kaj nordamerika ne konsideras tiun mankon kiel difekto, precipe ĉe dumovaj problemoj.

Publikigita unuafoje en *The illustrated London news*, 5 Oktobro 1895.

4

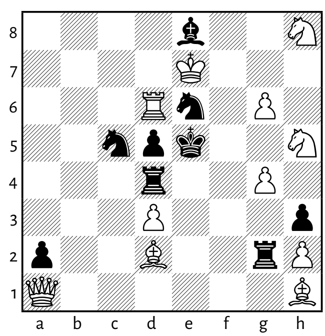

1. ♗c3, ♖b2 aŭ ∼ 2. ♖×d5++

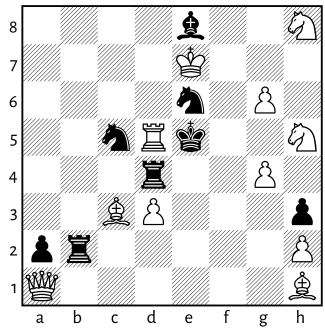

1…, ♘(e6)∼ 2. ♗×d4++
1…, ♘(c5)∼ 2. ♖×e6++
1…, ♗× g6 2. ♘×g6++
1…, ♗∼ 2. ♘×f7++

Solvoj trompantaj: 1. ♗g5, ♘×g5! 1. ♗c1 aŭ e3, ♖b2! 1. ♙g7, ♗×h5!

Blokado plena. Oni ŝanĝas la formon de unu mato, tiu, kiu sekvas post 1… ♘e6∼. Simile je la antaŭa problemo, la peco (Kuriero) faranta la ŝlosilon havas liberan sian tutan kampon de agado.

La ŝlosilo estas probleminda; ĝi ŝajnas superflua. Kial interfiksi ankoraŭ pli la ♖d4, kiu jam estas najlita de la Damo blanka? La kaŭzo deviganta fari la ŝlosilon estas la defendo 1…, ♖b2, kiu liberigas la ♖d4.

Sen mato regulara. Pozicio tre amasigita. Alia difekto grava estas la ofico tro modesta de Damo blanka: unu Kuriero estus ekvivalenta; sed oni malpermesas uzon de du samkoloraj Kurieroj de la sama partio.

Publikigita unuafoje en *The illustrated London news*, 15 Junio 1895.

5

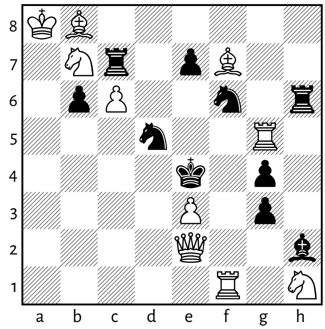

1. ♖b1, ♘(d5) ~ 2. ♖b4++

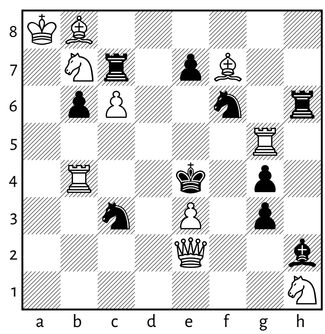

1..., ♙b5 2. ♘c5++
1..., ♙(e7)~ 2. ♘d6++
1..., ♘(f6)~ 2. ♗×d5++
1..., ♖(h6)~ 2. ♗g6++
1..., ♙g2 2. ♘f2++
1..., ♗g1 2. ♘×g3++
1..., ♖(c7)~ 2. ♖e5++

Defendoj nuraj: 1. ♖d1, ♘×e3! 1. ♖c1, ♘c3! 1. ♖a1, ♘c3 aŭ b4! 1. ♖(f1)f5 aŭ ♕d2, ♘×e3! 1. ♖×f6, ♘×f6!

Blokado preskaŭ plena: en la komenca pozicio, oni vidas ĉiujn matojn, krom tiu, kiu sekvas post 1..., ♘×e3.

Sen mato regulara. La ŝlosilo estas probleminda kaj bone precizigita. Problemo de angla skolo.

Publikigita unuafoje en *The illustrated London news*, 29 Februaro 1896.

6

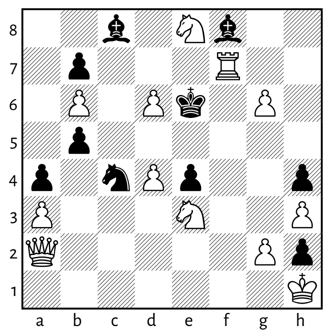

1. ♕c2, ♘×e3 aŭ ×b6 2. ♕×e4++

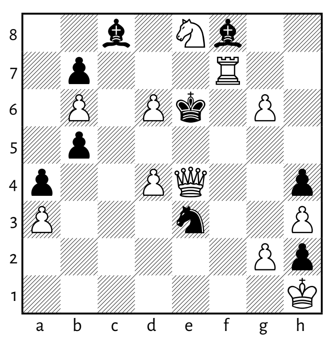

1..., ♘e5 2. ♙d5++
1..., ♘× d6 2. ♘c7++
1..., ♘d2 2. ♕×c8++

1…, ♘~ 2. ♕×c8 aŭ ×e4 ++
1…, ♙b4 2. ♕×c4++
1…, ♝×d6 2. ♘g7++
1…, ♝(f8)~ 2. ♖e7++
1…, ♝d7 2. ♖f6++

Defendoi nuraj: 1. ♕e2 aŭ f2, ♘×e3! 1. ♔×h2, ♝×d6+!

Blokado plena: en la komenca pozicio oni vidas kvar matojn, kaj, post kiam la ŝlosilo estos farita, oni produktos plie kvar aliajn.

Mankas mato regulara, sed estas ŝparema tiu de la varianto 1…, ♘×e3.

Kelkaj movoj de la Ĉevalo nigra kreas dualojn. Oni povis eviti ilin per la aldono de pecoj en la pozicion; sed tiu ĉi estus rezultinta tre amasigita: la kuracilo estus malpli bona ol la malsano.

Publikigita unuafoje en la revuo *Ruy López*, Barcelono, Augusto 1896.

7

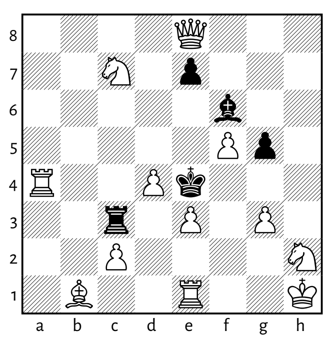

1. ♕g6, ♙e5 2. ♙×e6 (pasante)++

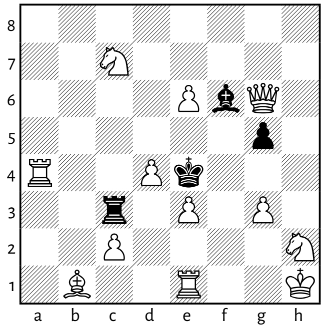

1…, ♙e6 2. ♙×e6++
1…, ♗e5, g7 aŭ h8 2. ♙f6++
1…, ♖×e3, c4 aŭ a3 2. ♙c3++
1…, ♖×c7 2. ♙c4++
1…, ♖b3 2. ♙×b3++
1…, ♖d3 2. ♙×d3++
1…, ♖×c2 2. ♗×c2++
1…, ♗×d4 2. ♕e6++
1…, ♙g4 2. ♕×g4++

Defendo nura: 1. ♕h5, ♗×d4!

Dualo: 1…, ♖c5 aŭ c6 2. ♙c3 aŭ c4 ++

Blokado neplena. Mankas mato regulara.

La ideo estas kunigi ĉiujn eblajn movojn de la Peono blanka. La difekto malebligi al la Reĝo blanka la kapton de ♙f5 per la ŝlosilo, rezultas malgrandigata konsiderante, ke en la komenca pozicio, post 1…, ♔×f5 sekvas ♙e4++.

Manko de ŝparemo estas la uzado de ♘h2 por potenci ĉelon f3; tio povis okazi per Peono blanka ĉe g2, sed oni preferis tiun rimedon por ke la antaŭa mato estu videbla.

Publikigila unuafoje en la revuo *Ruy López*, Barcelono, Junio 1896.

8

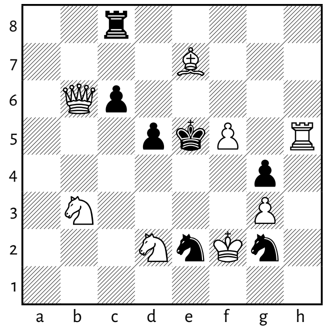

1. ♘c5, ♘×g3 2. ♘d3++

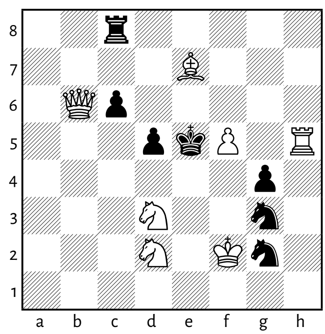

1..., ♔d4 2. ♗f6++
1..., ♙d4 2. ♙f6++
1..., ♘c1 2. ♘d7++
1..., ∼ 2. ♘d3 aŭ d7++

Defendoj nuraj: 1. ♕c5, ♖d8! 1. ♔×e2 aŭ ×g2, ♘g2 aŭ e2+!

Minaca problemo kun ŝajno de blokado; ĉar, ekzamenante atente la komencan pozicion, oni vidos, ke post ĉiuj movoj (krom unu) de Nigro, Blanko povos mati. Tiel do, rigardante surface la problemon, ŝajnas ke ĝin solvos simpla movo de atendo,

ekzemple 1. ♖g5; sed Nigro tion malebligos per la respondo 1..., ♖d8, kiu estas la nura movo antaŭe dirita.

Problemo de germana skolo. Publikigita unuafoje en la revuo *Ruy López*, Barcelono, Januaro 1897.

9

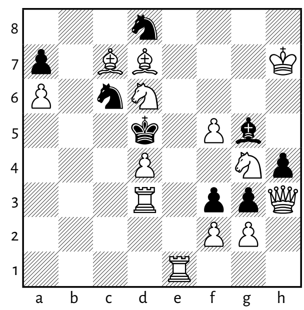

1. ♖a1, ♘×d4 aŭ ∼ 2. ♖a5++

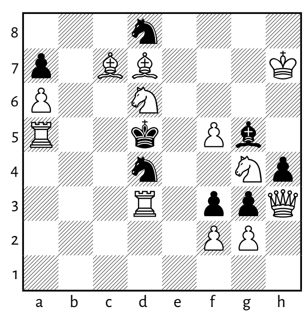

1..., ♘(d8)∼ 2. ♗e6++
1..., ♗e7 2. ♘e3++
1..., ♗h6 2. ♘f6++
1..., ♙×g2 2. ♕× g2++
1..., ♙×f2 2. ♕× f3++

Estas multaj defendoj nuraj; ekzemple: 1. ♖e3, ♝e7! 1. ♖e4, ♙×g2 aŭ ♙×f2 1. ♔~, ♘ aŭ ♝+ 1. ♝e8, ♘e6! k.t.p.

La Kuriero nigra, kiam ĝi iras al ĉeloj f6 kaj e3, produktas dualojn, kiuj ne havas gravecon.

Blokado plena; ideo sama al tiu de la problemo n-ro 5.

La Turo blanka faranta la ŝlosilon havas liberan sian tutan kampon de movado: pro tia kaŭzo, la problemoj 3, 4 kaj nuna similas unu la alian.

Pro la strangeco de la pozicio, tiu ĉi problemo rememorigas kelkajn verkojn de la nordamerika skolo.

Publikigita unuafoje en la revuo *Ruy López,* Barcelono, Aŭgusto 1896.

10

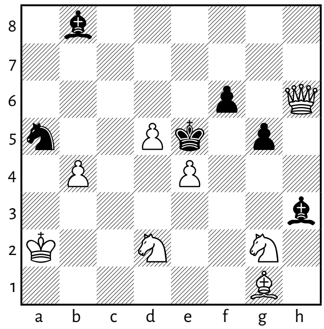

1. ♕h7, ♗×g2 2. ♕h2++reg

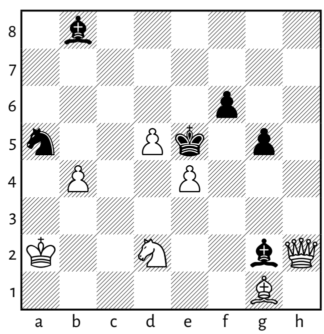

1…, ♙f6 aŭ ♙g5 2. ♕e7++
1…, ♔d6 2. ♗h2++
1…, ♗a7 aŭ c7 2. ♕c7++
1…, ♗d6 2. ♘f3++
1…, ♘∼ 2. ♘c4++

Blokado neplena. Oni atingas la matón regularan per la kapto 1…, ♗g2.

Publikigita unuafoje en la verko *A B C des échecs* de N. Preti, tria eldono, Parizo 1906.

11

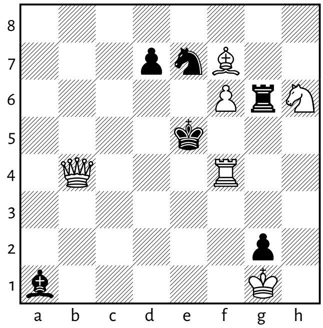

1. ♖f2, ♖×h6 2. ♕f4++reg

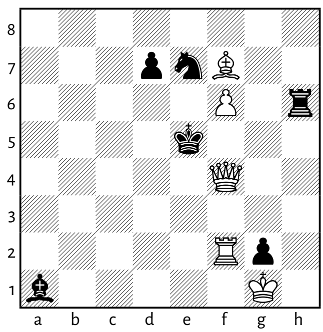

1..., ♗d4 2. ♕×e7++
1..., ♖g4 aŭ ×f6 2. ♘×g4++
1..., ♘d5 aŭ f5 2. ♖f5++
1..., ∼ 2. ♕f4++

Malofte oni verkas problemojn en kiuj Reĝo blanka estas minacata de tuja ŝako, ĉar tio ĉi faciligas la solvon.

En tiu ĉi problemo, unuavide ŝajnas, ke Turo blanka ne devas ludi en la ŝlosilo, ĉar oni vidas 1..., ♗d4+ 2. ♕×d4++.

Tamen, la problemo havas malmulte da malfacileco, kaj tial, ĝi estas de malmulte da valoro.

Publikigita unuafoje en la revuo *La Stratégie*, Parizo 1901, paĝo 195.

12

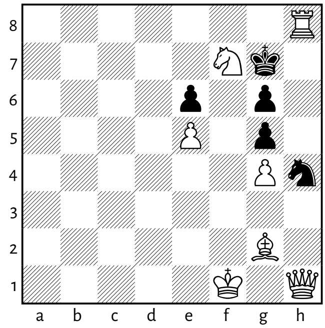

1. ♗a8, ♚×f7 2. ♕b7++

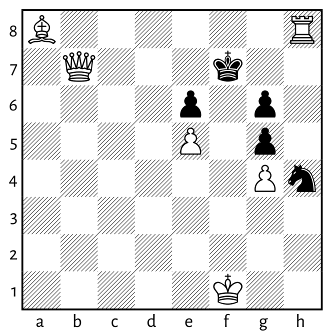

1…, ♘∼ 2. ♕h7++

La Reĝo blanka evitas la duasolvon: 1. ♗f1.

Publikigita unuafoje en la verko *A B C des échecs* de N. Preti, tria eldono. Parizo 1906.

13

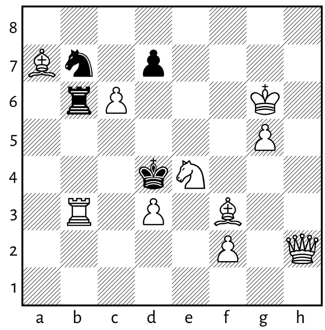

1. ♘c5, ♔×c5 2. ♗b6++reg

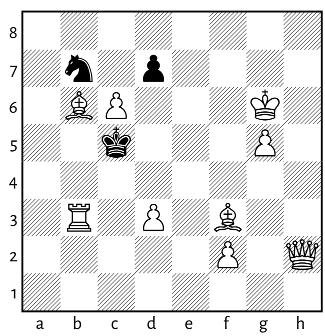

1..., ♖×b3 2. ♕h8++
1..., ♖×c6+ 2. ♘e6++
1..., ♘∼ 2. ♕d6++
1..., ♙∼ 2. ♘e6++

Blokado. Kelkaj movoj de ♖b6 produktas dualojn. ♙g5 evitas la du jenajn duasolvojn: 1. ♘g5 kaj 1. ♗×b6+.

Publikigita unuafoje en la revuo *La Stratégie*, Parizo 1908.

14

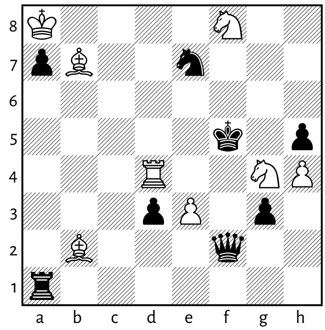

1. ♖a4, ♖×a4 2. ♘h6++reg

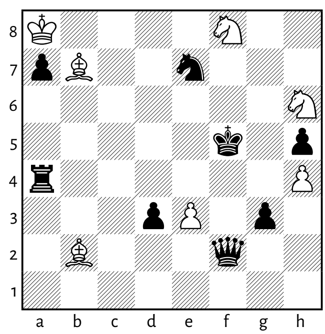

1…, ♙× g4 2. ♗e4++
1…, ♕× e3 2. ♘× e3++
1…, ♕f4 aŭ ×b2 2. ♖× f4++
1…, ♘g8 2. ♗c8++
1…, ∼ 2. ♘h6++

Defendo nura: 1. ♖b4 aŭ c4, ♖a6!
♙d3 evitas tiun ĉi duasolvon: 1. ♘h6+, ♔e5 2. ♖d2++
Publikigita unuafoje en *Deutsche Schachzeitung*, Leipzig 1906.

15

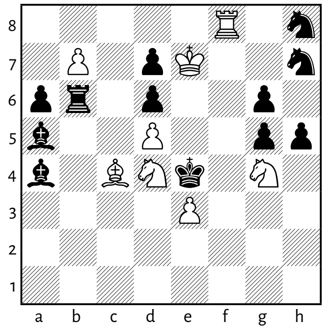

1. ♖e8, ♙×g4 2. ♔d8++reg.

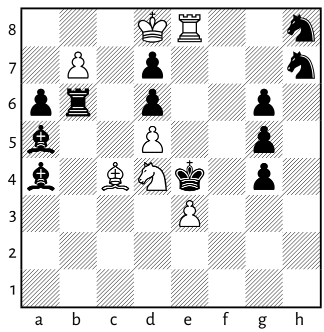

1…, ♖c6 2. ♔×d7++
1…, ♖×b7 c6 2. ♔×d6++
1…, ♘f8 2. ♔×f8++
1…, ♘f7 2. ♔×f7++
1…, ♘f6 2. ♔×f6++
1…, ∼ 2. ♔d8++

En la varianto 1…, ♙×g4 oni produktas maton regularan. Kelkaj movoj de ♖b6 kaj ♗a4 kaŭzas dualojn de malmulte da graveco, ĉar ili ne taŭgas por malhelpi la minacon 2. ♔d8++.

Reĝo blanka ludas sian tutan movaron.

Publikigita unuafoje en *Revue d'échecs*, Bruselo 1906.

16

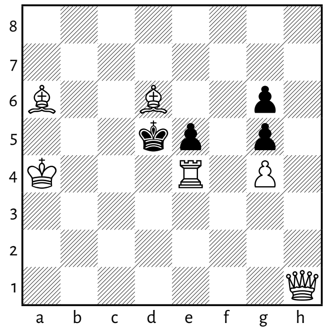

1. ♕h8, ♔×e4 2. ♕×e5+, ♔f3 3. ♕e2++reg.

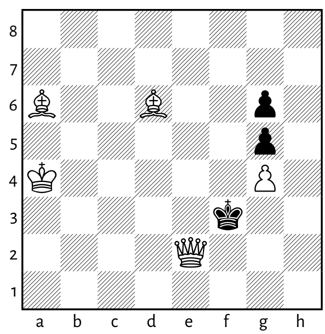

1..., ♔c6 2. ♗b5+, ♔×d6 3. ♕×e5++reg.
2..., ♔∼ 3. ♕×e5 aŭ b8 ++
1..., ♔e6 2. ♗b5, ♔∼ 3. ♕×e5 aŭ ♗c4 ++
1..., ♔×d6 2. ♕d8+, ♔∼ 3. ♖c4 aŭ ♗c4 ++

Blokado. Pozicio gracia. La ŝlosilo estas bona kvankam vulgara.

Tiu ĉi estas la unua ŝakproblemo verkita de mi, kun la helpo de mia majstro D-ro Jozefo Tolosa Carreras, kiu al ĝi donis la formon definitivan.

Publikigita unuafoje en ĵurnalo *El Noticiero Universal*, Barcelono 19 Augŭsto 1893.

17

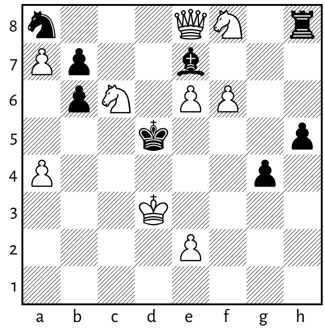

1. ♘d7, ♖×e8 2. ♘d4, ∼ 3. ♙×e4++reg.

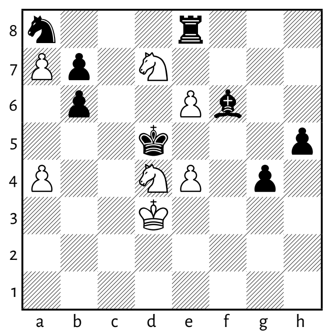

1..., ♔×c6 2. ♘f8+, ♔∼ 3. ♕b5 aŭ d7 ++
1..., ♙×c6 2. ♙e4+, ♔×e6 3. ♕×e7++
1..., ♔×e6 2. ♘d4+, ♔d5 3. ♙e4++
1..., ♗×f6 2. ♘b4++reg.
1..., ∼ 2. ♘d4, ∼ 3. ♙e4++

♙e6 evitas la jenajn duasolvojn: 1. ♙e4+, ♔c5 2. ♘e6++. 1. ♕f7+, ♔∼ 2. ♕c4 ++.

♙f6 evitas la nesolveblecon, kiun produktus la movo 1..., ♖f8.

♘a8 evitas dualon, kiu sekvus post la defendoj 1…, ♖h7 aŭ h6, tio estas: 2. ♙e4+, ♖×c6 3. ♕c8++.

Se ♝e7 estus Peono nigra, okazus multafoje la dualo 2. ♘d4 aŭ d8.

Problemo kun unu minaco, kiu estas trankvila kaj egalas la ĉefludon. La ŝlosilo estas bona. Pozicio iom amasigita.

Publikigita unuafoje en la ĉiusemajna gazeto *Blanco y Negro*, Madrido 31 Marto 1894.

Rimarko. En la origina problemo estis Peono nigra sur d6, kiu ne taŭgis laŭ kelkaj solvoj kaj ankaŭ permesus 2.♘b4++.

18

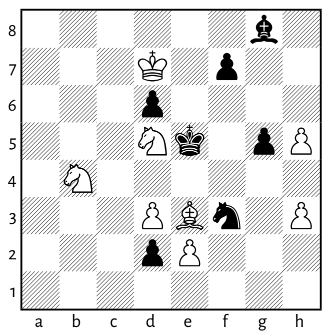

1. ♝c5, ♙×c5 2. ♘c6+, ♚×d5 3. ♙e4++reg.

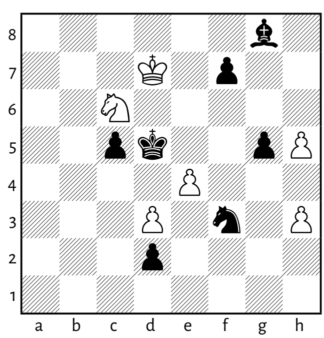

2. ♔f5 3. ♙e4++reg.
1..., ♗h7 2. ♗×d6+, ♔d4 3. ♙e3++reg.
2. ♔f5 3. ♙e4++
1..., ♙g4 2. ♙e4, ♙×c5 3. ♘c6++reg.
2..., ♘d4 3. ♗×d6++
1..., ∼ 2. ♗×d6+ aŭ ♙e4, k.t.p.

♘f3 evitas la duasolvon: 1. ♗d4+, ♔×d4! 2. ♔×d6, k.t.p. ♙d2 evitas la nesolveblecon, kiun produktus la movo 1..., ♘d2.

♗g8 evitas 1. ♘c6+, ♔×d5 2. ♗b6 aŭ a7, k.c. (se 1..., ♔f5 2. ♔×d6, k.c.). Ankaŭ taŭgas por tio la ♙f7.

Problemo malgranda, de bohema skolo. La ŝlosilo estas bona, kaj la ĉefludo, en kiu oni oferas du pecojn blankajn, havas ian intereson. La dua mato regulara estas la plej ŝparema: ĉiuj pecoj blankaj kunhelpas en ĝi.

Publikigita unuafoje en la revuo *Ruy López*, Barcelono, Julio 1896.

19

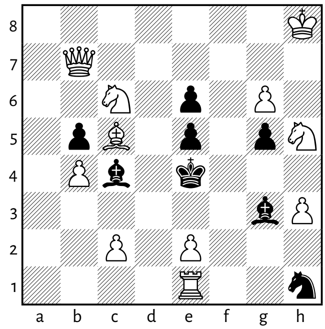

1. ♕h7, ♗× e2 2. ♕b7, ♗×e1 3. ♘e7++

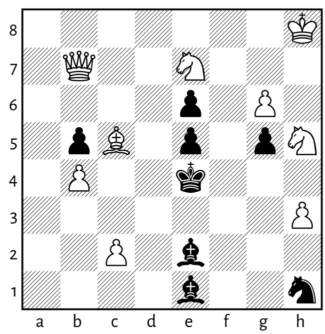

2..., ♔f3 3. ♘×e5++
2..., ♔d5 3. ♘a5++
2..., ∼ 3. ♘e7++

1..., ♗d3 2. ♙×d3+, ♔∼ 3. ♘ aŭ ♕++
1..., ♗b3 aŭ a2 2. ♘e7, ∼ 3. ♙g7++
1..., ♔d5 2. ♘e7+ aŭ ♘f6+. k.t.p.
1..., ∼ 2. ♙g7+, ♔d5 3. ♘e7++

♘h1 evitas jenajn duasolvojn:

1. ♘e7+, ♗d5 2. ♕×b5 kaj 3. ♕++. Nura defendo estas 2..., ♘f2!

1. ♕f7, ♙g4! (se 1…, ♗f4 2. ♘f6+ k.c.) 2. ♘×g3+ kaj 3. ♕ aŭ ♘++.

1. ♖f1, ♗f2 (se 1…, ♗f4 2. ♘e7+ k.c.) 2. ♖× f2 kaj 3. ♘f6++.

♙b5 evitas 1. ♕h7, ♗b5 2. ♘e7, ♗e8! kaj ne okazas mato.

La problema ideo, t.e., la iro-kaj-veno de Damo estas interesa, sed prezentata kun malbona formo. La ĉefaj difektoj estas: manko de mato regulara, kaj ago tro malgranda de la Turo blanka, kiu nur taŭgas por senmovigi la Kurieron nigran en la ĉefludo. Tiu ĉi estas la nura trimova problemo mia, kiu ne havas maton regularan.

Publikigita unuafoje en *The illustrated London news*, 16 Majo 1896.

20

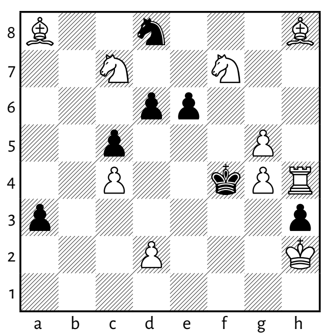

1. ♗h1, ♙a2! 2. ♗a1, ♘×f7 3. ♘×e6++reg.

2…, ∼ 3. ♗ aŭ ♘++

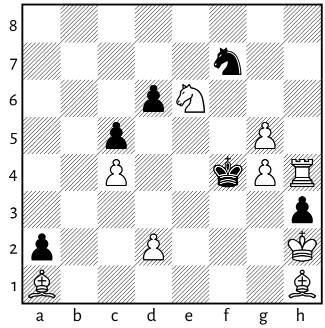

Tiu ĉi problemo ne havas variantojn; tial, ĝi povas kvalifikiĝi malmoderna.

Ideo elstaranta. La du movoj de la Kurieroj desegnas unu krucon en la ŝaktabulo. Tion aludante, mi metis al la problemo la moton *«In hoc signo vices?»*, kiam mi sendis ĝin al la konkurso de la revuo *Ruy López*, kiu estas la unua konkurso farita en Hispanlando.

Publikigita unuafoje en *Ruy López*, Barcelona, Junio 1897.

21

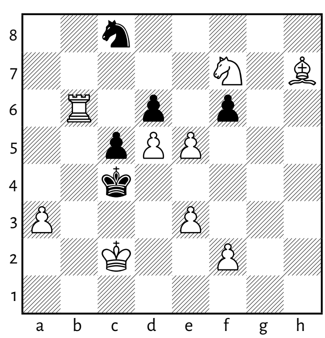

1. ♗g8, ♙f5 2. ♙f4, ♘×b6 3. ♘×d6++reg.

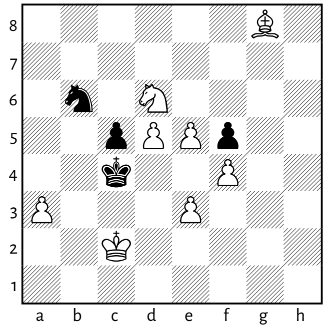

2…, ♙×e5 3. ♘×e5++
2…, ♔×d5 3. ♘×d6 aŭ g5 ++
1…, ♔× d5 2. ♘×d6+, ♔×e5 3. ♙f4 ++reg.
1…, ♙(f6)×e5 2. ♘×e5+, ♙(d6)×e5 3. ♙d6++
(aŭ ♙(d6)) (aŭ ♙(f6))

Blokado. Problemo malgranda, ŝlosilo bona.

Publikigita unuafoje en la verko *A B C des échecs,* de N. Preti, tria eldono, Parizo 1906.

22

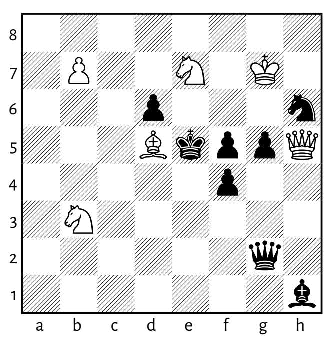

1. ♕e8, ♕b2 2. ♕b5, ♕×b3 3. ♘c6++reg.

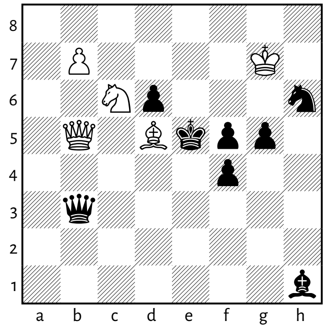

2..., ♙f3 3. ♘g6++reg.
2..., ♗× d5 3. ♕×d5++
1..., ♙f3 2. ♘× f5+, ♔× d5 3. ♘e3++reg.
2..., ♔∼ 3. ♕e4++
1..., ♕c2 2. ♘c8+, ♔×d5 3. ♘b6++reg.
1..., ♕f2 2. ♕c6, k.t.p.
1..., ♘g8 2. ♕f7, k.t.p.
1..., ∼ 2. ♘c8+ aŭ ♕b5 aŭ c6, k.t.p.

Sen ♙b1, la problemo estus nesolvebla en la varianto 1..., ♕f2 aŭ g1 2. ♕c6, ♕a7! kaj la ♘e7 restus senmovigebla.

♗h1 evitas tiun ĉi duasolvon 1. ♕d1, ♕×d5! (kaj ne 1. ♕d2 pro 2. ♕×d2 kaj 3. ♕ aŭ ♘∼), kaj plie, en la varianto 1..., ♘g8, la jenan dualon: 2. ♕f7 aŭ × g8.

Mi sendis tiun ĉi problemon al la dua konkurso de ŝakproblemoj efektivigita en Hispanlando, kiu estis iniciatita ĉe la ŝakfako de la revuo *Historial* (Barcelono) kaj daŭrigita en tiu de *La Ilustración Artistica*, jaro 1904. Mi sendis ĝin kun la moto: «*Natura non facit saltus*», kaj estis premiita per la dua honora mencio. En la raporto, la juĝantoj S-roj Jozefo Tolosa Carreras kaj Valentino Marín diris: «La varianto devenanta de la defendo 1..., ♕b2 estas lerte precizigata kaj kondukas al du bonaj mata-pozicioj. Plie, la problemo enhavas du aliajn mata-poziciojn, kiuj agrable

impresas. La ŝlosilo estas facila; sed ĝi estas kompensata de la malfacileco de la dirita varianto.»

Publikigita unuafoje en la ĉiusemajna gazeto *La Ilustración Artistica*, Barcelono 1905.

23

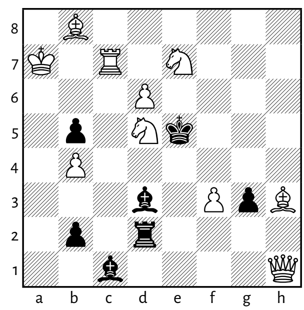

1. ♗d7, ♖h2 2. ♖c5, ♖×h1 3. ♘c6++reg.

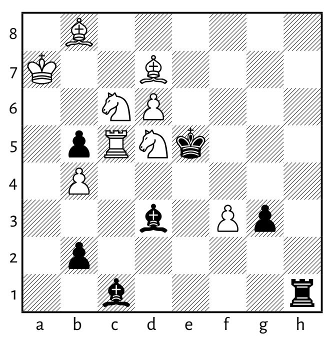

2..., ~ 3. ♘c6++
1..., ♗h7 2. ♕h6, ♖×d5 3. ♘c6++
2..., ♔d4 3. ♕e3++
2..., ♖c2 3. ♕f6++
1..., ~ 2. ♕h8+. k.t.p.

Reĝo blanka evitas: 1. ♙f4+, ♚d4 2. ♗a7++

♙g3 taŭgas por eviti en la ĉefludo: 2. ♕×h2+ kaj 3. ♕++.

♗c1 evitas tiun ĉi duasolvon: 1.♕e1+, ♗e2! 2. ♕×d2, k.c. Alia defendo nura: 1. ♖c5, ♗f5!

Tiu ĉi problemo enhavas la ideon plej profundan, kiun mi elpensis. La movo de ♗h3 al d7 ŝirmas la Reĝon blankan kontraŭ ŝako, kiun la nigra Turo povus doni en la sepa vico. Oni observu, ke en la komenca pozicio tiu Turo bezonas kvin tempojn por doni ŝakon, kaj ili estas: 1. ♖h2 2. ♖h3 3. ♖h7 4. ♖e7 5. ♖c7+. Nu! malgraŭ ke tiu ĉi ŝako estas tiel malproksima, ankoraŭ oni devas reŝirmi la Reĝon blankan per la ŝlosilo. Por pruvi tion, oni vidu, kio okazus se la Kuriero h3 irus ĉe c8: 1. ♗c8, ♖h2! 2. ♖c5, ♖h7! kaj Blanko ne povas ludi 3. ♘c6++ ĉar ĝia Reĝo ricevus ŝakon de la Turo nigra.

Publikigita unuafoje en *Deutsche Schachzeitung*, Leipzig 1905.

24

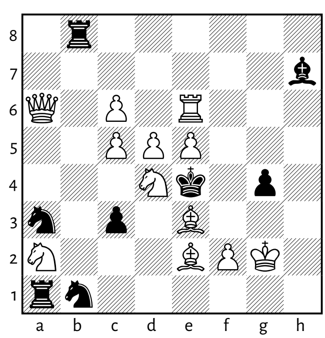

1. ♘b5, ♘×b5 2. ♘b4, ♖×a6 3. ♗d3++reg.

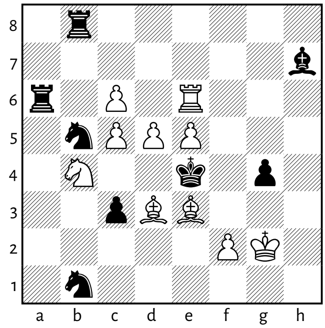

1..., ♔×d5 2. ♘c7+, k.t.p.
1..., ♘c4 2. ♘d6+, k.t.p.
1..., ♖×a2 2. ♘(b5)×c3+, k.t.p.
1..., ♘d2 2. ♘(a2)×c3+, k.t.p.
1..., ∼ 2. ♘(b5)×c3+ aŭ ♘b4 k.t.p.

♖b8 evitas tiun ĉi dualon gravegan: 1..., ♘×b5 2. ♕×b5. ♗h7 evitas la duasolvon: 1. ♕d3+, k.t.p., kaj ♙c6, la jenan: 1. ♗d3+ kaj aliajn. Sen ♙c3, la problemo estus nesolvebla, pro 1..., ♘×b5 2. ♘b4, ♖a3! Defendoj nuraj: 1. ♘f5 aŭ c2 aŭ b3, ♔×d5! 1. ♘f3, ♖b5! 1. ♙c7, ♖b6!

La ŝlosilo havas karakteron paradoksan. Oni observu ke, kiam oni levas la ♘d4 por ĝin ludi, oni metas en komuniko la Damon kun la ♗e2, ebligante ♕d3++; sekve, ŝajne nenio pli bone ol loki tiun Ĉevalon en ĉelon, kie ĝi ne malebligu la movon de la Damo en la diagonalo a6-f1. Nu! Malgraŭ tio, per la ŝlosilo oni lokas ĝin en la ĉelon b5 fermante tiun diagonalon.

La pozicio amasigita malkovras tro la klopodojn de la verkisto por efektivigi sian ideon.

La mato regulara estas atingita per kaptoj: rimedo ofte uzata kiam ekzistas multaj pecoj blankaj en la pozicio. Vidu la n-ojn 8, 10, 14, k.t.p.

Publikigita unuafoje en *Deutsche Schachzeitung*, Leipzig 1906.

25

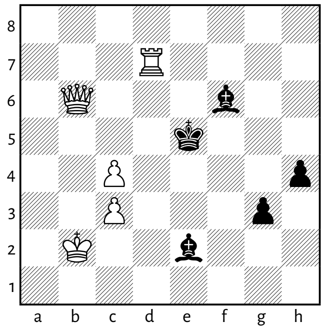

1. ♖f7 ♗g7 2. ♕d4+, ♔e6 3. ♕d5++

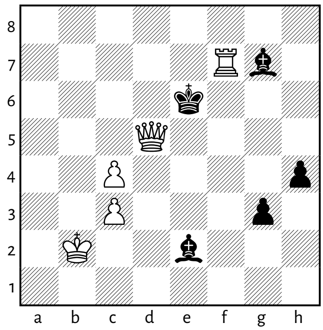

1..., ♗×c4 2. ♖×f6, ♗g8 3. ♕d4++
1..., ♔f5 2. ♕×f6+, ♔g4 3. ♕f5++reg.
1..., ∼ 2. ♕d4+ aŭ ×f6+ aŭ ♖×f6, k.t.p.

La ideo estas la grupigo de du mata-pozicioj de sama formo sed de malsama koloro. Ili estas tiuj, kiujn produktas la variantoj 1..., ♗g7 kaj 1..., ♗×c4: en la unua mata-pozicio la Reĝo nigra kuŝas en ĉelo blanka, kaj en la dua, en ĉelo nigra. Unu estas «eĥo» de la alia.

Publikigita unuafoje en la revuo *La Stratégie*, Parizo 1907.

26

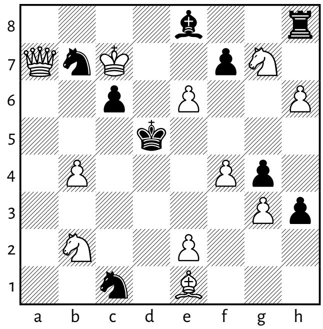

1. ♕g1, ♔e4 2. ♗f2, ♘×e2 3. ♕h1++reg.

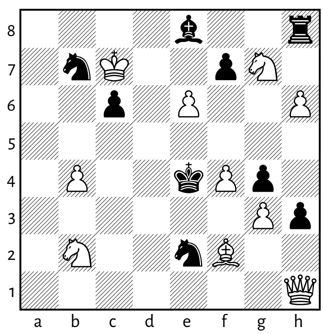

1..., ♘×e2 2. ♕h1+, ♔d4 3. ♘f5++reg.
1..., ♘d6 aŭ c5 2. ♕c5+, k.t.p.
1..., ♙×e6 2. ♕e3, k.t.p.
1..., ∼ 2. ♕h1+, k.t.p.

♙c6 evitas la duasolvon 1. ♕×b7+; la ♙h3 la 1. ♕f2; la ♙f7, ♙g4, ♖h8 kaj ♘c1 la 1. ♕e3.

Sen ♙e6, la problemo estus nesolvebla, ĉar post 1. ♕g1 sekvus 1..., ♗d7! Ankaŭ okazus tio sen ♙h6, pro 1..., ♖h5!

Defendoj nuraj: 1. ♗f2 aŭ c3, ♘×e2! 1. ♔×b7, ♙f6 aŭ ♘×e2.

La ideo, movi la Damon por kovri poste ĝian efikon per la Kuriero, estas probleminda.

Publikigita unuafoje en *Deutsche Schachzeitung*, Leipzig 1906.

27

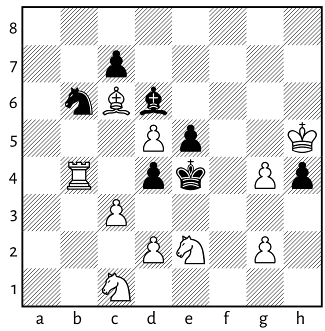

1. ♙c4, ♘c8 2. ♘c3+, ♙×c3 3. ♙c5++reg.

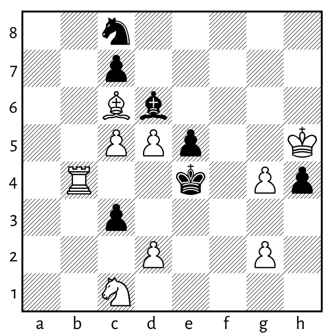

2..., ♔f4 3. ♘e2++

1..., ♘×c4 2. ♘c3+, ♙×c3 3. ♖×c4 ++reg.

2..., ♔f4 3. ♘e2++

1..., ♘a4 2. ♝d7 aŭ e8, k.t.p.

1..., ♝∼ 2. ♙d6+. k.t.p.

1..., ♙d3 2. ♙c5+. k.t.p.

1..., ♙h3 2. ♘g3+, k.t.p.

Blokado. Sen ♙c7 okazus la duasolvo 1. ♖×b6.

Publikigita unuafoje en *Revue d'échecs*, Bruselo 1906.

28

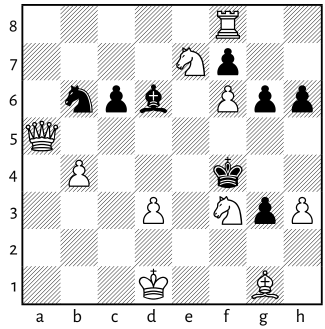

1. ♕a2, ♝×e7 2. ♕e6, ♙×e6 3. ♙×e7++reg.

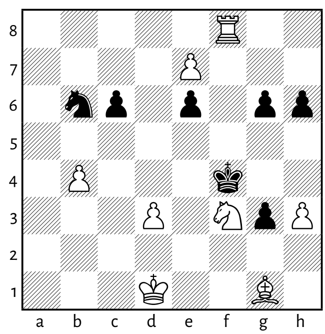

2..., ♙g2 3. ♕g4++

2..., ♔×f3 3. ♕e4++

1..., ♔×f3 2. ♕e2+. k.t.p.

1..., ♙g2 2. ♗h2+, k.t.p.

1..., ♘a4, c4 aŭ d5 2. ♕c4+, k.t.p.

1..., ∼ 2. ♕e2, k.t.p.

♙b4 evitas la duasolvon 1. ♕d2+, kaj la ♙c6 kaj ♙h6 tiun ĉi 1. ♔e2, kies nura defendo estas 1..., ♘c4!

Alia defendo nura: 1. ♕a1, ♙c5!

Tiu ĉi problemo havas gravan mankon de ŝparemo, laŭ la principoj de la germana skolo, en la efiko de la ♖f8, kiu nur agas en unu varianto. Por ne malrespekti tiujn principojn, ĉiu peco blanka devas partopreni en du variantoj almenaŭ.

La ideo estas prenita el la jena problemo de C. R. Baxter, kiun mi vidis en la libro: «*Chess Problems* by the late C. M. Baxter. Collected and arranged by G. R. Baxter of the Dundee Chess Club. —Dundee 1883.» Blanko. ♔g1, ♕b3 ♖a4, f8, ♗b7, ♘c6, f3, ♙f2, f6, h3. Nigro. ♔f4, ♕e4, ♗a8, d8, ♘b8, ♙e5, f7. Solvo: 1. ♘e7, ♗×e7 2. ♕e6, k.t.p.

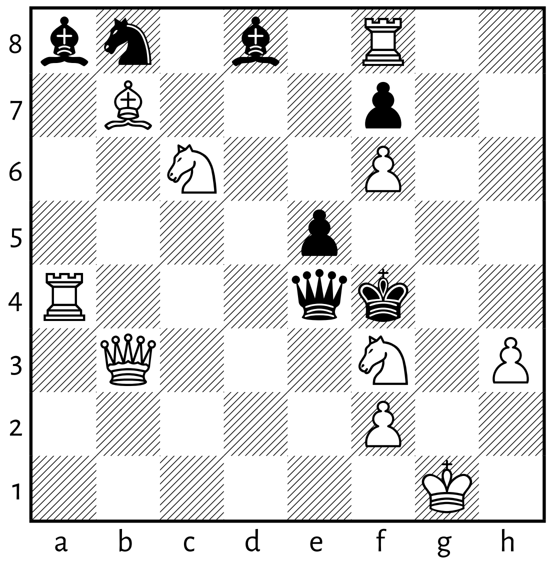

Estas ekzerco konsilinda al la novicoj, preni problemojn de alia aŭtoro (prefere antikva) kaj aliformigi ilin laŭ la principoj regantaj nuntempe kaj la gusto speciala de la reformisto.

Publikigita unuafoje en *Revue d'échecs*, Bruselo 1906.

29

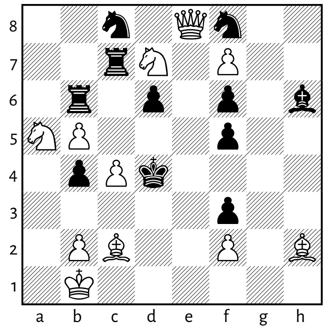

1. ♝g1, ♖×d7 2. ♕e2, ♙×e2 3. ♙f4++reg.

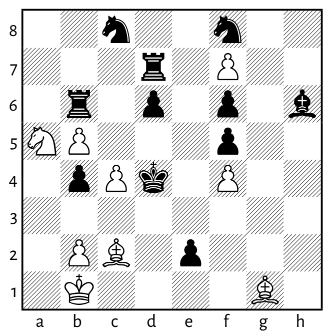

2..., ♔c5 3. ♘b3++
2..., ♝e3 3. ♕×b3++
2..., ∼ 3. ♘b3 ++
1..., ♘e7 2. ♘b3+, ♔×c4 3. ♘×b6++
1..., ♘×d7 aŭ e6 2. ♕e6, k.t.p.
1..., ♖×c4 2. ♘b3+, k.t.p.
1..., ∼ 2. ♕e3+, ♝×e3 3. ♙×e3++reg.

♙f6 evitas la duasolvon: 1. ♝e5+; la ♙f7; la 1. ♕f7; la ♖c7 la 1. ♘b3+ kaj plie produktas variontojn.

Defendoj nuraj: 1. ♕e1, ♖×d7! 1. ♗×f5, ♘e7! 1. ♘×f8, ♖e7 aŭ ♙d5.

Pozicio tre malbela; speciale, la kvin Peonoj ĉe la kolono f havas tre malbonan vidiĝon.

Tiu ĉi problemo estas reformo de la jena de C. R. Baxter, kiun oni trovas en la sama libro citata en la solvo de la problemo antaŭa: Blanko. ♔a4, ♕d7, ♗h3, ♘b5, f6, ♙e2. Nigro. ♔c4, ♕g6, ♖e5, ♗d8, ♙b3, c5, e3, f7. Solvo: 1. ♗f1, ♗×f6 2. ♕d2, k.t.p.

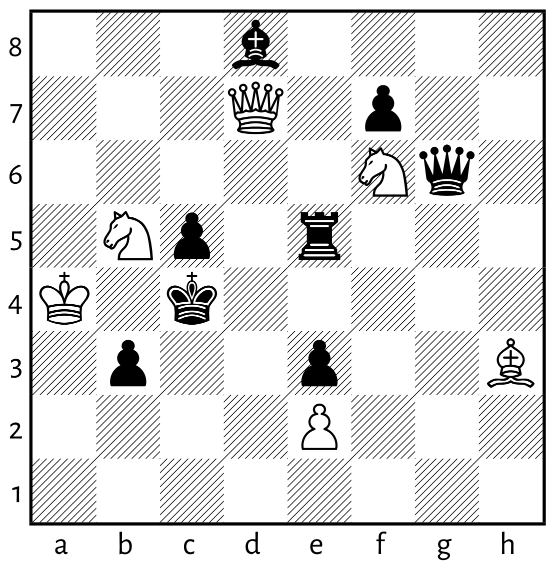

Publikigita unuafoje en *Revue d'échecs*, Bruselo 1906.

30

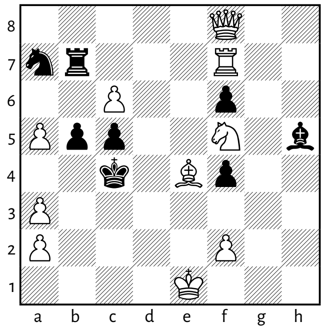

1. ♖c7, ♘c8 2. ♕×c5+, ♔×c5 3. ♙×b7++

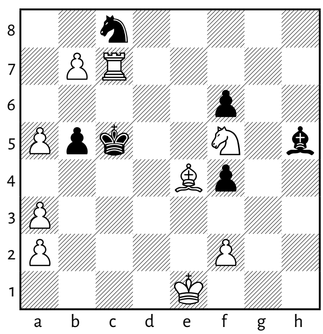

1..., ♘×c6 2. ♕×c5+, ♔×c5 3. ♖×c6++
1..., ♖× 2. ♘d6+, ♔d4 3. ♕×f6++reg.
2..., ♔c3 3. ♕×f6++reg.
1..., ♔c3 2. ♕× f6+, k.t.p.
1..., ♝f7 2. ♕× f7+, k.t.p.
1..., ∼ 2. ♘d6+, k.t.p.

♙f6 evitas la duasolvon 1. ♘d6+; ♙f4 tiun ĉi 1. ♕h6, ♙b4! 2. ♘d6+, k.c.

Defendoj nuraj: 1. ♕d6 aŭ d8, ♖d7! 1. ♔d2, ♖e7 aŭ ♘c8! (ne 1..., ♖d7+ pro 2. ♖×d7.)

La ŝlosilo estas probleminda. Unuavide, ŝajnas neeble ke la Turo blanka povos mati en c7. La ideo memorigas tiun de la problemo 28, kaj la konstruo havas la saman mankon de ŝparemo montratan en ĝia solvo.

Publikigila unuafoje en *La Stratégie*, Parizo 1908.

31

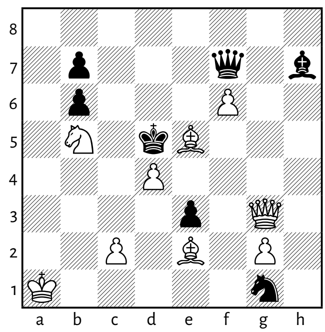

1. ♕g8, ♕×g8 2. ♘c7+, ♔c6 3. ♗b5++reg.

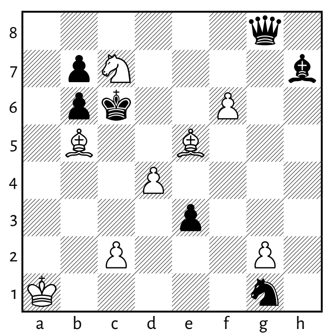

2…, ♔e4 3. ♗d3 ++reg.
1…, ♗×g8 2.♘c3+, ♔c6 3. ♗b5++reg.
2…, ♔e6 3. ♗g4++reg.
1…, ♘×e2 2. ♕×f7+, ♔e4 3. ♘d6++reg.
2…, ♔c6 3. ♘a7++
1…, ∼ 2. ♘c7 aŭ c3+ aŭ ♕×f7+, k.t.p.

La ŝlosilo estas bona, ĉar oni oferas la Damon blankan al la Damo kaj Kuriero nigraj; sed la difekto, interfiksi la Damon nigran, malplaĉas.

Problemo de bohema skolo, kun multaj dualoj, kiel okazas ofle, kiam ekzistas pli ol unu minaco.

Publikigita unuafoje en *Revue d'échecs*, Bruselo 1906.

32

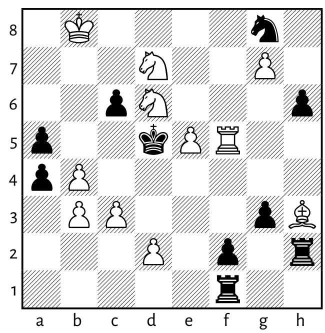

1. ♘c8, ♖×h3 2. ♘c5, ♙×b3 3. ♘b6++reg.

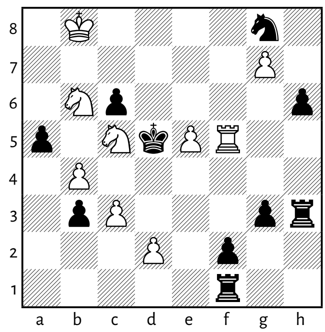

2..., ♙×b4 3. ♙e5++reg.
1..., ♙c5 2. ♙e6+, ♔×e6 3. ♘f8 aŭ c5++reg.
2..., ♔e4 3. ♘×c5++

2..., ♔c6 3. ♖×c5++
1..., ♘e7 2. ♘b6+, ♔e4 3. ♘c5++reg.
2..., ♔e6 3. ♘c5, f8 aŭ ♖f6++
1..., ♘f6 2. ♘×f6+, ♔e6 3. ♙g8 (♕ aŭ ♗)++
1..., ♔∼ 2. ♘c5+, k.t.p.
1..., ∼ 2. ♙e6+ aŭ ♘c5, k.t.p.

♙h6 evitas 1..., ♘h6, movo kiu igus nesolvebla la problemon.

♙f2 evitas 1..., ♖f2, kaj ♙g3 evitas 2..., ♖×c3 en la varianto 1..., ♖×h3 2. ♘c5: sen tiuj ĉi du Peonoj nigraj, la problemo estus nesolvebla.

Bezonante unu Peonon nigran ĉe f2, estis necese eviti 1..., ♙f1 (♕ aŭ ♖), kaj por tio oni metis la Turon f1.

Defendoj nuraj: 1. ♖c7, ♘e7! 1. ♖f4, ♖×h3!

Estas malbela la grupigo de Peonoj en la kolonoj a, b, c, d. Por eviti ĝin mi publikigis la problemon sen ♙a4 kaj kun unu Ĉevalo nigra ĉe c1; sed okazis la jena nesolvebleco: 1..., ♘×b3! 2. ♙e6+, ♔e4! kaj ne estas mato.

Publikigita unuafoje en *Deutsche Schachzeitung*, Leipzig 1906.

33

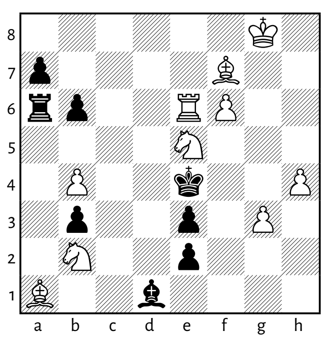

1. ♘c4, ♙b2 2. ♖d6, ♗b3 3. ♗g6++

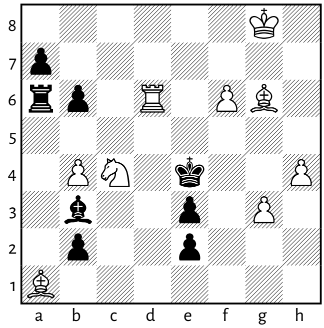

1..., ♖×a1 2. ♖d6, ♔f5 3. ♗g6++reg.
1..., ♙b5 2. ♖d6, ♖×d6 3. ♘d6++reg.
1..., ♖a5 2. ♗g6+, ♔d5 3. ♖d6++
1..., ~ 2. ♗g6 aŭ ♖d6, k.t.p.

En tiu ĉi problemo ĉeestas diagonale ideo simila al tiu de la problemo n-ro 23. Vidu la jenan trompantan solvon:

1. ♘d3, ♖×a1	2. ♖d6, k.c.
1..., ♔d5	2. ♘f4+, k.c.
1..., ♔f5	2. ♖d6 aŭ ♘f4, k.c.
1..., ~ (excepte ♙b2)	2. ♗g6+ aŭ ♖d6, k.c.

Jen la nura delendo, kiu neebligas tiun ĉi solvon: 1..., ♙b2! 2. ♖d6, ♗b3! kaj ne estas mato.

Tiu ĉi problemo meritis la distingon esti elektita de la fama ŝakmajstro Johano Berger en la konkurso de solvoj okazita en *Deutsche Schachzeitung*, en Decembro 1906.

Publikigita unualoje en tiu ŝakrevuo, Leipzig 1906.

34

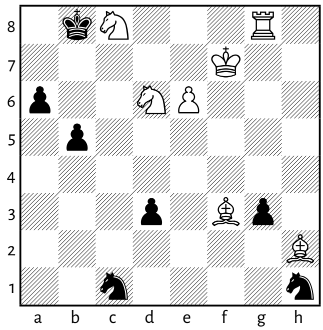

1. ♘e4, ♘b3 2. ♘×g3, ♘(b3) ∼ 3. ♘×h1++

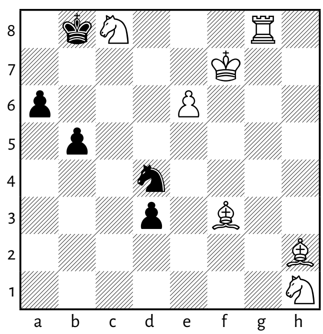

2..., ♘×g3 3. ♗×g3++reg.
1..., ♙×h2 2. ♘c5, ♔c7 3. ♘×a6++reg.
2..., ∼ 3. ♘×a6++reg.
1..., ♘f2 2. ♗×g3+, k.t.p.
1..., ∼ 2. ♘c5 aŭ ×g3, k.t.p.

Reĝo blanka evitas la duasolvon : 1. ♖g7 2. ♖b7, k.c. Ofte tiu ĉi Reĝo estas uzata por eviti duasolvojn kaj dualojn. Vidu la n-ojn 12, 23, 37, 38.

♙a6 evitas la duasolvon: 1. ♘×b5; ♙b5 la 1. ♘(c8) ∼+ kaj ♘c4.

Defendoj nuraj: 1. ♗g1, ♘f2! 1. ♘b7, ♘b3 aŭ a2!

La forigo de peco blanka for la Reĝo nigra havas ĉiam karakteron problemindan. En la ĉefludo de tiu ĉi problemo oni ripetas tiun forigon dum la tri tempoj, kiujn daŭras la solvo.

Mi sendis tiun ĉi problemon al la konkurso organizita de la meksika jurnalo *El Pais*, jaron 1906: ĝi estis premiita per oka honora mencio. En la raporto, la juĝanto S-ro H. W. Barry diris: «Lerta frandaĵo, tre konservinda. La kurioza malantaŭen-irado de blanka Ĉevalo estis farita per aliaj rimedoj, sed mi ne estas vidinte ĝin esprimatan per formo tiel natura kaj alloganta. ♘c1 havas bonegan oficon eviti la duoblan minacon (♘×g3 aŭ ♘c5), kio estas speciale grava post 1…, ♖c7 2. ♘c5; 2. ♘×g3 estas malhelpata per ♘e2. La variantoj 1…, ♘b3 2. ♘×g3 (ĉeflu-do) kaj 1…, ♘f2 2. ♗×g3+ estas bonege kunigataj en problemo de tiu ĉi speco, kaj neniaj defendoj de la Ĉevalo kreas dualojn. La dualoj rezultantaj post 1…, ♖a8 aŭ b7, estas naturaj je la temo, kaj ilin eviti estas neeble.»

Publikigita unuafoje en *The British Chess Magazine*, Leeds 1908.

35

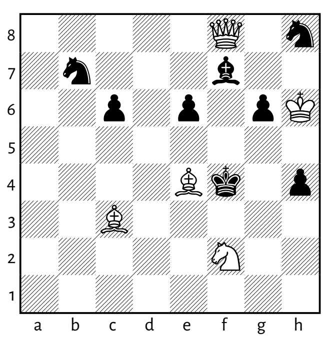

1. ♕a3, ♘a5 2. ♕c5, ♔g3 3. ♗e5++reg.

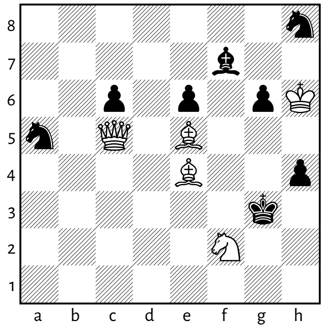

2…, ♙e5 3. ♗×e5++reg.

2…, ♘c4 3. ♕g5++

1…, ♘d6 2. ♗d2+, ♔e5 3. ♕a1, b2, c3++reg.

1…, ♔g3 2. ♗d4+, ♔h2 3. ♘g4++reg.

2…, ♔f4 3. ♕e3, f3++

1…, ♔e3 2. ♕c1+, ♔×f2 3. ♕e1++reg.

2…, ♔e2 3. ♕e1++

1…, ♗∼ 2. ♗×h8, k.t.p.

1…, ♙g5 2. ♗d4, k.t.p.

1…, ∼ 2. ♗a1, b2, k.t.p.

♘h8 evitas la duasolvon: 1. ♕×f7+

♙6c evitas tiun ĉi duasolvon: 1. ♗d4, ♙e5 2. ♕e7, k.c. Variantoj: 1…, ♘c5 2. ♕×c5, k.c. 1…, ∼ 2. ♕a3, k.c. La nura defendo estas: 1…, ♙c5! ĉar se 2. ♕e7, ♔g3! kaj ne estas mato. Tiu ĉi duasolvo estas ekzemplo instrua pri tiuj, kiuj ofte okazas renversante la ordon de la movoj unua kaj dua.

Tiu ĉi problemo ne havas Peonojn blankajn. Tia speco de ŝakproblemoj estas kulturigata nuntempe de la bohemaj aŭtoroj precipe, kaj malgraŭ ke ĝi ne taŭgas por produkti verkojn gravegajn, povas naski laborojn beletajn kaj ĉarmajn.

Publikigita unuafoje en *Deutsche Schachzeitung*, Leipzig 1907.

36

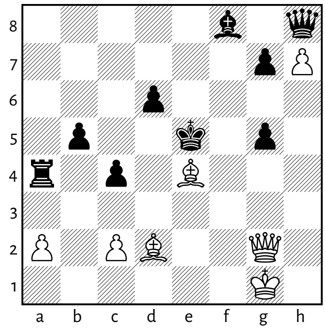

1. ♗d5, ♔d4 2. ♙c3+, ♔d3 3. ♗e4++reg.

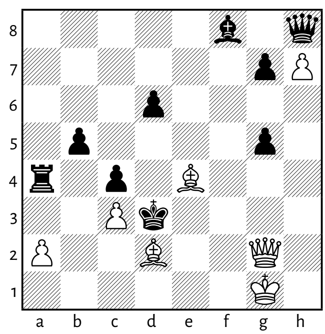

2…, ♔c5 3. ♗e3++
2…, ♔e5 3. ♕×g5++
1…, ♙c3 2. ♕×g5+, ♔d4 3. ♗e3++reg.
1…, ♙g4 2. ♕e4+, ♔f6 3. ♕e6++reg.
1…, ♕×h7 2. ♗c3+, ♔f5 3. ♕e4++
2…, ♔f4 3. ♕f3++
1…, ∼ 2. ♕e4+ aŭ ♗c3+, k.t.p.

♖a4 evitas dualon gravegan en la ĉefvarianto 1…, ♙c3, kiu povus esti solvata per 2. ♕e4+

Ia severega kritikisto opinios eble cenzurinda la uzon de la plej potenca peco nigra, la Damo, por krei unu varianton malgravan.

En tiu ĉi problemo, estas «eĥo» de koloro malsama. Vidu la mata-poziciojn regularajn produktatajn en la du unuaj variantoj.

Publikigita unuafoje en *La Stratégie*, Parizo 1908.

37

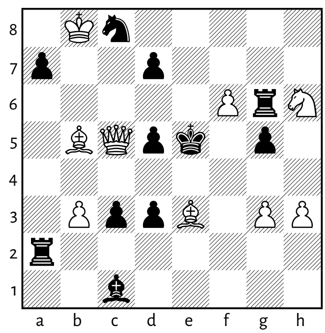

1. ♗c4, ♜a5 2. ♗d4+, ♚e4 3. ♗×d5++reg.

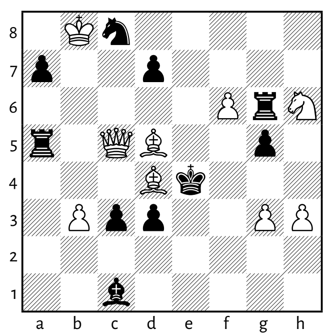

2..., ♚e6 3. ♗×d5++

1..., ♚e4 2. ♗×d5+, ♚e5 3. ♗d4++reg.

1..., ♔a6 2. ♗×d5+, ♔∼ 3. ♗d4++
1..., ♖×h6 2. ♕×d5+, ♔×f6 3. ♕×g5++reg.
1..., ♗×e3 2. ♘g4+,k.p.t.
1..., ∼ 2. ♗d4+ aŭ ♘g4+, k.t.p.

En la varianto 1..., ♔e6, Reĝo blanka evitas la dualon 2. ♗d4; ĉar Nigro, respondante 2..., ♗f4+, precizigas la movon 2. ♗×d5+.

En tin ĉi problemo oni vidas du matojn regularajn, egalajn, de koloro malsama, donatajn de unu Kuriero ŝirmata de la Damo: pro tie, ĝi estas simila al la antaŭa.

Publikigata unuafoje en tiu ĉi kolekto.

38

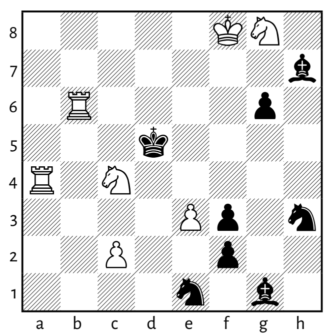

1. ♘e5, ♗×g8 2. ♘d7, ♘×c2 3. ♙e4 ++reg.

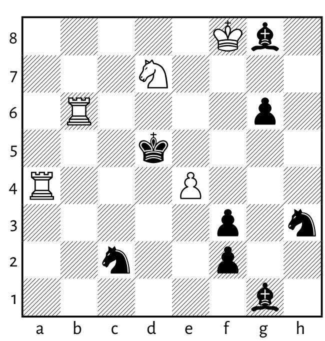

2..., ♘g5 3. ♖d4++
1..., ♘f4 2. ♘e7+, ♕×e5 3. ♙×f4++reg.
2..., ♕c5 3. ♘d7++
1..., ♕×e5 2. ♖a5+, k.t.p.
1..., ♘×c2 2. ♘f6+. k.t.p.
1..., ♘d3 2. ♘×d3, k.t.p.
1..., ♕c5 2. ♘d7+, k.t.p.
1..., ~ 2. ♘f6+ aŭ ♘d7, k.t.p.

♗g1 evitas tiun ĉi duasolvon: 1. ♘e7 aŭ f6+, ♕c5! 2. ♖a7 aŭ a8 kaj 3. ♖++. Nura defendo: 2..., ♗h2!

Reĝo blanka evitas dualon gravegan, kiu nuligus la ideon de la problemo, en la varianto 1..., ♘f4, kiu povus esti solvata per 2. ♘d7 plie 2. ♘e7+, se Nigro ne povus ŝaki per 2..., ♘e6+.

Estas eĥo de koloro malsama; la matoj estas donataj de Peono. En preskaŭ ĉiuj problemoj sekvantaj troviĝas tiu ĉi speco de matoj nomataj eĥoj.

Publikigita unuafoje en *La Strategie*, Parizo 1907.

39

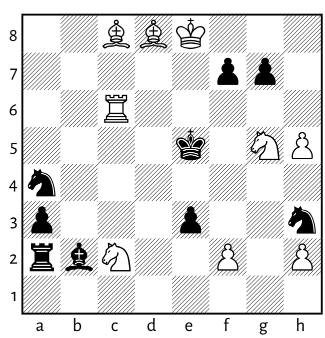

1. ♖c4, ♗c1 aŭ d4 2. ♖d4, ♖×c2 3. ♘f3++reg.

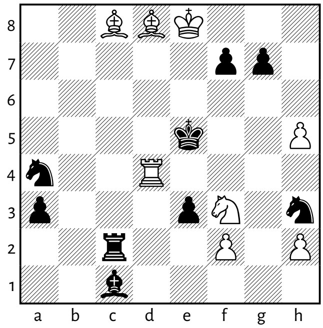

2…, ♘×g5 3. ♙f4++reg.

1…, ♘×g5 2. ♗c7+, ♚d5 3. ♘×e3++reg.

2…, ♚f6 3. ♖f4++

1…, ♚d5 2. ♘×e3+, k.t.p.

1…, ♘c5 2. ♖×c5+, k.t.p.

1…, ♙g6 2. ♘×f7+, k.t.p.

1…, ∼ 2. ♘×f7+ aŭ ♗c7+, k.t.p.

♘a4 evitas la duasolvon: 1. ♖c5+; kaj ♙f7 dualon gravegan en la ĉefvarianto 1…, ♗c1 aŭ d4, kaj estas: 2. ♗c7+, k.c.

Sen ♙a3 la problemo estus nesolvebla pro 1…, ♖a3 defendante ♙e3.

Defendo nura: 1. ♗×h3, ♘c3 aŭ ♚d5!

Publikigita unuafoje en *Deutsche Schachzeitung*, Leipzig 1907.

40

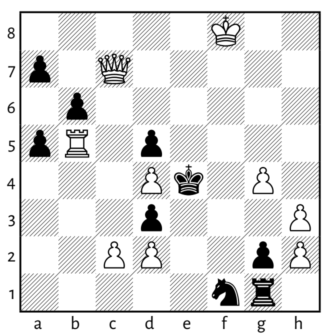

1. ♖×d5, ♔×d5 2. ♙d3, ♔×d4 3. ♕d6++reg.

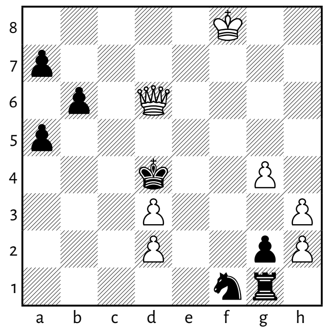

2..., ♔e6 3. ♕c6++reg.
2..., ∼ 3. ♕d7++reg.
1..., ♔f3 2. ♕e7, ♘×d2 3. ♖f5++reg.
2..., ♘∼ 3. ♕e3++
1..., ♕×d2 2. ♖e5+, ♔f3 3. ♕f7 ++reg.
2..., ♔×d4 3. ♙c3++
1..., ♘∼ 2. ♕e5+, k.t.p.
1..., ♙×c2 aŭ ∼ 2. ♖e5+, k.t.p.

♙a7 evitas la duasolvon 1. ♕e5+; kaj la ♙a5 kaj ♙b6 evitas la 1. ♕e7+.

Defendoj nuraj: 1. ♕e7+, ♔×d4! 1. ♕f7, ♘×d2 aŭ f3!

La ŝlosilo estas malbona. Ĉiam estas tia la kapto de peco nigra, malgraŭ ke tie ĉi la difekto estas iom plimalgrandigata de la ofero de la Turo blanka.

Publikigata unuafoje en tiu ĉi kolekto.

41

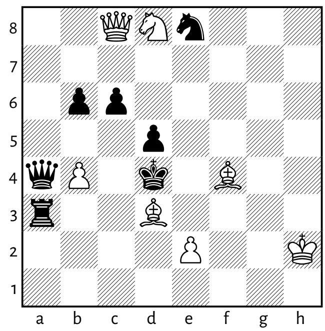

1. ♗d2, ♘f6 2. ♘e6+, ♔e5 3. ♗f4++reg.

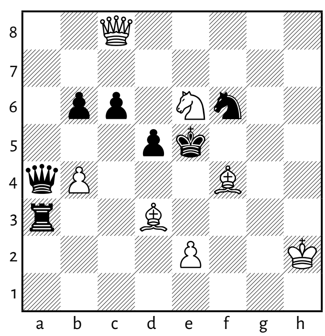

1..., ♕×b4 2. ♘×c6+, ♔c5 3. ♗×b4++reg.
1..., ♖×d3 2. ♕g4+, ♔e5 3. ♕f4++reg.
1..., ♘d6 2. ♘×c6+, ♕×c6 3. ♕h8++
1..., ♔e5 2. ♕e6+, k.t.p.
1..., ∼ 2. ♕g4+, k.t.p.

En tiu ĉi problemo la eĥoj estas de koloro egala. En la komenca pozicio, la ekzameno pri la eliro de la Reĝo nigra al c3, multege faciligas la solvon. Tio estas difekto kun sufiĉe da graveco.

Publikigata unuafoje en tiu ĉi kolekto.

42

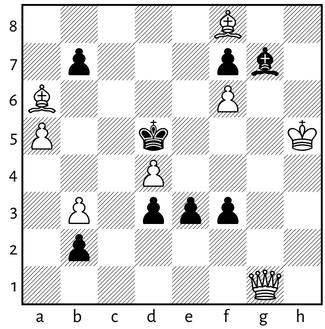

1. ♕h2, ♗×f6 2. ♗×b7+, ♔e6 3. ♕h3++reg.

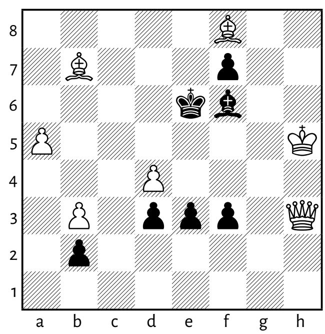

2..., ♔×d4 3. ♕×b2++reg.
1..., ♔×d4 2. ♕d6+, ♔c3 3. ♕×d3++
2..., ♔e4 3. ♗× d3++
1..., ♗×f8 2. ♕e5+, ♔c6 3. ♗b5++
1..., ∼ 2. ♕d6+ aŭ e5+, k.t.p.

Defendoj nuraj: 1. ♕g3, ♗×f6! 1. ♗×b7!, ♔×d4!

La ŝlosilo ne estas probleminda; ĝia difekto elvenas el la situacio de la Damo, kiu, kuŝinte en ĉelo malpotenca, estas transportata en lokon, de kie ĝi povas agi kontraŭ la Reĝo nigra. En

tiu ĉi okazo oni vidas ekzemplon de la ofta malfacileco trovi bonan ŝlosilon en la problemoj, kies ideo estas la kunigo de du aŭ pli mata-pozicioj. Oni konstruas tiajn verkojn ne atentante la ŝlosilon, kies serĉado estas la lasta laboro de la aŭtoro. Vidu ankaŭ la problemojn 40, 41, 44, 47, 48.

Publikigita unuafoje en *Deutsche Schachzeitung*, Leipzig 1903.

43

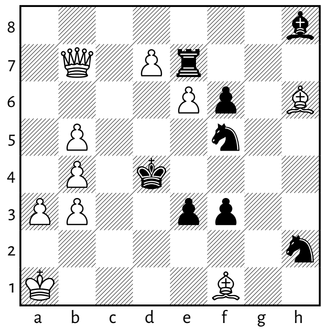

1. ♕c7, ♘×h6 2. ♕d6+, ♔e4 3. ♗d3++reg.

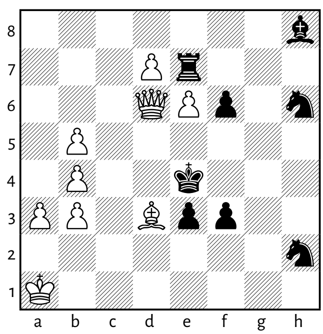

2…, ♔c3 3. ♕d3++

1…, ♘×f1 2. ♕c4+, ♔e5 3. ♗f4++reg.

1…, ♔e4 2. ♕f4+, k.c.

1…, ♔d5 2. ♕c4+, k.c.

1…, ♘(f5) ∼ 2. ♕d6+, k.c.

1…, ∼ 2. ♕c4+, k.c.

♖e7 malebligas la movon 1..., ♘e7, kiu igus nesolvebla la problemon. Tiu Turo postulas la ♙d7.

Defendoj nuraj: 1. ♕c6, ♔e5! 1. ♙d8 (♕)+, ♖d7! kaj la ♗h8 evitas 2. ♕×f6++.

La ŝlosilo forprenas al la Reĝo nigra du ĉelojn liberajn; sed donas al ĝi du aliajn: estas, do, kompenso. Tiaj ŝlosiloj okazas sufiĉe ofte, kaj, kvankam ili ne estas tute bonaj, neniel oni povas kvalifiki ilin malbonaj.

Publikigata unuafoje en tiu ĉi kolekto.

44

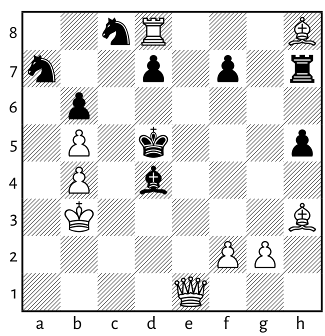

1. ♕e7, ♘×e7 2. ♖×d7+, ♔e4 3. ♖×d4++reg.

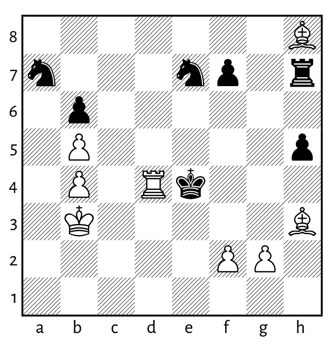

1..., ♘d6 2. ♕×d6+, ♔×d6 3. ♖×d7++reg.
2..., ♔e4 3. ♕×d4++
1..., ♘×b5 2. ♕×d7+, ♘(b5)d6 aŭ ♘(c8)d6 3. ♕b7++
1..., ♖h6 2. ♕f7+, ♖e6 3. ♕×e6++
2..., ♔∼ 3. ♕aŭ ♖++
1..., ♙d6 2. ♕b7+. k.c.
1..., ♗c5 aŭ e5 2. ♕e5++
1..., ∼ 2. ♖×d7+, k.c.

♙b6 evitas 1..., ♘b6, kiu farus nesolvebla la problemon.

Defendoj nuraj: 1. ♗f5, ♘d6! 1. ♗×d7, ♔d6 aŭ ♘×b5!

La ŝlosilo estas malbona, ĉar la Damo proksimiĝas al la Reĝo nigra, kaj plie malebligas al tiu ĉi la iron al la ĉelo d6. Tiaj difekloj estas iom kompensalaj, ĉar la Damo sin oferas, kaj jam en la komenca pozicio oni vidas, ke se la Reĝo nigra irus al d6, la Turo ĝin matus tuj.

Publikigata unuafoje en tiu ĉi kolekto.

45

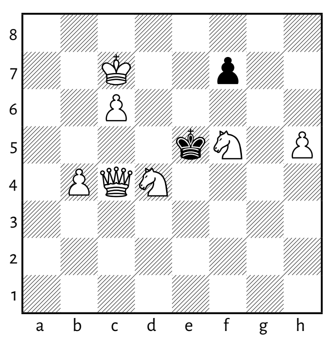

1. ♕c1, ♔d5 2. ♕e3, ♔c4 3. ♕b3++reg.

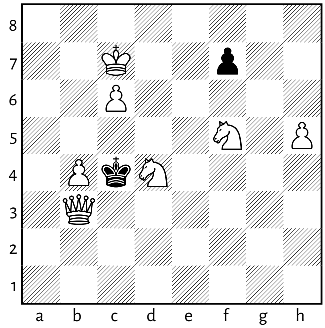

2..., ♙f6 3. ♕e6++

1..., ♔f6 2. ♕e1, ♔g5 2. ♕h4++reg.

1..., ♔e4 2. ♔d6, k.c.

1..., ♙f6 2. ♕e3+, k.c.

♙c6 evitas tiun ĉi dualon: 1..., ♙f6 2. ♔c6.

Defendoj nuraj: 1. ♕e2+, ♔f4! 1. ♕f1, ♙f6! 1. ♕×f7, ♔e4!

Pri la ŝlosilo vidu tion, kion oni diras en la solve de la problemo n-ro 43.

Publikigita unuafoje en *Deutsche Schachzeitung*, Leipzig 1909.

46

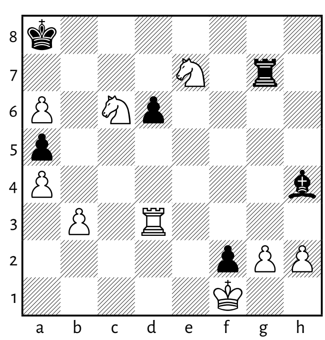

1. ♖g3, ♖×g3 2. ♘d5, ♗d8! 3. ♙×g3, ♗∼ 4. ♘b6 aŭ c7++reg.

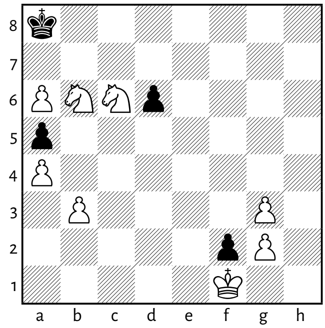

1..., ♗×g3 2. ♘d5, ♖b7! 3. ♙×g3, ♖∼ 4. ♘b6 aŭ c7++reg.
1..., ♖×e7 2. ♖g8+, ♖e8 3. ♖×e8+, k.c.
1..., ♗×e7 2. ♖×g7, k.c.
1..., ♖g5 2. ♘d5, k.c.
1..., ♗g5 2. ♘d5, k.c.
1..., ♖g6 aŭ g4 2. ♖×g6 aŭ g4 aŭ ♘d5, k.c.
1..., ∼ 2. ♖×g7 aŭ g8+ aŭ ♘d5, k.c.

Defendoj nuraj: 1. ♖×d6, ♗×e7! 1. ♖f3, ♗×e7 aŭ ♖g8!
Kunigo de du evolucioj similaj.
Publikigita unuafoje en *Deutsche Schachzeitung*, Leipzig 1906.

47

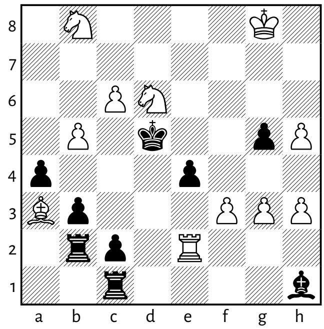

1. ♘d7, ♖a1 2. ♖×e4, ♖×a3 3. ♘b7, ♗×f3 4. ♘f6++reg.

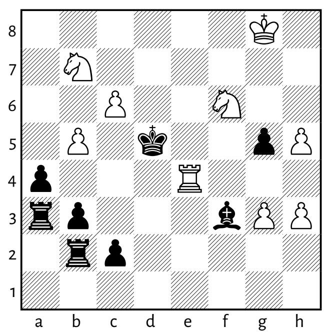

1…, ♙e3 2. ♖×e3, ♗×f3 3. ♘b6+, ♔d4 4. ♘f5++reg.
2…, ♔d4 3. ♗c5+, ♔d5 4. ♖e5++
1…, ♔d4 2. ♖×e4+, ♔d3 aŭ c3 3. ♗b4, ∼ 4. ♘c5 aŭ e5++
2…, ♔d5 3. ♘b6 aŭ f6++
1…, ♗×f3 2. ♖d2+, ♔e6 3. ♘e8, ∼ 4. ♘g7++
1…, ∼ 2. ♖d2+ aŭ ♖×e4, k.c.

La ŝlosilo estas malbona, ĉar ĝi malhelpas la eliron de la Reĝo nigra al e5. Vane mi klopodis trovi alian ŝlosilon pli bonan: mi provis loki la Ĉevalon en f8, sed tion ĉi neebligis la jena duasolvo: 1. ♖d2+, ♔e5 2. ♘d7+, ♔e6 3. ♘e8, ∼ 4. ♘g7++.

En la nuna pozicio ne ekzistas tiu ĉi duasolvo, pro 1…, ♔e6! 2. ♘e8, ♙×f3! 3. ♘d7, ♔f5! kaj ne estas mato.

Publikigita unuafoje en *Deutsche Schachzeitung*, Leipzig 1907.

48

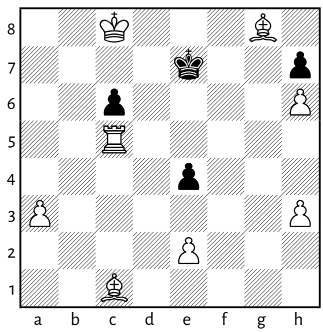

1. ♗e3, ♔d6 2. ♗f7, ♔e7 3. ♖f5, ♔f8 4. ♗c5++reg.

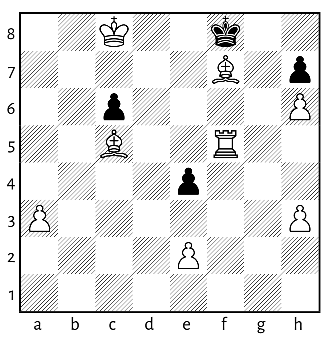

3…, ♙c5 4. ♗×c5++reg.

3…, ♔d6 4. ♗c5++

1…, ♔f6 2. ♗g5+, ♔g6 3. ♙e3, ♔h5 4. ♗f7++reg.

1…, ♔f8 2. ♖f5+, ♔×g8 3. ♗c5, ♙e3 4. ♖f8++reg.

2…, ♔∼ 3. ♗c5 aŭ ♗f7, k.c.

1…, ♔e8 2. ♖f5, ∼ 3. ♗c5 aŭ ♗f7, k.c.

♙a3 evitas la jenan duasolvon: 1. ♖×c6 2. ♗a3 3. ♖f6 kaj 4. ♖f8++. Sen ♙e4, estus tiu ĉi duasolvo: 1. ♗b2, ♚d6! 2. ♗d4, ♚e7 3. ♗g7, ♚~ 4. ♖ aŭ ♗ ++. Sed estante ♙e4, oni evitas ĝin per 2..., ♙e3!

Estas sufiĉe da defendoj nuraj. Ekzemple: 1. ♖e5+, ♚f6! 1. ♖f5, ♙c5! 1. ♗f4, ♙e3! 1. ♗g5+, ♚d6! La ŝlosilo estas malbona, ĉar ĝi malhelpas la iron de la ♙e4.

Oni devas eviti, kiel eble plej, ĉian ŝlosilon, kiu plimalvastigas la agliberecon de la pecoj nigraj.

Publikigita unuafoje en *Deutsche Schachzeitung*, Leipzig 1808.

49

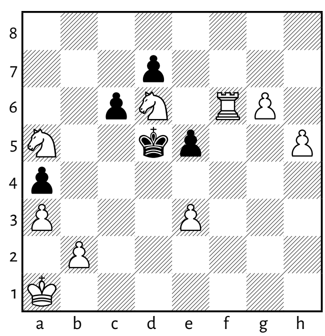

1. ♘c4, ♙c5 2. ♙e4+, ♚d4 3. ♖f2, ♚d3 4. ♖d2++reg.

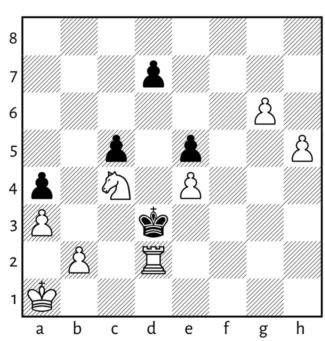

2..., ♔c6 3. ♖f8, ♔c7 4. ♖c8++reg.
1..., ♙e4 2. ♖f5+, ♔e6 3. ♖e5+, ♔f6 4. ♘e8++reg.
1..., ♔c5 2. ♖f5, ♔d5 3. ♖×e5++

♙a4 evitas dualon en la varianto 1..., ♙e4, kaj estas 2. ♙b3, kaj alian en la varianto 1..., ♔c5 kaj estas 2. ♙b4!

La ŝlosilo ne havas meriton, sed oni ne povas kvalifiki ĝin malbona.

Publikigita unuafoje en *Deutsche Schachzeitung*, Leipzig 1908.

50

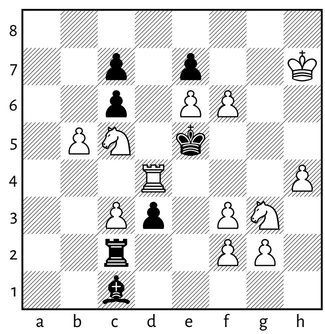

1. ♘f5, ♖×c3 2. ♖e4+, ♔d5 3. ♘b7, ♙×b5 4. ♘×e7++reg.

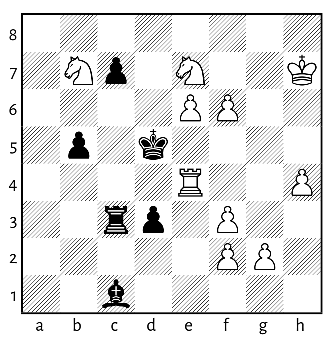

3…, ♗a3 4. ♘e3++
2…, ♔×f6 3. ♘d7+, ♔×f5 4. ♙g4++
2…, ♔×f5 3. ♙g4+ aŭ ♘d7, k.c.
1…, ♖×f2 2. ♘g7, ♖×f3 aŭ ~ 4. ♘d7++reg.
1…, ♗e3 2. ♘×e3, ♙b5 3. ♖d5+, ♔~ 4. ♖f5++
2…, ♔×f6 3. ♖e4, ~ 4. ♘d7++
2…, ♙×f6 3. ♙f4++
2…, ~ 3. ♖e4+, ♔d6 4. ♘b7++
3…, ♔×f6 4. ♘d7++
1…, ♙×b5 2. ♔g6, ♗h6 aŭ ♙×f6 3. ♘×e7, ~ 4. ♘c6++
2…, ♖×f2 aŭ ×c3 3. ♘d7+, ♔×e6 4. ♘g7++
1…, ♗a3 2. ♔g6, ♗×c5 3. ♙f4+, k.c.
2…, ♖×f2 3. ♘d7+, k.c.
1…, ♗f4 2. ♔g6, k.c.
1…, ♔×f5 2. ♖e4. k.c.
1…, ♔× f6 2. ♘g7, k.c.
1…, ♖e2 2. ♘g7 aŭ ♔g6, k.c.
1…, ~ 2. ♖e4+ aŭ ♔g6, k.c.

♗c1 evilas la jenan duasolvon : 1. ♙f4+, ♔×f6 2. ♖e4, k.c., kaj kelkajn dualojn, ekzemple: 1…, ♖×c3 2. ♔g6, ♖×c5 3. ♙f4+, k.c.

Sen ♙f6 la problemo estus nesolvebla, ĉar en la varianto 1…, ♖×c3 2. ♖e4+, ♔d5 3. ♘b7, Nigro, ludante 3…, ♗g5, malhelpus la maton.

Domaĝe ke unu el la du mala-pozicioj regularaj estas produktata en varianto mallonga, ĉar tiuj ĉi havas malpli da merito ol la longaj, t. e., tiuj, kiuj enhavas la saman nombron de movoj, kiel la problemo.

Publikigita unuafoje en *Deutsche Schachzeitung*, Leipzig 1909.

FANTAZIAJ PROBLEMOJ

51

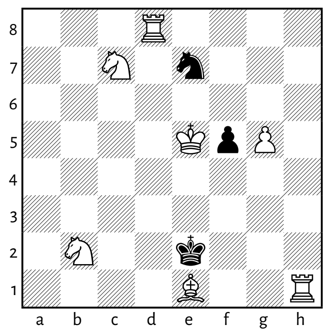

Antaŭ ol Blanko ludis, estis Kuriero nigro ĉe d8, kaj la Turo blanka d8 kuŝis en e8.

Blanko ludis ♖e8×d8. Por matiĝi, ĝi devis ludi: ♔e5—f4, kaj Nigro nepre estus respondinte: ♝d8×c7++.

Publikigita unuafoje en *La Ilustración Artistica*, Barcelona 16 Marto 1896.

52

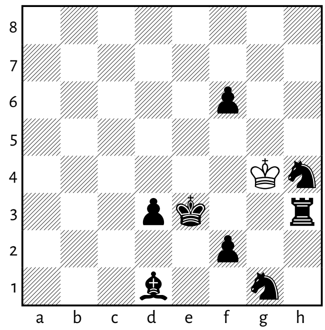

Antaŭ ol Blanko ludis, ĝia Damo kuŝis en a4, la Kuriero nigra ne ekzistis, kaj estis Peono nigra en e2.

Blanko ludis ♕a4 — d1, kaj Nigro respondis ♙e2 × d1 (♗)++. Blanko povis ludi ♕a4 — f4++.

Publikigita unuafoje en *La Stratégie*, Parizo 1895.

53

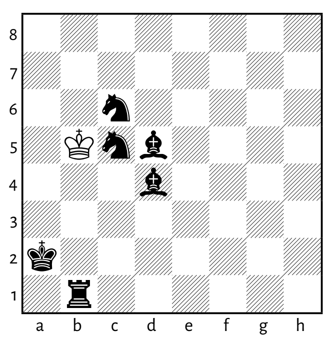

Antaŭ ol Blanko ludis, ĝia Reĝo kuŝis en a4, la Ĉevalo nigro c5 estis en b3, kaj plie ekzistis la Dame blanka en c5.

Blanko ludis ♔a4 — b5, kaj Nigro respondis ♘b3×c5++. Blanko povis ludi ♕c5 — a3++.

Publikigita unuafoje en la angla gazeto *Brighton Society*, 28 Majo 1898.

54

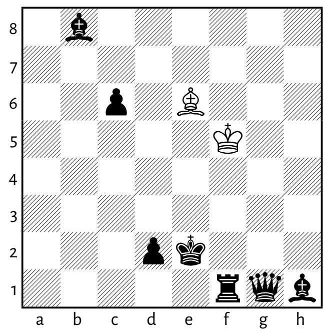

Antaŭ ol Blanko ludis, ĝia Reĝo kuŝis en e4, ne ekzistis la Turo nigra f1, kaj estis Peono nigra en g2 kaj Turo blanka en f1.

Blanko povis ludi ♗e6 — c4++; sed ludis ♔e4 — f5, kaj Nigro respondis ♙g2 × f1(♖)++.

Sen ♙c6 estus la jena duasolvo: oni loku la Damon blankan ĉe e1, kaj la Reĝon nigran ĉe f3. Blanco povis ludi ♗e6 — d5++ sed ludis ♕e1 — e2+, kaj respondinte Nigro ♔f3×e2 oni havis la diagraman pozicion.

Publikigita unuafoje en *Brighton Society*, 9 Julio 1898.

55

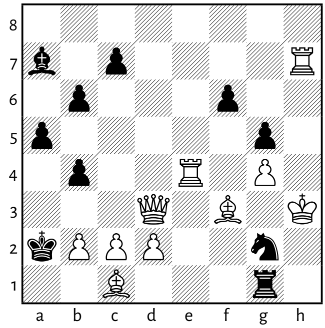

La pozicio estas neebla; ĉar, deduktante ĝin el la komenca pozicio de la ŝakludado, ne estos eble alvenigi la Reĝon nigran en a2. Unue, do, oni devas ebligi la pozicion; por tio, estas la diversaj rimedoj jenaj:

1. Depreni ♙b2 aŭ ♙c2 aŭ ♙d2.
2. Depreni ♗c1.
3. Ŝangi de loko la Reĝon nigran.

La du unuaj rimedoj ne taŭgas, ĉar oni ne povos mati per unu movo. La tria solvas la problemon. Sed, ne estante eble scii la lokon okupitan de la Reĝo nigra, oni devas meti ĝin en la ĉelojn, kie ĝi povas esti. Tiel:

Reĝo nigra en a8, b8, b7, c8...... 1. ♖e4 — e8++
" " f8 .... 1. ♕d3 — d8++
" " g8 .... 1. ♖e4 — e8++
" " c6 .... 1. ♖e4 — e5++
" " c5 .... 1. ♖h7×c7++
" " a4 .... 1. ♙b2 — b3++
" " g6 .... 1. ♖e4 — e6++
" " f2 .... 1. ♕d3 — e2++
" " h1 .... 1. ♔h3 — g3++

Publikigita unuafoje en la revuo *Ruy López*, Barcelona, Septembro-Oklobro 1896.

56

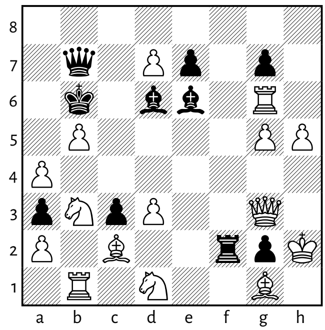

Ekzamenante la diagramon oni trovas neklarigebla la situacion de la Kuriero nigra ĉe d6: ĝi ne estas la Kuriero de la komenca pozicio de la ŝakludado, ĉar la Peonoj e7 kaj g7 estas en siaj lokoj. Nek ankaŭ ĝi povis deveni el Peono nigra alveninte al ĝia oka ĉelo, ĉar la tri Peonoj nigraj, mankantaj en la pozicio, havas siajn okajn ĉelojn de koloro blanka, kaj plie ili ne povis esti kaptintaj iajn pecojn blankajn, ĉar la nura, kiu mankas el tiuj ĉi, taŭgas por klarigi la situacion de la Peono nigra ĉe g2.

Sekve, por ebligi la pozicion, oni devas depreni la Kurieron d6 aŭ meti ĝin ĉe f8.

Farinte tion, la solvo estas: 1. ♕g3 — b8, ♕b7×b8++.

Publikigita unuafoje en la angla gazeto *The Leeds Mercury, weekly supplement*, 10 Decembro 1898.

57

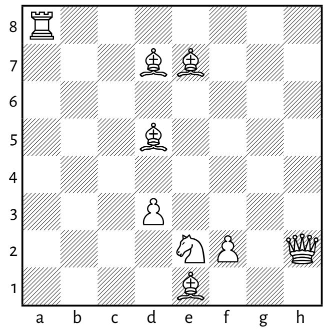

Estas nigraj la pecoj ♖a8, ♗d5, ♗e7, ♙f2, kaj blankaj la ceteraj. La Reĝo blanka devas esti lokata en c7, kaj la nigra en c5. Sekve, rezultas la jena diagramo:

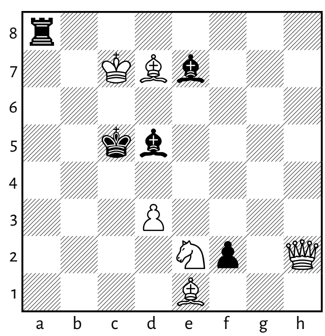

Nun, la solvo estas tre facila.

1.

Blanko: 1. ♕×f2++. Nigro: 1..., ♗d8++

2.

Blanko: 1. ♕d6+, ♗×d6++. Nigro: 1..., ♗d6+ 2. ♕×d6++.

Publikigita unuafoje en *The Leeds Mercury, weekly supplement*, 8 Decembro 1900.

58

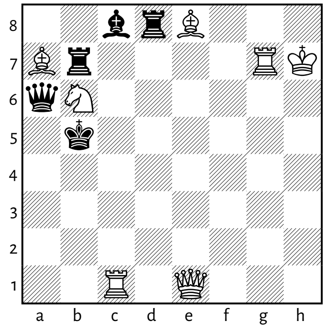

Antaŭ ol la pozicio de la diagramo formiĝis, estis Ĉevalo nigra ĉe e8, Peono blanka ĉe d7, kaj ne ekzistis la Kuriero blanka e8.

Blanko ludis ♙d7×e8(♗)+, kaj anstataŭ tio, povis ludi ♖g7 — g5++.

Rimarko. La peco nigra ĉe e8 estis ĝuste Ĉevalo.

Publikigita unuafoje en *The Leeds Mercury*, Decembro 1903.

59

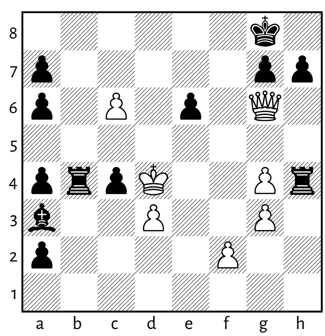

La pozicio estas neebla kaj oni devas ĝin korekti.

Ekzamenante ĝin atente, oni vidos, ke la ŝako nur povis esti ♙e7 — e6, kaj ke Blanko respondis ♔d5 — d4. Efektive, la ŝako ne povis esti ♙d7 × e6 nek ♙f7 × e6, ĉar la situacio de la Peonoj nigraj montras, ke ili faris naŭ kaptojn de pecoj blankaj, kiuj, kun la sep pecoj ekzistantaj, sumiĝas dekses. Sekve, la ŝako estis donata sen kapto, kaj la ♙e6 estis ĉe e7.

Plie, la Kuriero nigra a3 ne elvenas el la promocio de ia Peono nigra, ĉar ekzistas ĉiuj tiuj ĉi. Tial, oni devas korekti la pozicion per la transloko de la ♝a3 al f8, el kie ĝi ne povis esti elirinta.

Aliparte, sidante la Kuriero en f8 kaj ekzistante la Peonoj g7 kaj h7, la Turo h8 ne povis esti elirinta el sia ĉelo. Nek ankaŭ la Turoj devenos de Peonoj alvenintaj al siaj okaj ĉeloj, pro la sama kialo montrita antaŭe. Sekve, oni loku ian ajn Turon nigran ĉe h8, kaj oni havos la veran pozicion, kiam Nigro donis Sakon.

Tiam, la solvo estas tre videbla. Anstataŭ ♔d5 — d4, Blanko povis ludi ♕g6×e6++.

Publikigita unuafoje en *The Leeds Mercury*, Decembro 1903.

60

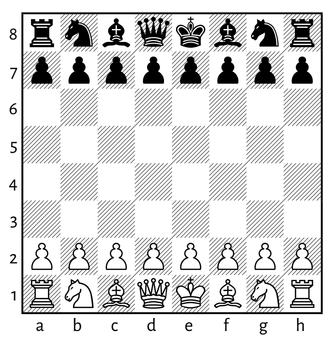

La ŝakludado elpensata de la aŭtoro estas la jena:

1. d4, b5 **2. ♘f3, b4** **3. g3, b3**
4. h4, b×a2 **5. b4, e5** **6. b5, ♗a3**
7. ♘h2, ♗×c1 **8. ♕×c1, h6** **9. ♕×h6, ♔e7**
10. ♕×h8, ♔e6 **11. ♕×g8, ♔d5** **12. c4, ♔×c4**
13. e4, ♔b3 **14. ♕×d8, ♔b2** **15. ♕×c8, ♔×a1**
16. ♕×b8, d5 **17. ♕a7, ♖×a7** **18. ♗e2, c5**
19. ♗d1, f5 **20. ♘f1, g5** **21. h5, ♖e7**
22. e×d5, c4 **23. d6, e4** **24. d5, f4**
25. ♘c3, f3 **26. ♘a4, ♖e5**

Kaj rezultas la diagrama pozicio.

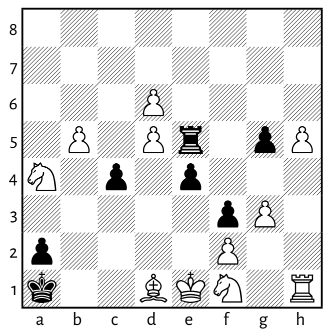

La maton oni atingas tiel:

1. ♘d2, ♙e3 2. ♗e2, ♙×d2+ 3. ♔×d2++

2..., ♙×f2+ 3. ♘×f2++

2..., ~ 3. Reĝsalto ++

1..., ♙c3 2. ♗c2, k.c.

1..., ♖× d5 2. ♗b3, k.c.

1..., ~ 2. ♗c2 aŭ b3 aŭ Reĝsalto, k.c.

Publikigata unuafoje en tiu ĉi kolekto.

04

VORTARETO

DE LA ŜAKVORTOJ UZATAJ EN TIU ĈI VERKO[1]

Rimarko. Oni devas akcepti provizore ĉiujn tiujn ŝakvortojn, car ankoraŭ ne estas farata la definitiva oficiala teknika vorlaro pri ŝakludo.

El tiuj ŝakvortoj, la aŭtoro elpensis iujn, kaj aliaj estas prenitaj el kelkaj ĵurnaloj esperantistaj.

Post la esperante vorto, la unua sekvanta estas hispana, la dua itala, la tria franca, la kvara angla, la kvina germana.

Blanko. las Blancas. | il Bianco. | les Blancs. | White. | Weiss.

blokado. bloqueo. | blocco. | blocus. | block. | Zugzwang.

ĉefludo. juego principal. | variante capitale. | variante principale. | main-play. | Hauptspiel.

ĉefvarianto. variante principal. | variante principale. | variante principale. | main variation, principal variation. | Hauptvariante.

ĉelo. casilla. | casa. | case. | square. | Feld.

Ĉevalo. Caballo. | Gavallo. | Cavalier. | Knight. | Springer.

Damo. Dama o Reina. | Donna o Regina. | Dame. | Queen. | Dame.

[1] Tiu ĉi vortareto, eble la unua pri ŝako en Esperanto, kiel la rilata libro, estas pli ol 110 jaraĝa. Ni ne intencis ĝisdatigi ĝin pro la minaco ruinigi la enhavon aŭ la koherecon de la verkado. Oni povas konsulti fakajn vortojn pri ŝako en la retejo «Scienca kaj Teknika Esperanto-Biblioteko» (www.eventoj.hu/steb/).

Enciklopedio de Esperanto (1934) diris pri tiu ĉi libro, ke ĝi havas «bonan fakan vortaron kvinlingvan».

defendo. defensa. | difesa. | défense. | defence. | Verteidigung.

dualo. dual. | doppia continuazione, doppia mossa. | double coup. | dual. | Doppelzug.

duasolvo. doble solución. | doppia soluzione. | double solution. | second solution, cook. | Nebenlösung.

dumova problemo. problema en dos jugadas. | problema in due mosse. | probleme en deux coups. | two-move problem, two-mover. | Problem in zwei Zügen, Zweizüger.

ekludi. empezar a jugar, ser mano. | cominciare il giuoco, avere il tratto o la mano. | jouer le premier, avoir le trait. | to move first. | den Anzug haben.

eldiro. enunciado (de un problema). | enunciazione, enunciato. | énoncé. | enunciation. | Forderung.

fantazia problemo. fantasía. | bizzarria. | fantaisie, composition fantaisiste. | puzzle. | Scherzproblem, Kalauer.

interfiksi. intercluir, (interceptar). | inchiodare. | clouer. | to pin. | fesseln.

kapti. tomar, capturar. | prendere. | prendre. | to capture, to take. | nehmen, schlagen.

kapto. captura. | cattura, presa. | prise. | capture. | Schlagen, Nehmen.

kolono. columna (del tablero). | colonna, linea verticale. | colonne. | file. | Reihe.

komenca pozicio. posición inicial. | posizione primitiva o iniziale. | position initiate. | initial position. | Anfangsstellung.

Kuriero. Alfil. | Alfiere. | Fou. | Bishop. | Laufer.

mata-pozicio. cuadro de mate. | posizione di matto, quadro di matto. | tableau de mat. | mating position. | Matstellung, Matbild.

mati. dar mate. | dare matto, dare scaccomatto, mattare. | donner le mat, faire mat. | to give checkmate, to mate. | Mat machen, matsetzen.

matiĝi. hacerse dar mate. | farsi dar matto. | se faire donner le mat. | to self-mate. | sich selbst matsetzen.

mato. (*) mate, jaquemate. | matto, scaccomatto. | mat, échec et mat. | mate, checkmate. | Mat, Schachmat.

minaci. amenazar. | minacciare. | menacer. | to threaten. | drohen.

minaco. amenaza. | minaccia. | menace. | threat. | Drohung.

movo. jugada. | mossa, tratto. | coup. | move. | Zug.

multobla problemo. problema múltiple. | problema molteplice. | probleme à solutions multiples. | multiple problem. | mehrfaches Problem.

nesolvebla. insoluble. | insolubile. | insoluble. | unsolvable. | unlösbar.

nesolvebleco. insolubilidad. | insolubilità | insolubilité. | unsolubility. | Unlösbarkeit.

Nigro. las Negras. | il Nero. | les Noirs. | Black. | Schwarz.

oferi. sacrificar. | sacrificare. | sacrilier. | lo sacrifice. | opfern.

ofero. sacrificio. | sacrifizio. | sacrifice. | sacrifice. | Opfer.

partio. bando, es decir, cada uno de los dos grupos que luchan en la partida. | parte. | camp, armée. | party, side. | Partei.

peco. pieza. | pezzo. | pièce. | man, piece. | Stein, Figur.

Peono. (**) Peón. | Pedone. | Pion. | Pawn. | Bauer.

pozicio. posición. | posizione. | position. | position. | Stellung.

protoleminda. digno de problema o característico del problema. | degno di problema. | digne de problème. | worthy of problem. | problemwürdig, problemwert.

problemo. problema. | problema. | problème. | problem. | Problem, Aufgabe.

promocio. promoción o coronación de un Peón al llegar a la última fila. | promozione o trasformazione di un Pedone giunto alia ottava casa. | trasformation d'un Pion arrivé à la huitième case. | promotion, or queening a Pawn. | Umwandlung eines Bauern.

pura. puro. | puro. | pur. | pure, clean. | rein.

regulara mato. mate reglamentario, es decir, puro y económico. | matto puro ed economico. | mat réglementaire, c'est-à-dire, pur et écouomique. | model-mate, or pure and economical mate. | reine und ökonomische Matslellung.

Reĝo. Rey. | Re. | Roi. | King. | König.

reĝsalto. enroque. | arroccamento. | roque. | castling. | Rochade.

rekta problemo. problema directo. | problema diretto. | problème direct. | direct-mate problem. | direktes Problem.

Skolo. escuela. | scuola. | école. | school. | Schule.

solvi. resolver. | risolvere. | résoudre. | to solve. | lösen.

solvo. solución (de un problema). | soluzione. | solution. | solution. | Lösung.

ŝakfako. sección o columna de ajedrez (de un periódico). | rubrica scacchistica. | colonne d'échecs (dans un journal). | chess column. | Schachspalte.

ŝaki. dar jaque. | dare scacco. | donner échec. | to give check, to check. | Schach geben, Schach bieten.

ŝakludado. partida de ajedrez. | partita di scacchi. | partie d'échecs. | game. | Partie.

ŝakmajstro. maestro de ajedrez. | maestro di scaechi. maître d'échecs. | master of chess. | Meister des Schachspiels, Schachmeister.

ŝako. jaque. | scacco. | échec. | check. | Schach.

ŝakproblemisto. compositor de problemas de ajedrez, problemista. | compositors di problemi di scacchi, problemista. | compositeur de problèmes d'échecs, problémiste. | problem composer, problemist. | Problemkomponist.

ŝakproblemo. problema de ajedrez. | problema di scacchi. | problème d'échecs. | chess problem. | Schachproblem, Schachaufgabe.

ŝaktabulo. tablero de ajedrez. | scacchiera. | échiquier. | board, chessboard. | Brett, Schachbrett.

ŝlosilo. primera jugada (de la solución de un problema). | prima mossa, chiave di matto. | premier coup. | first move, key-move. | Anfangszug, Einleitungszug.

ŝparema. económico. | económico. | économique. | economical. | ökonomisch.

ŝparemo. economía. | economia. | économie. | economy. | Ökonomie.

tempo. tiempo. | tempo. | temps. | time. | Tempo.

trankvila minaco. amenaza tranquila, o sea sin jaque. | minaccia tranquilla, o senza scacco. | menace tranquille, ou sans échec. | quiet threat. | stille Drohung.

trimova problemo. problema en tres jugadas. | problema in tre mosse. | problema en trois coups. | three-move problem, three-mover. | Problem in drei Zügen, Dreizüger.

Turo. Torre. | Torre. | Tour. | Rook. | Turm.

varianto. variante. | variante. | variante. | variation. | Variante.

vico. fila (del tablero). | linea orizzontale. | rang, rangée. | rank. | Reihe.

(*) Se oni rifuzus la vortojn «mato, mati», ĉar la unua jam eslas uzita por traduki la vortojn *natte* (fr.), *mat* (ang), *Matte* (germ.), k.t.p., la aŭtoro proponas antaŭmeti la literon Ŝ, tiel: «ŝmato, ŝmati», kiuj estas mallongigoj de «ŝakmato, ŝakmati». Neniel li povas akcepti la vorton «mortigi» anstalaŭ «mati», pro tio, ke la unua elvokas ideojn funebrajn, kies enmiksiĝo, dum la animo ĝuas la ludan plezuron, ŝajnas iom malsaĝa kaj neĝusta.

(**) La aŭtoro ne akceptas la vorton «soldato» proponitan de aliaj, ĉar krom tio ke ĝi havas ŝajnon de participo, ĝi jam taŭgas por esprimi homon militantan. La vorto «Peono», tre internacia, povas esti utiligota en aliaj tabulaludoj kiel damludo, sieĝludo, k.t.p. Kial ne krei apartan vorton por signifi objeklon tiel karakterizan en tiuj ludoj, kiel la Peono?

05

LASTA PAROLO

El la personoj, kiuj pli bezonas lingvon internacian, aŭ kies uzadon ili nepre ne povas rifuzi, oni trovas la emulojn al iaj maloftaj specialaj gustoj inteleklaj aŭ artistaj aŭ nur amuzaj, de ne tro ĝenerala karaktero.

Kompreneble, precipe pro tio ĉi lasta, aŭ pro sia trolima celo, tiaj gustoj ne algajnas la simpation de la amasoj. La sindonantoj al ia ajn el tiaj gustoj aŭ specialaĵoj estas dissemitaj en la tula mondo, kaj entute, ili estas kelkaj miloj; sed, intencante kolekti ilin laŭ nacioj, en ĉiu el tiuj ĉi apenaŭ oni ilin kalkulus po centoj. En grandaj urboj ordinare loĝas la plej gravaj anaroj de tiuj sindonantoj; la ceteraj estas izolitaj, tie ĉi kaj tie, en diversaj urbetoj kaj vilagoj. Nature, tia dissemata homamaseto parolas multegajn diversajn lingvojn.

El tiu stato sekvas, ke ĉiu revuo aŭ libro traktante ian objekton rilatan al tiuj gustoj havos nepre tre malfortan vivon; ĉar, videble, la tutmonda publiko ne interesiĝas al la aĉetado de tiuj verkoj, pro tio, ke ili ne estas publikigitaj en lingvo internacia, kiel okazas nuntempe. Tial, multafoje tiaj verkoj nur povas esti eldonataj per helpo de unu Mecenaso.

Pri tio ĵus dirita, ekzemplon tre rimarkindan oni trovas en ŝakludo. Ĉiuj amatoroj de la literaturo de tiu ĉi interesega amuzaĵo estas suferontaj la malbonajn sekvojn el neuzado de lingvo al ili komuna, taŭganta ĉu por ilia interrilato, ĉu por komprenigi la verkojn.

En la daŭro de unu jaro ĉirkaŭe, estis publikigitaj, plie aliaj, la jenaj verkoj: «Kolektoj de ŝakproblemoj» de Dobrusky (boheme), de Ewetzky (ruse), de Schuster (hungare), de Pospisil (germane kaj angle), de Geijersstam (svede), «Kolekto de ŝakludfinoj» de Rinck (France kaj germane), kaj «Rimarkoj kritikaj pri la an-

taŭa Rincka verko», de Puig (hispane). Resume: 7 verkoj kaj 8 lingvoj diversaj.

Ĉiuj tiuj ĉi libroj estas tiel bonegaj kaj interesa], ke ilian legadon ne devas rifuzi kiuj deziras koni la vastiĝon kaj progresojn de ŝakludo.

Sed, malebligas bonkompreni ilian enhavon, la jena grandega baro: diverseco de lingvoj; tiamaniere, ke se ne okazus, ke en ili estas diagramoj prezentantaj poziciojn de problemoj, kaj plie, ke estas tre komprenebla la notasistemo de la movoj (oni observu, pasante, ke iamaniere tio ĉi estas ekzemploj de lingvo tutmonda), la plimulto da amatoroj ne ekintencus aĉeti iun el tiuj verkoj. En urbo granda, oni povas facile nuligi tian malutilon aŭ diversecon, ĉar tie loĝas multaj tradukistoj el la lingvoj plej konalaj, kaj plie ne estas tute neeble trovi iun, kiu scias eĉ la malplej disvastigatajn; sed, en urbetoj aŭ vilagoj, kion faros la amatoroj?

Por eviti tiom da malfacilaĵoj, kelkaj aŭtoroj, speciale la senlaca kaj tre inteligente usonano S-ro Alain G. While, uzas la rimedon skribi per du aŭ tri lingvoj (franca, angla, germana) la literaturan parton de siaj verkoj; sed kia enuiga, kia kara, kaj precipe, kia absurda estas tia laboro nuntempe, kiam ekzistas la genia elpenso de D-ro Zamenhof, la mirinda Esperanto, kiu ŝajnas esti kreita nure kaj intence por tiuj, kiuj ŝatas la diritajn guslojn de limigita karaktero!

Eble iu diros, ke ĉiuj ŝakverkoj povus esti verkitaj en unu sola eŭropa lingvo, ekzemple, la franca, aŭ la angla, aŭ la germana. Sed, kiom da tempo estas necese por scii skribi korekte iun ajn el tiuj lingvoj! Kelkajn jarojn. Male, oni povas jesi, sen trograndigo, ke Esperanto estas bone sciita post malmulte da semajnoj okupitaj serioze pri ĝia lernado. Kiu dubos la eleklon? Kaj oni ne prezentu kiel kontraŭparolon, ke Esperanto estas malmulte disvastigata. Tio ĉi estas eraro: hodiaŭ en la mondo oni eldonas

81 revuojn aŭ jurnalojn Esperante[1], funkciadas 1311 Esperantistaj societoj[2], ĝia bibliografio en Majo 1908 atingis la sumon de 1133 verkoj[3], kaj fine, oni povas supozi ke la nombro da homoj konantaj kaj praktikantaj ĝin estas cirkaŭe duonmiliono, nombro kiu kreskadas senĉese ĉie kaj iam post iam.

Por tin lingvo oni estas farinte multajn aliajn argumentojn, kiujn, pro mallongigo, mi ne ripetas tie ĉi.

Kiel resumo de ĉio, kio estas dirita, ni povas formuli la jenan regulon, kiu, pli aŭ malpli baldaŭ, regos la tutan literaturan produktaron:

Ĉiu verko de tutmonda karaktero, aŭ povonta interesila landanojn de du aŭ pli nacioj, devos esti redaktita Esperante, —aŭ, se oni volas uzi en ĝi la patrolandan lingvon, oni devos aldoni ĝian tradukton Esperantan.

Malmulte mi diros pri la interrilatoj inter ŝakamatoroj. Oftege ilia korespondado nun estas farata per alilanda lingvo, kiu ordinare estis duone aŭ tre surface lernita. Sekve, iliaj leteroj enhavas grandan kvanton da frazoj nekompreneblaj aŭ malbone konstruataj, kio malfaciligas kaj malfruigas la antaŭenirado de ilia favorata amuzaĵo.

Kaj plie, la tempo (ĉiam tro granda kompare al liu, kiun postulas Esperanto) uzata por lerni lingvojn[4] estas ŝtelata de la amatoro el sia preferata pasio, el siaj specialaj ŝatoj.

Mi kredas neutile insistadi pli pri tiu afero, ĉar ĝi estas tia, ke ĝia sola elmontro sufiĉas por konvinki iujn ajn

[1] Laŭ «Internada Scienca Revuo» Majo 1909.

[2] Laŭ gazeto «Esperanto» 20 Marto 1909.

[3] Laŭ katalogo de la Biblioteko de S-ro Georg Davidov, Saratov (Ruslando); ne kalkulinte katalogojn, kalendarojn, musikverkojn, k.t.p.

[4] Pro tio, ke nuntempe Usono, Angla- kaj Germanlando estas la nacioj, en kiuj oni produktas plej multe kaj plej bone pri ŝakludo, nenia vera amatoro povas rifuzi lerni la du respektivajn lingvojn.

pri la antaŭaj jesoj.

Do mi finas esprimante varmegan deziron havi multajn imitontojn, tiamaniere ke tre baldaŭ ekzistu, en Esperanto granda amaso da ŝakverkoj, originalaj kaj tradukitaj, kaj plie, ke eslu publikigita Esperante bona ŝakrevuo, en kiu kunlaboros ŝakistoj de la tula mondo.

Kaj en la minuto en kiu mi vidas finita la nunan laboren, korplezure mi esprimas la plej veran dankecon al la fama esperantisto kataluna S-ro Frederiko Pujulá Vallés, sen kies grava kunhelpo mi ne estus povinta eldoni Esperante mian modestan kolekton de ŝakproblemoj.

J. PALUZiE

Tiu ĉi verko, la unua redaktita en Esperanto pri ŝakludo, publikiĝis ĉe «Filoj de Paluzíe», eldonistoj kaj presistoj en la kataluna urbo Barcelono, strato Diputació, nº 337. La presado estis finita en 12ª de Junio 1909.

(Faksimila paĝo)

KRATERO